

תשורה

משמחת הנישואין של
שמעי' יהודא ליב זהי' מושקא שיחיו מרינובסקי
ה' אלול תשע"ז
כפר חב"ד, ארץ הקודש

תשורה

משמחת הנישואין של
שמעי" יהודא ליב זהי מושקא שיחיו מרינובסקי
ה' אלול תשע"ז
כפר חב"ד, ארץ הקודש

תוכן עניינים

ביאורי חסידות	19
סיפורי חסידים	59
מפי כתבים	95
התווודות חסידים	105

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואינו צאצאיינו, החתן התמים הרב **שמעי יהודה ליב** והכלה המהוללה מרת חי' **מושקה שיחיו**.

הודות והברכה לכל קרוביו המשפחה, הידידים והמכרים, שהויאלו לבוא לשם אתנו ביום שמחת לבנו, ולברך את החתן והכלה שיחיו ואותנו כולנו בברכת מזל-טוב וחימם מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטوب-לבב הננו בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו – על-יסוד הנגdot כ"ק אדמור' מהורי"ץ נ"ע בחתונת כ"ק אדמור' והרבנית הצדונית ז"ע – בתשורה זו.

מטרת התשורה היא לחזק אצלנו את ההתקשרות לאילנא דחיי על ידי לימוד תורתו והליכה בדרכי החסידות והחסידים ולקחת דוגמה והשראה מחסידים ואנשי מעשה.

• • •

התשורה כוללת:

א. רשימת ביורים על המאמר היידוע ד"ה אתה תצוה תשמ"א - קונטרס פורים קטן תשנ"ב, מאת המשפייע הרה"ח ר' משולם זוסיא שי' אלפרוביץ' שנאמרו בישיבת תומכי תמימים בקרית גת, כפי שנרשמו ונערך ע"י החתן שי'.

ב. סיפור המעורבות המיחודת של כ"ק אדמור' מהורש"ב נ"ע בשידוך של הרה"ח ר' שלמה ע"ה רסקין, סב סבתו של החתן שי' – כפי שנרשם מפיו של המשפייע הרה"ח ר' משה ע"ה וישצקי ע"י סב החתן הרה"ח המוהל המפורסם ר' חיים עוזר ע"ה מרינובסקי. וכן דברים שכותב אודות אגרות וברכות שזכה לקבל מכ"ק אדמור' נשיא דורנו.

ג. סיפור היחידות המיווחדת לה זכה סב הכללה, הרה"ח ר' מרדכי מנשה שי גורליק, בשנת תשל"ב שבמהלכה הטיל הרב שליהות מיוחדת על אביו הרה"ח ר' מנחים מענדל ע"ה גורליק שבאותה עת שהה עדין מאחורי מסך הברזל, להקים מצבה חדשה על הציון הקדוש של כ"ק הרה"ג והרה"ג והמקובל הרב ר' לוי יצחק נ"ע, אביו של כ"ק אדמור"ר נשיא דורנו, עם כל המופתים שנלו לכך - כפי שטוטר על ידו בcinous השלוחים האירופאי שנערך אשתקד, ביום ההילולא כ"פ מנ"א, באלאא-אטא, ובתוספת עדויות מקור ראשון של האישים הנוגעים בדבר שחלקן מתפרסמות כאן לראשונה.

ד. הסיפור המופלא אודות השליהות הפתאומית לבזיל לה זכה אבי זקנה של הכללה, הרה"ח הרב שלום אורני נתן נתע הכהן ע"ה ברכהן, בהיותו אצל הרב בchodש סיון תשמ"ז - המתפרנס כאן לראשונה על פי הקלטה מהתוועדות של בעל המעשה 'היכל מנחם' בברו-פארק.

ה. מכתב אישי ייחודי שכותב אבי זקנה של הכללה הנ"ל לנכדו - אבי הכלה - במהלך ביקורו הנ"ל בחצרות קדשו העוסק בין השאר בהוראות חינוכיות מיוחדות במינן ששמע מפי מי שהיה מورو ורבו (עוד מימי נעוריו בריגה), ראש המזכירות של כ"ק אדמור"ר נשיא דורנו, הרה"ח הרב חיים מרדכי אייזיק ע"ה חדוקוב.

ו. חלק ממכתב הסבא הרבה של הכללה, הנ"ל, לנכדיו בקשר עם יציאתם לשליהות, בו הוא מספר על דברי הרב אליו ביהדות הראשונה שלו לאחר צאתו מרוסי הסובייטית.

ז. טיעות מכתב דז"ח לרבי מהתוועדות עם תלמידי התלמוד תורה בנחלת הר חב"ד בשנת תש"מ שכותב אבי זקנה של הכללה הרה"ח ר' מנחים מענדל ע"ה גורליק.

ח. התווועדות חסידים עם המשפע הרה"ח הרה"ת ר' מרדכי ע"ה קווזלינר בישיבת תומכי תמימים בנחלת הר חב"ד בשנת תש"א - מתוך רשימה שכותב בזמןו אבי הכלה ומתרפסמת בזה לראשונה.

בראש החוברת באים צילום של כמה ממכתבי הרבי שקיבלו הורי וזקני החתן והכללה שי' עוד בהיותם מאחורי מסך הברזל ואח"כ בהיותם באה"ק.

תודתנו נתונה לכל מי שעוזר בהכנה ובஹ"ל של התשורה. ובמיוחד; הרב ירחייאל גורליק שליח הרבי בחולון אה"ק, דוד הכללה הרה"ת מנחם מענדל גורליק, הרב ישראאל נתנאלוב משלוחי הרבי בוניה אוסטריה' ואחוי הכללה הת' מנחם מענדל גורליק ושלומ אורי נתן נטע גורליק.

• • •

ויהי רצון אשר תיכף ומיד ממש נזכה לקיום הייעוד "מהרה יسمع .. קול חתן וקול כלה", בಗאולה האמיתית והשלימה ומכלנו בראשנו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה

משפחת גורליק

מוסקבה, רוסיה

משפחת מרינובסקי

כפר דניאל באראה"ק ת"ו

ה' אלול ה'תשע"ז, כפר חב"ד אה"ק

לרמן-לוב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
HYaccinith 3-9250

מנחם מונול שיניאורסאחים
ליובאווישט

770 איסטטען פֿרְרוּווֹי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ח מנחם-אב תשכ"ה
ברוקליין

הה"ה איז"א נו"נ כו'
מו"ה יצחק שי'

SECOND CARD

שלום וברכה!

במענה על הודיעתו מקביעות זמן החונגה נכרתנו
מרת שרה חסידא איסטאג חחי', עם ב"ג האברך חה"
אי"א נו"נ כו', מו"ה טרדני פֿנְשָׁה שי', ליום ז'
אלול חבעל'

הנני בזזה להביע ברכתי מזל טוב מזל
טוב ושותה', בשעה מוגבה וסוציאלית ויבנו בית בישראל
בכין עדר עדר יסודרי החזרה ומחזאה כפייהם
טוארים מבואר שבורותה זוחה חחדודות,

זה הוא וזוגו, חיה', יירח פהום ומכל י"ח שצחין
רוכב נחמת יהודוי חמידוחי.

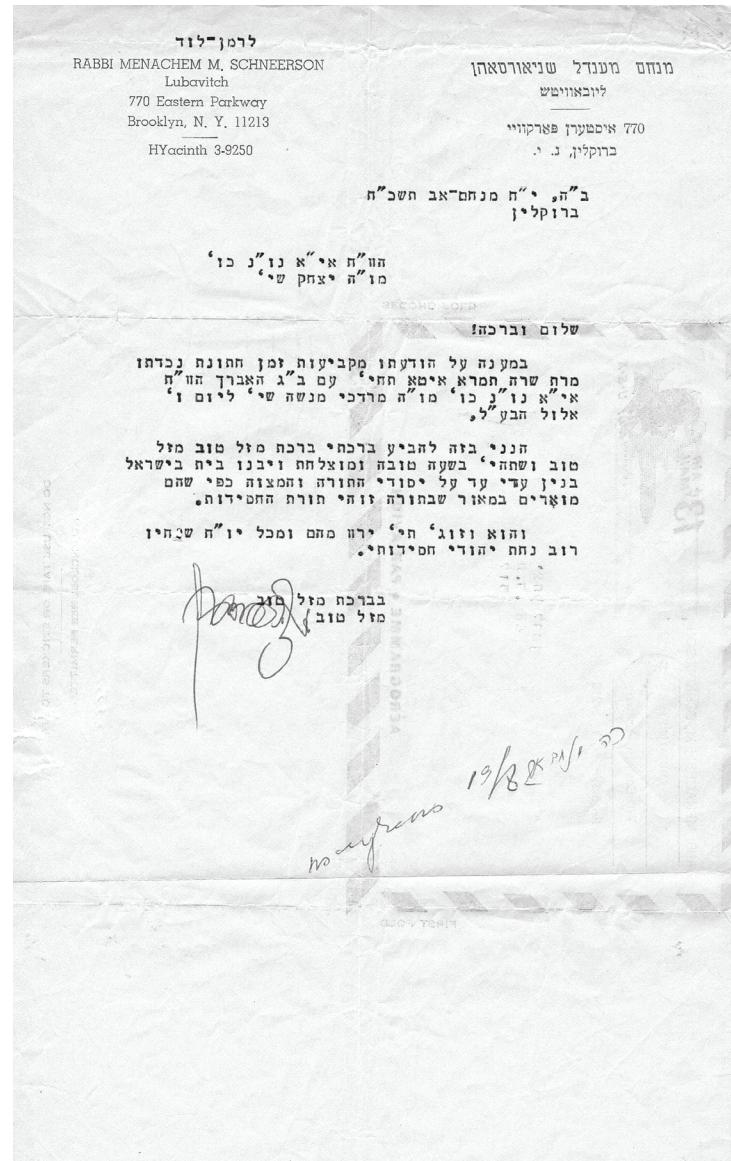
Danzig
ברכה מיל'זון
מזל טוב מזל טוב

19/8/57

no express

MAIL

FOLD SIDES OVER AND THEN FOLD BOTH FLAPS
MOISTEN FLAP WELL AND APPLY PRESSURE - SEAL.

מכתב הרבי לחתונת הוורי אבי הכללה באור ליום ז' אלול ה'תשכ"ה שנשלחה ל Sabha ר'abi
הכללה, ר' נחום יצחק לרמן, שבאותה עת כבר יצא מבריה"מ והתגורר באה"ק. המכתב נכתב
ביום ח"י מנחם אב ונשלחה באגרת אויר לאה"ק. ר' נחום יצחק שהי' מואד מוסדר ודוייקן, ציין
ברוסית על המכתב את התאריך בו הוא נתקבל - כ"ה מנחם אב 19/08/57

הָאֵלֶּה אִזְמַרְתָּנִי

עליכם / האיך!

הַזְרְבָּעָה בְּפִנְךָ עֲזֵבָנָה וְעַלְבָנָה כְּבוֹד
אָדָם בְּכָל גָּדוֹלָה קָדְשָׁה קָדְשָׁה תָּהָרְתָּן הַלְּבָב
לְפָנֶיךָ נָסַע אָמֵן וְעַתָּה גָּמָן וְלֹא
פְּנֵיכֶן בְּזֶה גָּדוֹלָה גַּדְעָן הַלְּבָב אָזְבָּן וְלֹא
וְלֹא נָלַח כְּעֵבֶד כְּעֵבֶד אֶלְעָזֵר כְּעֵבֶד
הַלְּבָב בְּזֶה וּמְלָא כְּעֵבֶד וְלֹא כְּעֵבֶד
זָהָב כְּעֵבֶד זָהָב זָהָב הַלְּבָב הַלְּבָב
לְהַלְּבָב לְהַלְּבָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב

הַלְּבָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב

זָהָב זָהָב זָהָב
זָהָב זָהָב זָהָב

הסביר ר' נחום יצחק שלוחה את המכתב של הרב לבריה"מ בצורה מוסווות, כשהוא מעתק את נוסח המכתב מיליה במיליה וחותם את שמו ושם הסבתא לאה (כאילו המכתב נשלח מהם).

ה. ג. א. ג. ג. ג. ג.

Deporten 'ב' נסיעת אלן:

ת'ר'גון מהעורך

ת'ר'גון מהעורך מהעורך אלן
נשען על ערך קראנץ
דאן ה. רינולדו אונד פירא ב קראנץ לאן
ראן, קראנץ לאן ב בירס או הולנד ו'
פ. דה לה פלאס כריסטיאן מאונטראול ו'
ונורברג או גורקה מלכינברג גוגה
ב מגזין או אַפְּגָנִיזָם מסען פאגַּ
וילסן.

ב' נומדאנס או מגאנ-וֹס,
מגאנ-וֹס מַלְגָּסֶס

במקביל הרב שלח מכתב לחתן ולכללה בשפה הרוסית
שנכתב ביום היארצ'יט הילולה של אביו של הרב כי אב!

המכتب וכותב על ידי המוציאר הרב ניסן מינדל,
כשהרבי חותם את שמו הקדוש ברוסית: ט' מנדעלן [גענדל].

הרבי גם תיקן במכتب את המילה 'ת'י' הכתובה בכתב ידו של המוציאר ושינה אותה
לשם השליישי של הכללה - 'אייטה', והוסיף אח"כ בכת"י ה'ק' את המילה 'ח'י'

13/9

הֵן־אָתָּה־בְּסִירַב־הַגְּדוֹלָה

כֵּן־עֲמָנָלֶן תְּקֵלָה הַזְּבֹבֶה אֱלֹהָי אֶת־קַרְבָּן שְׂמִינִי

תְּחַת־פָּרַשְׁתְּ-בְּנָנָה

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי
בְּזָהָב תְּמִימָנוֹת תְּעַבְּדֵנִי

מכتب תשובה מיסבו של אבי הכלה, הרה"ח ר' מנחום מענדל גורליק שנכתב מרסוסיה למוחותן
הסבירה ר' נחום יצחק לרמן, בו הוא מודה על מסירת מכתב הברכה הנ"ל מהרב**י** (בצורה
מוסווית כנ"ל) "...ברכת ז肯נו שליט"א היקר עתרת ראשנו וכו'. יתן הש"ת' ויקימו כ"
הברכות בג"ר בקרוב, ונתראה אתו כולנו יחד על ראש שמחתנו. אי אפשר להביע בעט ספר
על הנייר, את כל עמוקקי רגשי לבבנו..."

ואח"כ מתאר לו בczורה נלבבת את החthonה שהתקיימה בריגזה. מכتب זה משקף ولو במעט את
הלך רוחם ואורח חייהם של החסידים באוטם השנהים ואת רגשותיהם וגעגועיהם להתראות עם
הרבי פנים אל פנים.

תשורה משמחת הנישואין של שמעי' יהודה ליב וחיה' מושקא שיחיו מרינוובסקי

גרעליק - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

זונחם מננדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פאָדקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ד שבט ה'חשל"ב
ברוקלין, נ. י.

הו"ה איז"א גו"ג וכ"ר
מוחה, מרדכי מנחה שי'
וזוגו, מרת שרה המרא איז"ה

שלום וברכה!

במענה על הودעתם אודות מצבה,

השי"ח ימלא ימל הריגונה כשרה ובנקול וחלד
זחו"ק בעמה ובצמנה כשרה ובקל.

*בברכה!
Menachem*

כ"ב.
בטה שומך הרה הטלה השיעורדים השווים לכל נפש בחומש תהילים
ותניא הידועים.

במענה למכתבם: ייחיקו לנחלת הר חב"ד - תיכף כתמה"י דירחם
שם פנווי, ותחא בשטופו"צ בכל.

ושם ציורה הווי, ברכתו להם מהמצרך להם בכלל, ובפרט, כנ"ל:
זהה העיבור והלידה כשרה ובקול ויבט"א.

FOLD SIDES OVER AND THEN FOLD BOTTOM UP
MOISTEN FLAP WELL AND APPLY PRESSURE TO SEAL
MAKE THE REVERSE SIDE DRY
STICKING

מכتب הרביה הורי אבי הכליה לבקשת לידתו. המכtab נשלח באופן מהיר (מצוין עליו ה"ן
בעברית והן באנגלית אקספרס. וגם ניכר שבתחילת המכtab נחתם בחותמת דואר אויר רגיל,
ואה"כ תוקן לשלוח אויר מיוחד!)

ואכן המכtab נכתב בתאריך כ"ד שבט ונשלח למחרטו, והגיע לארץ ישראל בתוך ארבעה ימים!
גם במכtab זה הרביה הוסיף את השם 'איטא' תוך כדי שמתכוון את המילה 'ת'י' שכתוב המזוכיר
במכתב הכתיבה, ככל אחר מכן הוא כותב מחדש בכתוב ידו הק' את המילה 'ת'י'.

וכן תיכון בכתוב ידו הקדוצה והוסיף את האות ל' שבמילה
"(זהה העיבור והלידה כשרה ובקול)".

תשורה משמחת הנישואין של שמעי' יהודה ליב וחיה' מושקא שיחיו מרינובסקי

גרליק – ק.מ.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדרל שניאורטאהן
לייבאישי

770 איסטערן פארקוווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ז', ניסן חל"ב
ברוקלין, נ.י.

הו"ה א"י"א גו"ג וגו"
סוח"מ מרדכי יעשטי

שלום וברכה!

בمعنى על הودעתו אשר נולד להם בן למזל טוב,

הגה י"ה ר' מהשי"ת שיכניסווהו לבירחו של אברם
אביינו, ובשם שכניםו לביריה בן יכenisohו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ייגלמו ביחד עם זוגו, תי' מהו
הרחהה.

ברכת מזל טוב
ולחה"פ כשר ושם

102
MOISTEN FLAP WELL AND APPLY PRESSURE TO SEAL
FOLD SIDES OVER AND THEN FOLD BOTTOM UP

מכتب הרבי על הידיה של אבי הכלה. גם כאן הרבי 'הופך' את המילה 'שי' לשמו השני
של האבא 'מנשה'. ואח"כ הוסיף את המילה 'שי'.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מונדרל שניאורסלאו
ליובאוויטש

770 איסטטערן פאראדייז
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א גיטין ה'תשל"ט
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א בו"ג עוסק בא"צ רב פעילם
בו' מוח' מה מנהמ מענדל שי'

שלום וברכה!

סכ' נתקבלת הגאה זאהיג גאנז האחים זיין
ולקראת חביב המצוות, זמן חירוחנו, הבא לעינו ועל כל ישראל
לפניהם, הנה צדקה להביע ברכות לחב' כשר ושמח ולחיות אמתיהם
חרות מדאות בגשם ומדאות ברוח - מכל דבר המעכב עכורתם
בשפחה ובטוב לבב.

וללהמשיך מחיירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, מצווה לעינו בדורותנו וורחת חיים,
הרי היא בכל ענייני האדם ובמשן כל היום ובכל הלילה, וכמו
שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החב' ז' גיטין גו' ה'תשל"ט

ת"ח על הברכות. וכבר מלתי' אמרה בתה'ק: ואברכה
(ה' מקור הברכות) מברכיך, בברכתו של הק' שתסנתה מרובה
על העיקר.

מכتب הרב לסייע מענדל שנכתב בי"א ניסן בו הוא מודה לו על הדוח ועל מילוי
הшлиוחות וכו'. כנראה הכוונה לשlichot להביא את המצוות של הרב כי הארץ הקודש,
שבמשך כמה שנים זכה להיות השlich לכאן.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYadith 3-2250

טנומם במנזרו טרייאורסטאךן
לובאנדרטש

77 אנטסן פאלסוי
ברוקליין, נ. י.

ב"ה, כה' אדר"ר, ה'ח'כ"ז
ברוקליין, נ. י.

תונ'ת איז"א גו"ג כו'
טונ'ת חיים פוזר סי'

שלום וברכה!

אשר הגני קבלת המכתב מיטס י"ט אדר' ג' נספ"ג ונספ"ה, א"ה, מ"ה
בימט אללה, יסומ שביב פרורים קפן לפורים גדול, הו"ל קוגנרטס
- מאמר ב"ק טו"ה אדר"ר זדוקללה"ה בגבג"מ זי"ע, שאמרו בפורים קפן
לפני ארביעים שנה, ד"ה וקל היהודים אה אשר החלו לעשוה. ומאז"ב,
ובודאי אשר כל אלה שיביע המאמר אליהם ילמדו אותו בעיון המתאים
לבודל ערך חוכמו, ובຮוטה הביבא בחשיבות המקומות והזמן בס אמר (כמברא"
בכך" שהו"ל בהוספה לקוגנרטס).
ויה"ג שיחי' גדול למדור זה - שביביא לידי מעשה, מעשה גדול ופעולה
רבות, רבות בכוחו ובאיכותה גם יחד, בכל הענינים אודורום מדבר במאמר
זה,

ובמ"ש"ב וק"ו: ומה בארץ הארץ ובשנה ההיא, ארץ קשה ושנה קשה,
עש ופעלו וככו' - עאו"ב צ"ל השעי' ובפעולה בארץ אלה ובשנים אלו.
ובכל כבונן זה הובטנו מחד"ל: הבא לטהר
- וידוע דיו"ד רכינו הצען "לטהר" (חסר יוז"ד) - לטהר אחרים -

סמייעין אותן
דערען גראַפֿרְיךָ אַלְעָמֵד זִבְּרִיכָן זְבֻּקְּעָנָן.
עֲמָדָה גְּרָאָה אֶרְאָה עֲמָדָה גְּרָאָה. בְּגַרְכָּה קְרָאָה קְרָאָה אֶלְעָמֵד.

מכות מהרביה לסבו של החתן הרה"ח ר' חיים עוזר ע"ה מרינובסקי, חודשים ספורים
לאחר עלייתו לאה"ק ובו הוספה בכ"ק בה הרביה מודה לו על הפדיון שבויים של הכת"ק
והספרים מורסיה ושילוחם לרבי.

בִּיאָרֵי חַסִידֹות

הקדמה

שיעוריו של הרה"ח ר' משה זוסיא שיחי אלפרובייך נודעים בעמם ובסגנוןם המיעוד, וידיו רב לו ביכולת להגיש ענייני חסידות عمוקי ההשגה ודקי ההגדלה באורך וברוחב ולהקנות לתלמידיו דרך ילכו בה בעיון בתורת החסידות.

לפנינו חלקו הראשון של המאמר ד"ה ואתה תצוה ה'תשמ"א, המאמר האחרון שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ואף הויאל לחלקו בידיו הק' לכל אחד ואחת. המאמר עוסק בעניינים סודיים בגדיר האמונה של ישראל בקב"ה והתקשרותם לאלקות על ידי משה רבינו וה'אתפסותא דמשה' שככל דור.

מהדורה זו היא ראשונית בלבד והענינים עדין לא התבררו בה כל צרכם וייש מקום רב להוסיף בהם חידוד והבהרה.

כמו כן מחמת הרצון להגיש לפני הקורא דבר ערוך ומתוקן, נוספו על ידי הכותב קישורי הענינים והשלמת הדברים, שהיו מובנים מתוך הדברים שנאמרו בשיעורים. ויש להזכיר שככל הנכתב כאן הוא על דעת הכותב בלבד ועל פי הבנתו, והדברים לא עברו הגעה על ידי מוסר השיעורים.

בתקופה שיתקבלו הדברים בברכה בקרב הטועמים מעץ החיים, וIOSIF בעיון בתורת החסידות בכלל ובתורת רבינו נשיאנו בפרט, אשר הנה מזרזים ופועלים "אותי מר" "דא מלכא משיחא". -

שמעי' יהודה ליב מרינובסקי

א

דיקום בלשון הכתוב

המאמר נפתח במספר דיקומים בפסקוק "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו לך שמן זית וק כתית למאור". במהלך המאמר יתברר שככל אחד מחלקי הפסוק מורה על פרט נוסף בקשר שבין משה וה'אפשרות דמשה' שככל דור לעם ישראל

וצריך להבין, הרי משה הוא השליח למסור לישראל את ציווי הקב"ה, ולמה נאמר 'ואתה תצוה'.

ובנוסף לכך שהלשון "ואתה תצוה" אינה לשון רגילה בכתב, יש לה גם משמעות שונה: המילים "ציו את בני ישראל" משמעותם היא שהקב"ה שלוח את משה למסור לישראל את הציווי, וכאשר מרים משה מצויה את ישראל – הרי גם הוא עצמו מקיים בכך את ציווי ה'. לעומת זאת משמעות הלשון "ואתה תצוה" היא – שימוש עצמו הוא-הוא המצווה.

ועל כן קשה להבין את הלשון בפסקוק זה, בו נאמר "ואתה תצוה את בני ישראל" – הרי המצאות הן מצאות ה' ולא ציווים של משה.

גם בהמשך הפסוק ישן כמה נקודות הדומות ביאור:

גם צריך להבין מה שכתוב "ייקחו אליך", שיביאו השמן למשה³ ("אליך"), דלא כארה, כיון שהעלאת הנרות הייתה על ידי אהרן –ಲמה הוצרך להביא את השמן למשה.

יש להבין, מדוע צריך משה לקבל את השמן מבני ישראל בעת שהדלקת המנורה מוטלת על אהרן הכהן.

גם צריך להבין מה שכתוב "שמן גו' כתית

"ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך שמן זית וק כתית למאור, להעלות נר תמיד"¹.

VIDUIM HODUKIM BOHA², DIBEL HIZVIYIM SHBATORAH NAMER "CZO AT BNI ISRAEL" V'COVETZA BIHA, V'CAN NAMER "WOATHA TZUCHA AT BNI ISRAEL".

BIN HIZVIYIM BIMALACHET HAISHEN, YSHNO CIZO MIYUDH LHEBIA LEMOSHE SHMAN ZIT VQ, SHEUL YDO IDLIKU AT NOROT HATMID SHL MONROT HA MKDASH.

BAMAORI CHASIDOT MIZOIN ARSH LASHON HAKTOV CAN SHONA MASHAR CIZOUII HATORAH SHINTANO LIISRAEL UL YDI MASHA RABINU.

HADIKU HARESHON HOA BISHVINO HALLSHON B'DEBARI H' AL MESHA: BEШAR MIZOCH HATORAH NAMER 'ZBR AL BNI ISRAEL' AO 'CZO AT BNI ISRAEL' V'COVETZA BOHA, V'AILEO CAN NAMORAH LASHON MIYUDHAT - "WOATHA TZUCHA".

UL DIVOK ZEH MOSIF C'K ADMI⁷:
OL HOSHEN, DHADIKU MAH SHCTOB 'WOATHA TZUCHA'

(1) DIVISH PERSHUTINU (TZUCHA).

(2) AORTA PERSHUTINU (TZUCHA) U'ATKEINA. D'H V'KABEL HAYHODIM TORFIZ SAG (SHE'M TORFIZ U'KIY. HATSHIA'A U'182).

HOA LA RAK BHALSHON, ALA GEM BHATOCEN, DLASHON 'WOATHA TZUCHA' MOSHEM SHMUSA HOA MIZOCH.

בhadלkt המנורה אין לנו כל כוונה, לכואורה, ליצור מציאות של 'מאור', אלא כל הכוונה היא להAIR את המקדש, ואם כן מדווקט הכתוב לשון זו שאינה מלמדת על תכלית הדלקת המנורה, שהיא להAIR, אלא עוסקת במאור, מקוו של האור.

גם צריך להבין, בפסוק של אחריו זה⁴ נאמר "מערב עד בוקר", וכאן נאמר "להעלות נר תמיד".

שינויו נספ בלשון הכתוב הוא, אשר בפסוק של אחר מכך נאמר שעיל נרות המנורה לדלוק "מערב עד בוקר" ואילו בפסוק זה נאמר "להעלות נר תמיד".

בנוספ לקושי שבפסוקים בדרך הפשט⁵, גם שינוי זה הוא משמעותית, שהרי מילת "תמיד" מורה על עניין תמידי ונכחי שאינו נתון לשינויים, ואילו הלשון "מערב עד בוקר" מתייחסת לחילוק הזמנים, דבר המורה על התחלקות והגבלה, להיפך מעניין הנצחיות והתמידיות.

למאור⁶, דלאורה הויליה למימר 'שםן גו' להAIR'?

הכתוב מתאר את השמן כ"שמן זית זך כתית למאור", ככלומר: השמן מיועד להדלקת המנורה, ועל ידי זה הוא ישמש כ"מאור", שעיל ידו יואר היכיל. ולכאורה מתאים יותר לומר 'שמן זית זך כתית להAIR', וכך תהיה ברורה יותר הכוונה, שעילינו להדלק נרות כדי להAIR את היכיל.

ויש להוסיפה בזה: הלשון 'מאור' מתייחסת להחפץ ממנו מופץ האור, ואילו הלשון 'להAIR' – מתייחסת אל האור. המאור המפיק אור, למורות שעינינו וטבעו הוא להAIR – אין זו כל מציאותו, והרי הוא דבר בפני עצמו, ורק שיש לו תכונה להפייץ אור, וכאשר אנו מדברים על המאור – הרי הוא דבר נפרד מהאור שיבוא ממנו אחר כך.

סיכום

ארבעה דיויקים בפסוק "וזאתה תצוה":

- א. הלשון "וזאתה תצוה" אינה רגילה בכתב. התוספת בדיקוזזה: משמעות המילים "וזאתה תצוה" היא שימושה הוא המצווה, וצריך להבין, הרי משה הוא שליח למסור את דברי ה'.
- ב. מדווק הביאו את השמן למשה ולא לאחר שעה את הנרות.
- ג. למה נאמר "כתית למאור" ולא 'כתית להAIR'. ככלומר: המאור הוא עניין בפני עצמו, ואילו להAIR הוא מטרת הדלקת המנורה, ומוחע מדבר הפסוק על המאור ולא על האור.
- ד. בפסוק זה נאמר "נר תמיד", נצחיות, ואילו בפסוק הבא – 'מערב עד בוקר', מוגבל בגדרי הזמנים.

⁴ פרשנו צו, כא.

⁵ הנידון במפרשי המקרא עה"פ.

ב

משה מקשר את ישראל עם אור אין סוף

בסעיף זה מתחילה לתרץ את הדיקן הראשון בפסקוק, מהו "וְאַתָּה תִּצְׁהָ". ומබאר, שמשמעותה הענין היא שםשה 'מצויה' ומקשר את ישראל עם הקב"ה

כל יהודי בפני עצמו שייך לאוא"ס, ועל ידי קיום המצוות היהודי מותקשר לאוא"ס ומתחבר אליו. לגבי בחינה זו – משה הוא רק השליח להבהיר את דבר ה' ולמסור אליהם את המצוות שיקשרו אותם לאלקות. אך ישנו סוג אחר של קשר וחברור, האופן בו משזה רבינו מקשרר לאוא"ס, שהוא אופן מיוחד ונעלם לאין ערוך, לחברו שנובע ממעלתו המיוחדת של משה, שלגביו מעלה והוא נעלמה משאר ישראל לאין ערוך. וענין "וְאַתָּה תִּצְׁהָ" הוא שםשה מעלה את ישראל לאוֹתָה בחינה ואופן נעלמה בו קשרו הוא עצמו באוא"ס.

כעת מובן דיקון הלשון "וְאַתָּה תִּצְׁהָ" – שכן מדובר כאן ב'ציווי' אחר, סוג קשר אחר לאלקות, הגיע רק מכוחו של משה, כדלקמן.

משה ויישראל – ראש ורגלים

חוואה מפעולתה משה ובניו לקשר ולהבר את ישראל עם אוא"ס נפעל עניין נוסף:

**ועל ידי שימוש משפיע ליישראל (شمקשר
אתם עם אוא"ס) – על ידי זה נעשה יתרון
והוספה במשה.**

כאשר משזה רבינו מצווה ומקשר את בני ישראל עם אוא"ס באופן בו הוא קשור ומחבר – על ידי זה מתאפשרת מעלה במשזה רבינו עצמו.

בענין זה, שע"י ההשפעה ליישראל נעשה יתרון במשזה, יש להבחן בשני פרטיים מחודשים:

א. משה רבינו, על אף מעלתו העצומה והתקשרות הנעלית שלו לאוא"ס, שהיה ניתן

"ציווי" – צוותא וחיבור

ומබאר כ"ק מוו"ח אדמו"ר (במאמרו הידוע **דיבור המתהיל וקבל היהודים**⁵ שנאמר בפורים-קטן תרפ"ז⁶), ציווי ("מצויה") ההוא צוותא וחיבור⁷. וזהו "וְאַתָּה תִּצְׁהָ" – שםשה ההוא מקשר ומחבר את בני ישראל עם אור אין סוף⁸.

ובואר בחסידות², אשר מלבד המשמעות הפשטota בלשון 'מצויה', פקדוה וציווי של הקב"ה, יש בה משמעות נוספת – לשון 'צוותא', שהמצוות הן מקשרות ומחברות את ישראל, מקיימי המצוות, עם הקב"ה.

על משקל זה מබאר כ"ק אדמו"ר הררי"ץ במאמר, שגム "וְאַתָּה תִּצְׁהָ" – הציווי של משה רבינו לישראל – משמעותו התקשרות וחברור. והיינו שבנוסף להתקשרות והחברו של ישראל לקב"ה על ידי קיימן המצוות שלהם, הנה הציווי של משה רבינו מביא את ישראל לחברו וקיים חדש לקב"ה. והענין בזה:

(5) החשיבות דהיבואו בואה תעשה גוי ליקבל היהודים גוי – ראה לקמן ס"ט ואילך.

(6) דפס' ב"התמימים" חוברות ז לה, ג [שלו, ג] ואילך. סה"ט תרפ"ז ע' קי ואילך. ה'תשי"א ע' 180 ואילך. – ראה שם ס"ד.

(7) כ"ה גם בתיא'א פרשנתנו פב, א (עה"פ ואוֹתָה תִּצְׁהָ). ובכ"מ. וראה בהביסמן לקמן ע' נת הערכה 55.

(8) כ"ה בסד"ה ואוֹתָה תִּצְׁהָ (סה"מ עטרות ע' רני). ובכ"מ. ובד"ה זה תרפי"ס ד' בתחלומו (ועד"י רסת"נ) "תשקר את בני ישראל" ויאנו מספק ע"מ אוא"ס. ויש לנו, דבמאמר מפרש שםשה מקשר את בני ישראל עצםם, כדלקמן סי"א.

² ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. וככ"מ.

ישנה מעלה ביכולות ישראלי, ה'גילים/, והוא – שם ממשפיעים במידה את בחינת "אנכי" (ענין של בחינה זו והקשר שלה לעניין الرجالים יתבאר ליקמן³).

*

משל זה נותן הבנה ביכולות עניין ההוספה שמוסיפים ישראל במשה:

ובואר בחסידות⁴, שכאר האדם משפייע לחדרו דבר כלל – מ/topicsפת מעלה גם למשפייע, שדברascal נעשה אצל ברור יותר והוא מקבל בו עומק חדש. באופן זה ההוספה שבמשפייע כלל אינה קשורה למציאותו של המקביל, אלא עצם עניין ההשפעה לוളת גורם תוספת למשפייע.

אך על פי המשל הנ"ל, שימושו וישראל הם בדוגמה הראש והרגל, מוכן שכן אין הדבר כן: התוספת שמקבל הראש על ידי הרגל היא – מעלה של הרגל עצמה, דבר שישנו בה ואינו קיים בו. רק הרגל היא זו שיכולה לנצל מקום למקום והראש מקבל ממנו את מעלה ההליכה.

כך גם בעת שמשה משפייע לישראל הר הוא מקבל מעלה מיוחדת שישנה בישראל עצמו, עניין שאיןו קיים במישה הצד עצמו, שהגלווי של בחינת 'אנכי' שייך דווקא לישראל, ומה שמקבל זאת מתאם, שלא כמו הרוב המשפייע, שורק מגלה דבר הקיים אצלם באמצעות ההשפעה לתלמידיו.

אך יחד עם זאת, כשם שמעלת הרגלים על הראש נובעת מכך ושניהם, הרגלים והראש, הינם חלק מאדם אחד, כך גם המעלה שמוסיפים ישראל למישה ורבינו אינה באיה אליו מדבר ולתו הרוחיק ממנו, אלא היא קשורה לכך שמשה וישראל הם דבר אחד. וככפי שתיבאר ליקמן⁵.

גם מידת ואופן ההשפעה נרמזות במקרה, שכשם שהרגלים מוליכות את הראש למקום חדש שאין ביכולת הראש להגיע אליו בלבד, כך גם התוספת

לחשוב שהיא מעלה אין סופית והונלית ביתר שיכולה להיות – יכול להתוסף בו עוד יתרון, ב. מעלה זו מtopicsת בו על ידי בני ישראל, למרות שהוא נעלם מהם לאין ערוך והם בבחינת מקבלים ממוני.

בנאמור המוסגר מביא כ"ק אדמ"ר משל לדבר, שעיל ידו יונן בעומק יותר היחס שבין משה לישראל:

[דמשה וישראל הם דוגמת ראש ורגל, כמו שכותב⁶ "שש מאות אלף רגלי העם אשר אני בקרבו", דכל ישראל הם الرجالים דמשה, ומזה הוא הראש שלהם.

מהפסק בו מכונים בני ישראל 'רגלי משה' אנו למדים שהיחס שבין ישראל למזה הוא בדוגמה היחס שבין הראש לרגלים.

ומבואר את משמעות המשל:

וכמו שבאדם הרגלים מוליכים את הראש למקום שהוא בראשו מצד עצמו איינו יכול להגיע לשם, כמו כן הוא במשה וישראל, שעיל ידי ישראל (הרגלים דמשה) – מיתוסף עילי במשה.

דוחו מה שכותב "שש מאות אלף רגלי העם אשר אני בקרבו" – שעיל ידי 'רגלי העם' נمشך היגיוני ד'אנכי' בקרבו של משה¹⁰].

הראש הוא האבר הנעלם ביצור בגוף, והוא נעלם לאין ערוך מהרגלים. ולמרות מעלהו הגדולה יש בו חסרון, שאין הוא יכול ללבת לבדו. זו מעלה שישנה ברגלים על פני הראש, שכן דווקא המוליכות את הראש.

וכך הוא בנמשל, אשר משה ורבינו הוא ה'ראש' של ישראל והוא נעלם מהם לאין ערוך, אך בכל זאת

³.000.

⁴ בהמשך תدرس"ו ובכ"מ.

⁵.000.

(9) בעהלון, יא, כא.

(10) ראה בכ"י בד"ה הילן תרפ"ז ס"ה.

בפסוק, שהלשן 'זאתה תצוה' מורה על הקישור שפועל משה בישראל, והבאת המשן למשה דוקא מורה על תוספת האור – ששם הוא דבר המפיק אור – ישראל פועלם במשה.

*

בנוסף לשאר הדיוקים שעדיין לא תורצו, עליינו להבין גם את כללות העניין:

או"ס כשמו כן הוא – בחינת אין-סוף של מעלה מהתחלקות. ויש להבין איך יתכן שישנם כמה אופנים ודרגות בקשר לאו"ס, ומהו שהוא אומרים שלמשה ישנו קשר מיוחד אותו הוא משפייע לישראל, למורותיהם קשורים כבר לאו"ס על ידי בעבודתם בתורה ובמצות?

וכן יש להבין לאיך גיסא – מהי התוספת שיכולים ישראל לפעול במשה באם הוא קשור באופן נעלם כל כך באו"ס?

শומסיפים ישראל במשה אינה רק תוספת של פרט מסוים, אלא עניין חדש ומהותי, בבחינת 'הליכה'.

*

על פי האמור יתבראו כמה מהדיקים בפסוק:

וזהו "זאתה תצוה את בני ישראל ויקחו אלך שמן זית גו", דעתידי שמשה יצוה – ויקשר את בני ישראל עם אויר אין סוף – על ידי זה היבאו בני ישראל שמן זית למשה ("ויקחו אלך"), שיזיפו תוספות אויר במשה.

וכך יתפרש הפסוק:

"זאתה תצוה" – משה יקשר את ישראל עם או"ס, וכתוואה מזה "ויקחו אלך שמן זית" – בני ישראל יוסיפו אויר במשה. וכך מתורצים הדיוקים

סיכום

- א. ציווי הוא צotta והיבור, וזה "זאתה תצוה" – שימושה מקשר את ישראל עם או"ס.
- ב. ע"י הקישור מתחספת מעלה במשה. והמשל לו – ראש ורגלים, שהראש מקבל את מעלה זו באה מישראל עצם, ויסודה הוא מה ישראל ומשה הם גוף אחד. והיא מביאה את משה לעליון גדול בדוגמת ההליכה.
- ג. ביאור הדיוקים בתחילת הפסוק: "זאתה תצוה" – משה מקשר את ישראל לאו"ס, ועל ידי זה "ויקחו אלך" – ישראל מוסיפים בו אויר.

ג

רעיון מהימנה

כדי להבין את ענן ההתחבות וה'יציורי' שפועל משה בישראל כמדובר לעיל, מביא בסעיף זה ענן נוספת במאמר האדמו"ר הריני¹¹, אשר משה רビינו משפיע את האמונה בישראל

את האמונה כירושה מהאבות⁶. ואם כן מדוע צרכיים לישראל לפועלם משה שיפרנס אותם בעניין האמונה? וסביר, שאותה אמונה טبيعית יתכן שתשתאר בבחינת 'מקיף' על האדם ולא תשפיע על מהותו הפנימית והתנהגותו, ומזה רבנו פועל תשפיע האמונה בפניםיו.

זהו הכוונה במה שימושה 'zn' את האמונה, שפעלה של משה היא לחבר ולקשר את האמונה עם מציאותו הפנימית של האדם, כמו שם שהמזון נכנס לפנויותו של האדם ומתאחד אליו.

לOLUMN במאמר⁷ תבהיר משמעות העניין, מה הפריש בכך שאמונה מצד עצמה היא בבחינת מקוף⁸, ומה השפעת האמונה בפניםיו.

וזהו מה שכותב בזוהר¹³ "ההיא אמונה דלעילא יtzן ויתפרנס מניה על ידך (על ידי משה)", דזהו שימוש זן ומפרנס את האמונה הוא – שימושו אותה בפניםיו.

כך גם תתרפרש לשון הוחר: "ההיא אמונה דלעילא" – אותה האמונה שכבר קיימת בנשומות ישראל, "יתzon ויתפרנס מניה על ידך" – משה ישפיע וימשיך

(13) ח'ג רכה, ב.

⁶ כמובואר בटניא פרקים ייח-יט.

⁷ סעיף ז' ואילך.

⁸ וראה בעיינוס מדוע אומר שאמונה זו 'אפשר' שתהייה בבחינת מקיף, כלומר שהדבר אינו מוכחה, אף שלכאורה בחינת האמונה שאותה מקבלים בירושה עיניה הוא שהוא בבחינת מקיף.

מפרנס האמונה

ולבادر זה, מקדמים בהמאמר¹¹ שימושה רביינו נקרא "רעיון מהימנה". דשני פירושים בו: שהוא רועה נאמן של ישראל, והוא זן ומפרנס את ישראל בעניין האמונה.

כדי לבادر מהי ההשפעה והקשר המיווד לאלוות שפועל משה בגין ישראל, מבادر אדרמו"ר הריני¹² במאמר, שהՃבר יובן על פי התואר בו מוכנה משה וביניהם, "רעיון מהימנה".

בתואר זה יshown ב' פירושים: א. הபירוש הפשט ב' מהימנה' – נאמן, שימוש רביינו הוא רועה נאמן לישראל, ב. 'מהימנה' מלישן אמונה, ו'רעיון מהימנה' פירשו שימושה הוא 'ועזה האמונה', שהוא זן ומפרנס את האמונה של ישראל.

ומබادر מדוע זוקרים ישראל לכך שימוש יפרנס את האמונה שלהם:

ההאמונה שישנה בישראל מצד עצםם, שישראל הם 'מאmins' בני מאmins'¹², אפשר שתהייה בבחינת מקיף. זהו שימושה רועה ומפרנס את ישראל בעניין האמונה הוא – שהאמונה תהיה בפניםיו.

בני ישראל נקראים "מאmins" בני מאmins" מפני שהאמונה בה' היא דבר טבעי אצלם, והם מקבלים

(11) סעיף ד.

(12) שבת צ' א.

בין פעולות משה לפועלות נשיין ישראלי בזמנן הגלות.

*

הכתית מגלה את המאור

לאחר מכן ממשיק אדמור' הר"ץ לבאר את חלקו
השני של הפסוק ואחת הצוואות:

ולאחריו שember בארוכה שמשה
ו^{אתפשטו}תא דיליה שבכל דרא מחזקים
את האמונה דישראל, מברא¹⁷ דיק לשון
הכתוב "שמן גו' כתית למאור" (למאור ולא
להאר), שבזמן הגלות, שכל אחד ואחד
הוא נשבר וננדכו, "כתית", על ידי זה
מגיעים למאור (ה'עצם') שמננו נמצא
האר.

הכתוב מדייך לומר "כתית למאור" ולא "כתית
להאר", כדי למלמדנו שישנו עניין מיוחד הנפער על
ידי קושי הגלות, שכארו ישראל נמצאים במצב של
כתית – הם מגיעים אל המאור, ומתגלה בהם עצם
הנשמה, שהוא המאור – תנקודה ממנה נ mishך האר.
יש להבין כיצד קשור עניין זה עם מהלך הביאור
במאמר:

**וציריך להבין השינויות דהפרוש ב"כתית
למאור" להמבואר (במאמר) לפני זה
شمisha [ו^{אתפשטו}תא דיליה שבכל דרא]**
זון ומפרנס את האמונה שתהיה בפנימיות.

בפנימיות, סדר העניינים במאמר הוא, שלאחר
שמבר את פעולתו של מרדכי היהודי על ישראל
בזמן הגלות – מבאר את העניין שבזמן הגלות דוקא
מתגללה עצם הנשמה.

אך כפי שהחכבר לעיל, במאמר נתבאר שוגם
פעולתו של מרדכי היא, בדוגמאות פועלתו של משה
– השפעת האמונה בפנימיות, ואם זה גם עניינו של
מרדכי – יש להבין איך מתאים כאן העניין שקשה
הgalot עצמו, לאן קשר לנאהה לפועלות של

(17) בד"ה הנ"ל תרמ"ז סט"ו.

ממנה מzon ופרונסה, היינו שישיפיע אמונה זו
בפנימיות.

*

על אף שבמאמר מודגשת בעיקר הபירוש השני
ב"דריא מהימנא", שםשה זו ומפרנס את האמונה
שתהיה בפנימיות, יש לומר שני הபירושים במילת
'מהימנא' קשורים ושיכים זה לזה, וענינו של משה
כ'ודעה נאמן' של ישראל – מתבטאת גם בהשפעת
האמונה בפנימיות.

וממשיך ומברא שענין השפעת האמונה בפנימיות
הוא הפקידם של דוע' ישראל שבכל דור:

וממשיך במאמר, דזה שמשה הוא רעה
מהימנא, הכוונה בזוז היא גם
לי'אתפשטו תא דמשה' שבכל דור¹⁴, דראשי
אלפי ישראל שבכל דור הם מחזקים את
האמונה דישראל (שבדורם), שהאמונה
שליהם תהיה בפנימיות.

ומבאי דוגמא לדבל:

וכמו מרדכי¹⁵, שהיה ה'אתפשטו תא
דמשה' שבדורו, כאמור דז"ל¹⁶ ש"מרדי כי
בדורו ממשה בדורו", שגם בזמן גזירות המן,
שלימוד התורה וקיים המצוות אז היה
קשר עם מסירות נפש – הקהיל קהילות
ברבים לחזק את אמונהם של ישראל בחו"ל
ולעמדו חזק בלימוד התורה וקיים המצוות.

בזמן גזירות המן חזק מרדכי היהודי את אמונהם
של ישראל ובזכותו עמדו באמונותם במסירות נפש.
זו היא דוגמא לכך שגם נשיין ישראל שבכל דור עסקו
בחשפעת האמונה לישראל בפנימיות.

בהמשך המאמר יتبאר שאמנם ישנו צד השווה בין
פעולתו של משה רבנו לפועלתו של מרדכי, שהיזוק
ישראל לעמוד במסירות נפש על אמונה ה' דומה
לחשפעת האמונה בפנימיות, אך עם זאת ישנו הבדל

(14) תקו"ז תס"ט (ק"ב, א. ק"ד, א).

(15) ראה בד"ה תרל' תרמ"ז ס'ג'וט'ו.

(16) אסט"ר פ"ו, ב.

ה'אטפתותא דמשה' שבדור, גורם לגלוי עצם
הנשמה.

סיכום

- א. ב' פירושים בתואר 'רעה מהינמנא': א. רעה **נאמן**, ב. משפייע ומפרנס **אמונה** - ממשך אמונה בפנימיות כזו.
- ב. כך גם ה'אטפתותא דמשה' בכל דור, וכך מרדכי שהביא את ישראל למס"נ בזמן גזירות המן.
- ג. בהמשך לה במאמר אדרמו"ר הריני"ץ: פירוש "כתית למאור" הוא - שה'כתית' דהגולות מביא לגלי המאור. וצריך להבין ש"כיות העניים. ואך שמורדי היה בזון הגלות - אך במאמר מבואר שגם מרדכי עניינו המשכת האמונה בפנימיות.

קבלת התורה בימי אחשורוש

כדי לבחיר את הקשר שבין ב' חלק הפסוק "וְאַתָּה תִצְהָה" המבוארים במאמר אדמור הריני¹⁷, א. השפעת משה לישראל בעניין האמונה וב. גילוי עצם הנשמה על ידי ה' כתית' שזמן הגלות, מוסף בסעיף זה עניין שלישי המובא שם בתחילת המאמר

במתן תורה הייתה רק הקבלה, ובימי אחשורוש²² קיימו מה שקיבלו²³].

העניין המבואר כאן הוא על-דרך²⁴ מאמר רוזל על הפסוק "קיימו מה שקיבלו", שבירמי אחשורוש הושלם העניין שהחלה בעת מתן תורה, שבאותה העת בני ישראל "קיימו" את "מה שקיבלו כבר" במתן תורה.

על עניין זה מקש אדרמ"ר הריני²⁵ במאמר ש:

ומdryיך בהמאמר, שלכלאורה הוא דבר פלא²⁶, במתן תורה היי ישראל בתכליות העילי, והיה או אצלם גילייא לאלקות בדרגת הכה נעלית,
ומפרט את הקושי שבדבר:

[donec] לזה שגם קודם מתן תורה היו גילויים נעלים ביוטו – הגליוי שהוא – ביציאת מצרים, ובפרט בקריעת ים סוף – הנה הגליוי שהוא בשעת מתן תורה היה

(23) כ"ה גם בתו"א מג"א צח, א דוקבל היהודים את אשר החלו לעשות הוא ע"ד "קיימו מה שקיבלו" – אף שלכלאורה הם שני עניינים שונים, ראה להזכיר ע"ד תורה.²⁷

(24) הביאו לבדוק לשון זה – וראה ד"ה וקביל היהודים דפורים קטן התשליח"ס א' (לקמן ע' מד).

²⁵ במדרש חז"ל בגמרא שם מדובר אודות מצב בני ישראל לאחר נס הפורם, כי שופט ורש"י שמשחים של ישראל ה"מ מהבת הגס", ואילו דברי אדרמ"ר הריני¹⁷ הם אודות "מן זורת המן" (כמה באן בחזאי עיגול). במאמר יתברר שאלו שני שלבים עוניים בגילוי האמונה של ישראל (וראה הערות רבינו²²).

וקבל היהודים

והנה, הביאו בפסוק ואתה תצוה בא (בהמאמר) בהמשך לה מבואר בתחלת המאמר, דפירוש "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות"¹⁸ הוא – שקיבלו מה שהכלו בהזמנן דמתן תורה.¹⁹

ובמתן תורה הייתה התחלה ("החלו לעשות"), ובימי אחשורוש (בזמן גזירות המן) הייתה הקבלה, "וקבל היהודים".

במאמרו מבאר אדרמ"ר הריני²⁰ את הפירוש הפנימי בפסוק "וקבל היהודים את אשר החלו לעשות", שבירמי הפורים השלימו ישראל את קבלת התורה אותה החלו בעת מתן תורה בהר סיני.

ומביא מוקוד לדבר מדברי חז"ל על פסוק אחד במגילה:

[וְעַל דָּרֶךְ מְאֹרֶר רֹזֵל]²¹ על הפסוק "קיימו וקביל היהודים" – "קיימו מה שקיבלו כבר", דזה שהקדימו נעשה לנשמע

(18) אסתר ט, כג.

(19) כ"ה גם ברדר"ה וקביל היהודים בתו"א מג"א צז, ג. ובכ"מ – נסמננו ביד"ה וקביל היהודים ה"תשי"א (לקמן ע' נד העירה 4).

(20) שבת פ, א.

(21) מאחר שערך העניינים במאמר ובתו"א שבהערה הבא (וראה גם תוו"א שם צט, רע"א. ובכ"ג) משמעו, דזה שקיבלו ביום אחשורוש הוא בזמן הגזירה. ובפרש"ז ד"ה ביום אחשורוש "מהבת הנס שנעשה להם". ואולי יש לומר דשני עניינים זהה – ראה להזכיר ס"ט.

גיליי נעללה עוד יותר],

על אף שבזמן מתן תורה אמרו כל ישראל פה אחד "נעשה ונשמע" וקבלו עליהם את התורה ומצוותיה – ה'קיים' והשלימות של קבלת התורה היו דוקא בימי הפורים.

ויש להבהיר: איך ניתן לומר שבימי אחשורוש היה לבני ישראל מעלה גדולה יותר מזו שהיתה להם בעת יציאת מצרים ומtan תורה, עד שאנו אומרים שמדובר או שהלימו ישראל את קבלת התורה.

והרי הריחוק שבין זמן מתן תורה לימי אחשורוש הוא ריחוק עצום, שבזמן מתן תורה היו ישראל בתכליות העילי וביימי אחשורוש היו ישראל בתכליות הירודה.

הריחוק מתבטא בשתי נקודות: הגilio האלקרי המאייר בעולם כמנים אלו, ומצבם הרוחני של ישראל.

זمن מתן תורה היה נעללה ביזotor בשתי בוחינות אלו, שבזמן יציאת מצרים, וביתר שאת בזמן מתן תורה, האיר לישראל או ראלקי נעללה ביזotor, "נגלת עליהם מלך מלכי המלכים". הגilio הזה רומם את בני ישראל למדרגה גבוהה ביתור, וגם עבדות ה' שלם הייתה בתכליות העילי.

לעומת זאת בימי אחשורוש:

ובימי אחשורוש היו ישראל בתכליות הירודה, דנסוף לההעלם וההסתתר שככל גלות [כל גלות הוא בדוגמת גנות מצרים²⁵, וכמו שבגנות מצרים כתיב²⁶ "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", על דרך זה הוא בכל גלות, שיינט כמה נסיבות בקיום התורה והמצוות], הנה או (זמן גזירות המן) היה ההעלם וההסתתר עד יותר.

(25) ראה ב"ד פט"ג, ה, "כל המלכויות נקראו על שם מצרים על שם מהן מצויות לישראל".

(26) וארא, ט.

לעומת העילי הגדל שבעזרן מתן תורה בunning הגilio האלקרי הנעללה ומצבם הרוחני של ישראלי הבא כתוצאה לכך – בזמן גזירות המן היו ישואל במדרגה נמוכה ביותר, הן מצד הגilio האלקרי בעולם, שהיה או העולם והסתור יוצא דופן וגזירתם כלוין על כל ישראל – עניין שלא מזכיר דוגמתו בכל הגilioות – וכן מצד מעמדם ומצבם של ישראל, שכפי שנאמר בಗלות מצרים אשר מצד קושי הגילות לא שמעו אל משה", הנה מוכן שכאשר ההעלם וההסתור גדולים יותר – גם המצב הרוחני של ישראל והניסיונות שלהם בקיום התורה והמצוות הם בדרגת נמוכה יותר.

ועל פי זה יש להבהיר:

ואף על פי כן, בזמן מתן תורה, כשהיו ישראל בתכליות העילי, הייתה רק ההתחלקה ("החולן לעשויות"), ובזמן גזירות המן, כשהיו בתכליות השפלות, אז דוקא קיבלו מה שהחלו במתן תורה.

על פי האמור יש להבהיר, איך יתכן שמדובר בזמן שהיו ישראל, לכארה, בתכליות השפלות, אז דוקא يولשם העניין שהחל בעת מתן תורה.

הकושי בויה היא לשני הצדדים: מה הוא החסרון במצבם הנעללה של ישראל בעת מתן תורה שיש צורך להשליםו, ואיך דוקא זמן נחות כל כך כדי גזירות המן יכול להשלים את אותו החסרון.

קיום התורה במסירות נפש

ומתוך אדמור' הרהי"ץ ומברא את המעללה המיחודה שהיתה לישראל בימי אחשורוש:

ומברא בה, דברו גזירות המן, היה קיום התורה ומצוותם שלם במסירות נפש.

נקודות הביאור היא, שלמרות המעללה הנפלאה שהיתה לישראל במתן תורה, הנה בימי אחשורוש הגיעו ישראל למעללה חדשה – בחינת מסירות נפש

ג. בוחנה שלישית והעליה יתור במס"ג – הקהילות הבודדות עברו חזוק היהדות. מס"ג עבר עניין כוה שאינו חלק מצוווי מפורש של הקב"ה, אלא עניין שהיהודים קבלו על עצם כדי לחזק עוד יותר את התקשרותם לקב"ה – זהה ההtagglות הגבוהה ביותר של המסירות נפש.

וענין בזה:

כל עוד המסירות נפש נובעת מצד ציווי ה' – הרי ההtagglות הנפשית של האדם בעניין המס"ג עדין לא קשורה למציאותו הפרטית, ולגביו עצמו הרי זה מעין 'הרהור', שמצד نفسه 'אינו יכול' לעשות דבר נגד ציווי ה'.¹⁰

אך כאשר האדם מוסר نفسه עבר עניין שלא נצטווה עליו – כאן מתגלית התקשרות הנשמה באופן חזק יותר, שכעת ניכר שהתקשרות הנשמה באלקות מוחברת עם מציאות האדם והוא עצמו בוחור למסור نفسه.

לOLUMN תיבא, שככל שהמסירות נפש גלויה יותר ומשפיעה יותר על החלקים נושפים בנפשו ומציאותו של האדם – מורה הדבר על גילוי מקוור עמוק ונעלה יותר של המסירות נפש בעצם הנשמה.

*

למרות המעלה הנפלאה של מסירות הנפש להקהיל קהילות – בגוף המאמר מזכיר דока את המס"ג על קיומ המצאות, ואילו שאר המעלות מובאות בחצאי ריבוע. ויש לומר שההטעם לכך הוא מאוחר ובוגר לעניינו – שלימות עניין קבלת התורה – נוגע יותר עניין קיום התורה וממצאות במסירות נפש.

ומסייעים:

והתעוררות המסירות נפש שליהם הייתה על ידי מרדכי היהודי, משה שבדרו.

¹⁰ עד המבואר באגה"ק (ס"י נא) אודות נסיון העקידה של אברהם אבינו, שעצם הניסיין אינם נחשב לחידוש גדול כל כך מאחר ונצטווה על כך מפני הקב"ה עצמו.

על קיום התורה והמצאות, שרק היא יש בכוחה להביא ל'קבלת התורה'.

ומယאל את חמיהוד שבסירות נפש באוותה העת, שכמה דרגות יש בה:

[דונס' להה שהיה להם מסירות נפש שלא ללבפר ח"ו] [כמבהיר בתורה או ר' שבאמ' היי ממיראים דתם לא היו עושים להם כלום, כי הגזירה היתה רק על היהודים, ואף על פי כן לא עלתה על דעתם מחשבת חז"ו], היה להם מסירות נפש גם על קיום התורה וממצאות²⁸, ועד שהקהלתו קהילות ברבים ללימוד תורה במסירות נפש²⁹.

בימי הגזירה התגלתה אצל בני ישראל מסירות נפש גדולה כל כך, אשר לא זו בלבד שלא המירו את דתם כדי להנצל מן הגזירה, אלא אורה, מסרו את נפשם על קיום המצאות, ויתרה מזו – הקהילות קהילות כדי לחזק את הכלל בקיום המצאות.

ומדייק במאמר (ובהערות) שאלו ג' מדריגות במס"ג, שהן ג' מדרגות בגילוי הנשמה:

א. הבחינה הראשונה במס"ג היא – שלא לכפורה בה' ח"ז. מסירות נפש זו קיימת בטבעו של כל אחד מישראל, אפילו הקל שבקלים, שכיל' היהודי מוכן למסור את نفسه שלא לכפורה בה', וע"כ התגלותה של מסירות נפש כו' אינו חידוש גדול כל כך.

ב. הבחינה השנייה – מסירות נפש על קיום המצאות. וכוונתו היא לכל המצאות, לא רק לאילו שנצטוונו עליהם ב'ירഗ ועל יubar'. ואם כן זהה התגלות נפשית עמוקה יותר, שלא בכל אחד מתרגלית מס"ג על כל מצואה, ובפרט שככל לא נצטוונו על כך.

אך למורות זאת – עדיין מדובר על מס"ג עבר קיום מצאות ה'.

(27) נג"א נא, ב. בז, א. צט, ב. ומוקמות שנסמנן לקמן ריש ע' בה הערכה. 12

(28) שהזו חידוש גדול יותר, כי בנגע לאמותה, גם קל שבקלים מוסר نفسه (תניא פ"ח. ווב"מ).

(29) שהו חידוש גדול יותר, כנובון פשוטות.

ובואר בחסידות שודוקא מפני היותו מנהג בלבד – יש בו מעלה אפילו על פני מצות דאוריתא, אשר יש הטועים לחשוב שמטעם זה וראוי לדוחות מצות אחרות והלכות של תורה מפני מנהג זה, ועל כן העיר כ"ק אדמור" שיש להבין שכשר מבראים מעלה מסימות בעניין אחד – אין לבטל מהמתה את המעלות של העניין הגבורה ממנו.

*

ע"פ האמור, אשר במאמר האדמור הר"י"ץ לפניו ביאור עניין הזרעיה מהימנא והכחית למאור' מבואר עניין קבלת התורה בימי אחושרשו, ניתן לבאר, לכואו, את מಹלך העניינים במאמר:

ולכואורה יש לומר, שהפירוש ב"כתית למאור", שעל ידי כתית (נשבר ונדכא) מגיעים להמאור, הוא ביאור על זה שבזמן הגיראה דוקא באו למסירות נפש באופן עללה ביתר.³⁰

ניתן לומר שהעניין ה"כתית למאור" – שעל ידי צער הגלות מתגללה עצם הנשמה – בא במאמר כהמשך לביאור עניין קודם, קבלת התורה בימי אחושרשו:

דנהה, עניין זה שבעת גזירות המן דוקא התגלטה בישראל מסירות נפש عمוקה ביותר, דורש ביאור: איך יתכן שדוקא בזמן נמוֹן כל כך התגלטה בחינה عمוקה כזו?

כדי לבאר זאת מוסיף במאמר את עניין ה"כתית למאור", שעל ידו יובן מדווע עניין המס"ג מתגללה בישראל דוקא בזמן הגלות:

כי מסירות נפש היא מצד עצם הנשמה שלמעילה מגילוי, 'מאור' (שמנוּן נמצא האר), ועל ידי שהוא או במצב דעתית (נשבר ונדכא) – נתגללה עצם הנשמה, מאור.

גילוי המס"ג הבאה מעצב הנשמה יתכן רק בזמן הגלות, לאחר ובכל זמן אחר לא ניתן לגלות את

כפי שהתבאר לעיל, חיזוק האמונה של בני ישראל בכל דור היא ע"י נשיאי ישראל שבדורם, ובדורו של מודכי התבטה ענן השפעת האמונה בפנימיות בתהערות למסירות נפש.

על פי האמור מובן מדווע דוקא בימי אחושרשו שהלימו ישראל את קבלת החבלה.

וזהו "זΚבל היהודים את אשר החלו לעשות", דהיינו תורה הייתה רק התחלה, ובזמן גזירות המן הייתה הקבלה, כי על ידי שהיה להם אז מסירות נפש בפועל על תורה ומצוות – נתעל (בעניין זה) למדrigה נעלית יותר מכך שהיו בזמן מתן תורה, ולכן אז דוקא הייתה הקבלה, "זΚבל היהודים".

זהו המעהלה של זמן גזירות המן על פני זמן מ"ת, שבימי הגזירה התגלטה אצל ישראל התקשות עצמית ועומקה יותר לאלאקות, שהתבטאה בעניין המס"ג על קיום המצוות.

ועל אף שגם בעת מתן תורה קבלו ישראל על עצם את התורה עד כדי מסירות נפש, שהסכימו למסור נפשם באם ידרשו לכך, אך לעניין קבלת התורה בשלימות נדרשה מסירות נפש בפועל ממש.³¹

*

ראוי לציין אשר בעת שמאמר במאמר את מעלת זמן הגזירה על זמן מ"ת בעניין המס"ג, מוסיף בחצאי עיגול שהעילי של ישראל היה ריק "בעניין זה". ככלומר – אל לנו לטעות ולהפחית ממעלת מתן תורה, זמן שבו בבחינות רבות היו ישראל במצב הנעלה ביותר, ורק שלגבי הנושא המדובר כאן ישנה מעלה דוקא לזמן שבכללות הוא נחות יותר.

הדבר דומה לביאורו של כ"ק אדמור" ר' במקום אחר¹² אודות מנהג 'ההקפות' שבסמכת תורה, עליו

¹¹ עוד במעלת המס"ג בפועל מל מש דוקא, וראה סה"מ מלוקט אב ע"מ 'קצא, וש"ג'.

.000¹²

*

לטיכומם של דברים עליה, שבמאמרו של האדמו"ר הררי"צ נתבארו ג' עניינים:

א. המשכת האמונה בפנימיות: הביאור בחילקו הראשון של הפסוק "זאתה תצוה", שמשה ותפשטותה דמשה הם ה'דעת' מהימנה' המשיכים לישראל את האמונה בפנימיות,

ב. כתית למאור: על ידי הגירות וקושי הגלות מגיעים ישראל לגילוי עצם הנשמה בעניין המסירות נפש,

ג. וקבל היהודים: עניין קבלת התורה בימי אחשורש בכח התגלות המסירות נפש. בעניין זה יתוסף עוד ביאור לקמן, שיש בו תוספת על התגלות המסירות נפש בכלל.

במהלך המאמר יתבادر גם אין שג' עניינים אלו שייכים זה לזה והם ג' עניינים בפעולתו של משה והשפתו לישראל:

א. משה מפרנס האמונה בפנימיות. **ב.** עניין זה מגיע לידי ביתוי בעת קoshi הגלות, ה"כתית", ובבaya לידי מסירות נפש. **ג.** ביתוי עמק ונעה יותר, המתגלה ללא קשר לקישים והגירות שבזמן הגלות.

עצם הנשמה, שהיא "מאור" שלמעלה מגilio. רק השבירה וה"כתית" הנפעלים בגלות יש בכוחם לגלות את עומק הנשמה שצד עצמו הוא למעלה מגilio.

וזויה שייכות העניינים במאמר, שאכן לעניין ה"כתית למאור" אין קשר להשפעת האמונה בפנימיות על ידי משה ותפשטותה דמשה, אלא הוא בא כביאור לכך שבזמן גוזרת המן דוקא הגיעו ישראל למעלת המיסירות نفس.

אך לאmeno של דבר אי אפשר לבאר כך:

אבל מהמשר וסדר העניינים בהמאמר, שהפירוש בכתית למאור בא לאחרי העניין דריעא מהימנא, משמע, דעתן כתית למאור שיריך גם זו לשמש זן ומפרנס את האמונה שתהיה בפנימיות.

למעשה אי אפשר לפרש כך ולומר שאין קשר בין הדברים ובמאמר מבוארים שני נושאים נפרדים, שהרי עניין הכתית והמס"ג שבעת הגלות לא נתבאר במאמר בסימוכות לעניין 'קובל היהודים', אלא לאחר הביאור בעניין 'דריעא מהימנא', ועל כן מוכרכים לומר שעניין גילוי עצם הנשמה בזמן הגלות קשור לא ורק לעניין המס"ג של ימי אחשורוש אלא גם לעניינו של משה כריעא מהימנא, והמס"ג קשורה לאמונה ולהמשכתה בפנימיות.

סיכום

- א.** ב' פירושים בתואר 'דריעא מהימנא': א. רועה נאמן, ב. מושפייע ומפרנס אמונה ממשיך אמונה בפנימיות כמצוון.
- ב.** כן גם ה'תפשטותה דמשה' שככל דור, ולדור מא - מordan שהביא את ישראל למס"ג בזמן גוזרת המן.
- ג.** בהמשך לזה: פירוש "כתית למאור" הוא - שה'כתית' שבגלות מביא לגילוי המאור. וצריך להבין שייכות העניינים. ואף שמדובר כי הזמן הגלות - אך מושדר במאמר מובן גם עניינו של מordan הוא המשכת האמונה בפנימיות.

שני טעמים לאמונה

כדי לברר את הקשר שבן ג' הענינים שנמנו לעיל, א. המשכת האמונה בפנימיות, ב. ה'כתית' שבזמן הגלות מביא לגילוי ה'אמור, ג. ה'קבלה' המייחדת של התורה והמצוות בימי הפורים, שבבמאמר לעסוק בשאלת מודיעו צרייכים ישראל לסייע ממשה בענן האמונה, והרי ישראל הם מאמינים בני מאמינים. לצורך זה מעמיק בשורש ענן האמונה

וכדגםת כה הראייה שבדאים, שיישנו הבדל בין דבר המושג בשכל או הנרגש במודות, שהקשר אליו הוא על ידי פעולה וחידוש – שחושב ומתבונן בדבר ופועל על עצמו להבין או להרגיש אותו – לבין דבר הנואה לעינים, המתבלט בפשיטות ובלי' צורן בפעולה כל שהוא. כך הנשמה שלמעלה קשורה לאלקוטה בדרך 'יאיה' שלמעלה מהשכל'.

ומצד קשר התעללה זהה לאלקוטה שלמעלה מהשכל, הנה גם כשהנשמה ירצה והתבלשת בגוף, מצב בו אין לנשמה פשיטות באלקוט – הנה הקשר והשייכות של הנשמה לאלקוטהabis לידי' ביטויי בענן האמונה.

*

ענין זה דורש ביאור, מהו הקשר בין הראייה להאמונה, עד שנאמר שעיל ידי' שהנשמה שלמעלה רואה אלקוט – لكن קיים כח האמונה בנשמה שלמה.

ויש להוסיף, שכארה הראייה והאמונה הם שני היבטים: כח האמונה הוא היכולות לקיבול ולהסכים לדבר שאינו מוחשי ואינו גלי עלי', לעומת זאת הדבר הראייה היא ההיפך הגמור – האדם רואה את הדבר מול עיניו בצורה המוחשית ביותר ואינו יכול להתכנס לדבר הנראה.

ועל כן علينا להבין איך העובדה שהנשמה שלמעלה "רואה" ומקושרת לאלקוט בצורה מוחשית מולידה אמונה בנשמה שלמה?

הנשמה שלמעלה רואה אלקוט

יש לבאר זה על פי הידוע³¹ דזה שישראלי מאמנים באלקוטה באמונה פשוטה ואין צרייכים ראיות על זה, הוא מצד שני טעמיים:

הטעם הראשון:

לפי ש"מוציאתו חז"י³² – דהנשמה שלמעלה רואה אלקוטה (ראייה שלמעלה משכל), וזה פועל בהנשמה שבגוף האמונה באלקוטה.

הסיבה שיש לכל יהודי אמונה בנשמה שלמה/, בנשמה כפי שהיא מלבשת בגוף, הוא מפני שהנשמה שלמעלה, ה'מול'י³³, רואה אלקוט.

כלומר:

הנשמה שלמעלה קרובה ושיכת לאלקוט ברמה כזו שהאלקוטות מתתקבלת אצלם דבר פשוט וברור כמו דבר הנראה לעינים. לכן נאמר עליה שהיא "רואה", ולא רק מרגישה או מושגה אלקוט.

(31) ראה המשך תעריך ח"א פס"א (ע' קיד). רואה גם המשך הנ"ל ח"ב ע' א'קבר" האמונה כי מושם דמל"י חז', דהנשמה כמו שהיא למעלה היא רואה כי. וכן ענין האמונה שמאז עצם הנשמה".

(32) לשון הגמרא – מגילה ג, א.

³³ למושמעות התואר והמושג "מול הנשמה" ראה לקו"ת במדבר ט, א: "ההינו הנשמה שלמעלה שאינה מלבשת בגוף כי לא כל תגנומה מלבשת דرك הארה והתפשות ממנה וכל עציימות הנשמה וחופפת עליו מלמעלה והוא נקרא בשם מול שמננה ניזל השפעה להתפסות הנשמה המלבשת בגוף" וכן ב"מ".

באוטו האופן. ההבדלים שבין מציאות גשמיית אורת' לאחרת מתחילה בתוכנות של הדבר, ואת התוכנות האדם ישייג על ידי שיתבונן בשכלו, אך בשל הראייה – המציאות של הרואה והנראת היא באוטו התקוף.

זהה הסיבה לוודאות וההתאמות המוחלטים של הדבר הנראת לעינים, שגם אם יהיה זה דבר שאין מובן, ייקשו עליו ריבוי קושיות – האדם היה בטוח בדבר שראה בעיניו באופן של מעלה מהשכל¹⁴:

ماחר והאדם תופס את הדבר הנראת על ידי ה'צד השווה', שি�ינו בינו לבן הדבר, لكن כשם שאפשר לסתור את המציאות של הרואה – כך אי אפשר לסתור את המציאות של הנראת, מפני שהוא אוחז בו בנקודה בה שניהם קיימים באוטו התקוף.

לשם הממחשה: אם נאמר לאדם שראה דבר מה שהוא ראה דבר שאינו קיים ואינו נכון – עינה שם כן גם מציאותו שלו אינה נכונה ואין אותה קיימת.

בשונה מדבר המשוגש בשכלו, שאותו האדם אינו תופס מותך המציאותות של עצמו אלא על ידי כח-מומצע, שבאמצעות השכל ביכולתו להציג גם עניינים שונים ונבדלים ממנו. لكن ישנה אפשרות לפוך מסקנה שכליית ולהבין סברא הפוכה – מאחר והיחס בין האדם לסברא אינו בא בדרך 'פישיטות' מתוך המציאות, אלא היחס של דבר נוסף בדרך 'התחדשות'.

בקודה זו דומה מה הראייה לחוש המישוש, כשם שדבר שהאדם מישש ואחزو בו בידי אין אפשרות להפריך את קיומו, מאחר והקיים הגשמי של הדבר הוגש בגוףו הגשמי של האדם, כך הראייה של דבר 'במוחש' מתקשרות עם מציאותו של האדם.¹⁴

זה הביאו כיצד הראייה מביאה לאמונה:

¹⁴ אך יש להבהיר, שיחד עם זאת ישנו צד נוסף לדבר: כשם שבאייה הגשמיית האדם וואה רק את המציאות, ווקה והוא מטופס בדרך פישיטות, הנה כן בנשמה של מעלה, שהקשר שללה לאלקות באופן שנייהם קיימים 'אווטו האופן' ככינוי, הוא ורק באותה הבחינה באלקות עליה אפשר להחיל את המודר'מעיאות', וואה בעיניהם.

הראייה והאמונה – קשר של מעלה מהשכל וגקודת העניין היא, שישנו צד השווה בין הראייה לאמונה, שהתוכן של שניהם הוא – התקשרות עם הדבר באופן של מעלה מהשכל. אחרות ההתקשרות של הנשמה לאלקות באופן של מעלה מהשכל מرتبطת למעלה בעניין הראייה, ובהתלבשות הנשמה בגוף – בעניין האמונה.

כדי להבין זאת علينا להעמיק בגדיר עניין הראייה. ב כדי שהאדם יוכל להציג ולהזכיר במצבות של דבר אחר שמוחוץ למציאות שלו עצמו – צריך להיות ערך כל שהוא בין האדם לבין אותו הדבר. עניין זה נכון גם כאשר האדם רוצה להציג ולתפוס דבר מה בכח השכל, שביכלתו להבין ורק מה שבערכו ואני יכול להגיד דבר של מעלה מעך שלך.

אך ב כדי 'لتפוס' דבר בכח הראייה – נדרש קשר ו'ערך' קרוב הרבה יותר. האדם יכול להבין ולהציג בשכלו דברים רוחניים ונעלמים, וה'ערך' שנדרש בכדי להבין דבר – הוא רק שהיה זה דבר השיך להבנה שכליית, ואין צורך בקשר ממשית בין האדם לדבר השכל. בראייה לעומת זאת, בכדי לראות דבר – צריך הוא להיות ממש קרוב אל הדואה.

ואם כן מובן, שכשר אנו אומרים שהנשמה של מעלה רואה אללקות הכוננה היא שישנה קרבנה ו'ערך' בכיכול בין הנשמה לאלקות.

קיבל את האלקות לדבר מוחשי

תיריה מזו:

היכולת לתפос דבר על ידי הראייה מורה לא רק על 'ערך' כל-שהוא בין הרואה לדבר הנראת, אלא הדבר מוכיח שיש ביןיהם ממש 'צד-הושא', שניהם קיימים באותו האופן ולשוניים ישנו אותו 'סוג' של מציאות.

דנה הנשימה שהדבר הנראת מתקבל אצל האדם הרואה אותו בפישיטות, ללא כל מחשבה והתעסוקות, היא מפני שהראייה תופסת את המציאותות הגשמיית של הדבר, ובעניין המציאותות הגשמיית – האדם הרואה והדבר הנראת קיימים

הנשמה לאלקות כפי שהיא כאן למטה, ואני המשכה מיוحدת הנשכת לאדם בעקבות גילוי נעללה המתקבל רק על ידי הנשמה שלמעלה.

*

עצם הנשמה מקשרת באלקות

הטעם השני לאמונה הטענית של ישראל:

ועוד ביאור, דשורש האמונה הוא מעצם הנשמה (שלמעלה ממזוליה חוי).

הבחינה הראשונה באמונה קשורה לכך מסוים מכוחות הנשמה, כח הראייה הרותני, ואילו הבחינה השנייה היא – האמונה הבאה מעצם הנשמה ממש.

ומබאר את היתרון שבאמונה זו:

דוח שעצם הנשמה מקשרת באלקות היא התקשרות עצמית (שאינה תלואה בסיבה, גם לא בעניין הראייה שלמעלה משכל).

התקרשות של הנשמה לאלקות היא 'התקרשות עצמית', היינו שהיא והALKOTOT הרוי הם 'דבר אחד' בכיבול.

התקרשות זו אינה נרגשת באמונה הבאה מראיה הנשמה, שבאמונה זו נרגש שהנשמה קשורה לאלקות מצד סיבה – מפני שהנשמה רואהALKOTOT. ואילו 'התקרשות עצמית' ענינה הוא בדומה לקשה של האדם אל עצמו, שאינו תלוי בשום סיבה חיונית.

ליתר ביאור:

נתבואר לעיל שענין הראייה מורה על קשר עמוק של הנשמה לאלקות, שיש לנשמה קרבה גדולה לאלקות עד שהALKOTOT נוגשת במוחש ממש, דבר הנראה לעיניהם.

אםنعم, החסרון שבראייה זו יוכן מミשל הראייה עצמה:

למרות הווודאות וההתאמות שיש לאדם בדבר הנראה – עדין נשאר האדם נפרד מהדבר אותו הוא

'איתיתALKOTOT' מסמלת על קשר פנימי ועמוק לאלקות, שכאשר הקשר הזה נמצא באופן גלי – בנשמה שלמעלה – הנשמה מקבלת את האלקות כדי רוחשי ממש. אותו הקשר קיים גם בנשמה שלמעלה, ולכן, על אף שהיא נמצאת תחת הגבלות הגוף ומעלת ה'ראיה' אינה יכולה להתגלות בה – הנה גם או הקשר הזה משפיע ומביא את כח האמונה שלמעלה מהשכל.

במילים אחרות:

הנשמה קשורה לאלקות באופן בו ישנו 'ערך' ושיקיות כ畢יגול בין מציאות הנשמה ומציאות האלקות. כאשר הקשר הזה גלי – הרי שהנשמה מקבלת את האלקות כדי הנראה לעיניהם, ובאם הקשר הזה יהיה בהullen – עדין ישאר בנשמה הכח לקבל את מציאות האלקות ללא קושיות ובאופן שלמעלה מהשכל בצוותה של 'אמונה', מפני שהיא קשורה לאלקות בכל מציאותה¹⁵.

*

יש להעיר, שעל פי האמור מובן שענין "מזל יהו" המבואר כאן שונה מעט מהענין המבואר בכמה מקומות¹⁶ שהנשמה שלמעלה שומרות את ה'כרזות העליונים' הקוראים לבני ישראל לשוב בתשובה, ושמיית הנשמה שלמעלה מעוררות גם את הנשמה שלמעלה.

ההבדל בין הענינים הוא, שבאותם המקומות מזכר אודות התעזרות חד-פעמית, שהאדם מתעורר על ידו גליי נעה שאכן לא שירק לנשמה שלמעלה, והיא מתעוררת ורק על ידי המשכה מיוחדת מן הנשמה שלמעלה.

לעומת זאת בnidzon DIDIN מזכיר על מצב קבוע של הנשמה, שיש לנשמה שלמעלה כח האמונה. הכח הזה, כפי שתתבואר, הוא ביטוי של הקשר של

¹⁵ המוקור לקשר הזה של הנשמה באלקות הוא בעצם הנשמה, אך כפי שתתבואר לפחות לכאן אין זה הקשר של עצם הנשמה כפי שהוא, אלא רק כפי שהוא מתגלה בבחינת ה'ראייה'. וראה עיונים.

¹⁶ ל��'ת שם. ובכ'ם.

למציאות הבן הנפרדת זו – שיהיה קשור לאביו בקשר חזק כזה.

וזאת למרות שכמה מקומות מכוונה הקשר בין הבן והאב 'קשר עצמי', כי ביחס לעניינים שכליים ומוגבלים מכוונה הדבר 'עצמם', אך באמות העניין, לגבי העצם ממש, הקשר הזה הינו 'דבר נוסף' על מציאות הבן לכשעצמה.

מודגמות אלו ניתנת להבין בנוגע לעניינו, האמונה**habah morait ha-neshama**:

העובדת שהנשמה שלמעלה רואה אלקות אינו עני החיזוני בנשמה, שהרי כאמור, הדבר מורה על קשר נעללה לאלקות, אך בעומק וגודר העניין, הנה התוכן של התקשרות הנשמה לאלקות באפן זה הוא – היכולת 'לקבל' ולהתחבר לאלקות למרות שאיןם דבר אחד ממש.

אך האמונה העצמית, הבאה מהתקשרות העצמית של הנשמה באלקות – בה נרגש שמצוות הנשמה היא 'ברך אחד ממש' עם מציאות האלקות, ולא רק שהנשמה מחוברת לאלקות מצד טبع ותוכנות נעללות.

לokinן יתבאר העניין יותר על פי הבדלים נוספים בין שני הבחינות.

*

מקיף ופנימי

ומביא במאמר הבדל בין ב' בחינת האמונה, שנובן מהתבטה ההלילוק בינהם:

ויש לומר, דמהחילוקים שבין שני הביאורים (הענינים) הוא, דהאמונה בהנשמה המלווה בגוף הבאה מראית הנשמה שלמעלה היא בבחינת מקיף.

האמונה הבאה מראית הנשמה משפיעה על האדם בדרך 'מקיף'. הפירוש הפשוט במושג 'מקיף' הוא – דבר נוסף על מציאותו. כאשר נאמר שהאדם קיבל

רואה, והוא לא מקבל את מציאות הדבר הנראה כמציאות שלו עצמו, ורק שהראיה היא הודאות הגדולה ביותר שיכולה להיות לאדם במצבו של דבר אחר, דבר הקיים בפני עצמו בתור זולת.

כך גם בrhoחניות הענינים, הנה למרות שהנשמה שלמעלה רואה אלקות – הרי זה באופן שהנשמה והאלקות הם, כמובן, ב'ענינים שונים'.

'טבעי' אך לא 'עצמי'

ויש להבaya משל לדבר, להבנת העניין בעומק יותר: מבואר בחסידות בנוגע לאור הנמשך מן המאור, שגם לאחר שנמשך והתפשט מן המאור – הוא נצב תמיד בתנועה של דיביקות במקורו והוא שואף תמיד להכלל במאור.

דיביקות זו של האור במאור היא טבעו של האור, והיא אינה בא מהצד טעם וסיבה, אלא הוא רוצה להכלל במאור באופן שלמעלה מטעם ודעת.

ולמרות זאת, לא ניתן לומר על האור שהואר מן המאור שהוא שווא ב'תקשרות עצמית' למאור ושמצוותו היא ממצוות מקורו. והטעם לכך, מפני שהדיביקות של האור במאור היא עניינו של האור, ותוכנה זו מתייחסת אליו, שהוא יש לו טבע ותוכנה להדבק במקורו. ועל אף שתנועה זו היא באופן מופשט ובחלתי מוגבל – הדבר מתייחס למציאות האור כאור ולטבעו הפרטי, ואילו אפשר לומר ש'ענינו' של האור הוא הוא המאור.

כמובן, דיביקות האור במאור אינה בא מהמת סיבת החיזונית, שהרי היא דיביקות אמיתית שנרגשת בה מעלה המאור, אך בסופו של דבר הרי האור הוא 'דבר אחר' שטבעו להיות דבוק.

donega נספת לדבר היא מהמבואר אוזות הקשר הפנימי שישנו בין בן לאביו, שהבן קשור לאביו בקשר חזק מעד שמוון למסור נפשו עכשו, ומ'מ' מבואר¹⁷ שהבן והאב הם ב'אנשים נפרדים וב' מציאות נפרדות, ורק שינוי תכונה וטבע

¹⁷ המשך טرس"ו ובכ"מ.

מקיפה ומרוממת מהנשמה, שהאדם מאמין ומתהבר לעניין של מעלה מציאותו.

על פי האמור יובן ה抗战 באמונה העצמית: וב כדי שהאמונה (בנהנשמה המלבשת בגוף) תהיה בפנימיות – הוא על ידי גילוי ההתקשות עצמית עצם הנשמה.

דוקא על ידי האמונה הנעלית יותר, האמונה העצמית, תוכל הנשמה שלטמה להתקשר ולהתחבר לאלקות באופן כוה שיהיה הדבר חלק בלתי נפרד ממציאותה ולא באופן 'מكيف'.

נדרך להבין, באם כה הראה של הנשמה הוא למעלה מהתלבשות, כל-שכן עצם הנשמה, שהיא המקור לכל כוחות הנפש, תהיה למעלה מהתלבשות, ואיך ממנה תמשך האמונה בפנימיות?

ומබאר:

כי עצם הנשמה היא העצם של הנשמה המלבשת בהגופ, ולבן, האמונה והנשמה המלבשת בהגוף שמציד עצם הנשמה היא בפנימיות.

ענין זה יתבאר لكمן, איך דוקא בכך עצם הנשמה להתחבר עם מציאותו של האדם, מפני שהיא העצם של הנשמה המלבשת בגוף.

*

ומබאר כיצד על ידי הקדמת הביאו שתי בוחינות האמונה יתbaarא מhalb העניינים במאמור:

ועל פי זה יש לבאר קשר העניינים שבמהמאמור, שהענין ד'(כתית) למאור" בא בהמשך לביואר הענין דרישיא מהמנא, כי זה שימוש זן ומפרנס את האמונה שתהיה בפנימיות – הוא על ידי שהוא מגלה את עצם הנשמה (שלמעלה ממוליה חז), מאור שלמעלה מאור.

אור בדרך מكيف – הרוי אנו אומרים שהדבר נשאר נפרד ממנו ולא עשה חלק ממציאותו.

וכך הוא באמונה הבאה מרואה, שענינה הוא שהנשמה מתקבלת את האלקות בדבר נוסף, בשם שכח הראה בכל משמעו היא הבטה בדבר אחר ונוסף על מציאותו.¹⁸

ומבואר מדוע למעשה אמונה זו היא בבחינת מكيف:

ככליו שהנשמה שלמעלה היא למעלה מהתלבשות – לנפ עלותה בהנשמה המלבשת בגוף היא בבחינת מكيف.

ראית האלקות שבנשמה שלמעלה הוא עניין שלמעלה מהתלבשות. ככלומר: הראה לא רק למעלה מהתלבשות בגוף, שהרי כל העניינים כפי שהם למעלה הם בדרגה נעלית והם למעלה מהתלבשות בגוף הגשמי, אלא שהיא למעלה מהתלבשות לאמרי, מפני שזו תוכנותה וענינה.

דהנה, גם למעלה ישנים שלם ומודות, שהם הכוחות הפנימיים שעניהם הוא להשפי ולבווא בהתלבשות. הראה שונה מכל אלו, שהיא כה מكيف שלמעלה מהתלבשות.

והענין בוזה: היכולת לקבל דבר בפשטות בכח הראה – היא למעלה מהתלבשות גם למעלה.

כשם שאדם הרואה דבר מה אינו עשה מוחבר אליו והם נשאיםشت ממציאות נפרדות, וזאת מפני שכח הראה הוא, כאמור, הכח לקבל ולקלוט ממציאות נפרדת, כך גם הנשמה שרוואה אלקות, הנה כח הראה שלא הוא היכולת לקבל ולהתקשר לאלקות באופן כוה שגם לאחר הראה האלקות נשארת מזרמת ממציאות הנשמה.

ואם כן מובן שגם בנשמה שלמעלה ראית האלקות היא כה מكيف שלמעלה ממציאות הנשמה, וכך גם האמונה הנשכנת ממנה בנשמה שלטמה – היא

¹⁸ לקמן (000) יתbaarו פרטים נוספים בענין זה.

קשרו הדבר 'כתייה' – גילי עצם הנשמה שבא מהמת הגולות?

הוא כי עיקר הגילוי דעתם הנשמה (מאור) הוא בעין המסירות נפש (שעיקרו הוא בזמן הגולות), כדלקמן.

השפעת האמונה בפנימיות והמס'ג של ישראל בזמן הגולות באים שניהם מגילוי עצם הנשמה. ושניהם, כפי שתתברר לך, הם פועלתו של משה ואתפשתו לא משה.

ואף שמשה ובניו מגלת גם שלא בזמן הגולות את האמונה בפנימיות – התגולות עצם הנשמה בתਊරות למסורת נפש בזמן הגולות היא 'עיקר הגילוי דעתם הנשמה'.

בסעיף הבא יתב哀ר יותר העניינים שהחלנו לעסוק בהם בסעיף זה.

בתחלת מאמרו של האדמו"ר הרוי"ץ מבואר שימושה זו את האמונה ומשמעותו שתחזר בפנימיות, ולאחר מכן מכון מבוואר עניין התגולות עצם הנשמה, ה'מאור'.

וזאת מכיוון שהדרך בה ממשיך משה את האמונה בפנימיות היא – על ידי גילוי בחינת האמונה הנעלית הבאה מעצם הנשמה, וכפי שתבהיר, רק בכך עצם הנשמה, שהיא העצם של הנשמה המלבושת בגוף, ניתן להגיע להמשכת האמונה בפנימיות.

אך ביאור זה עדין אינו מיישב את כל חלון הפסוק:

ומה שכותוב "כתייה למאור", ומכאן בהמאמר שבדידי להגיע להמאור הוא על ידי העניין דכתית שבזמן הגולות –

אמנם הובן שפעולות משה בהשפעת האמונה בפנימיות בא בכח ה'מאור', עצם הנשמה, אך מדוע

סיכום

א. ב' טעמים לאמונה הפשטוה של ישראל, הא: הנשמה שלמעלה רואה אלקות הראה היא קרבה וערך אל הדבר הנראה, והנשמה שלמעלה מקבלת את האלקות בדבר מוחשי. لكن גם מוגלה הדבר באופן של אמונה (והוא ענן תמידי) ולא התעוורויות זמנית כמו שמיית הכרזים העליונים).

ב. הטעם הב': תקשורת עצמית של הנשמה לאלקות שלא תלויה בסיבה. הראה תופסת בוואותך אך דבר וולת בלבד, שהנשמה והאלקות הם ב' עניינים. והואطبع האור לדבק במאור וטבע הבן להתקרב לאביו, שהוא ענן טبع ולא חיזוני אך איינו עצמי – שהוא עצמו נפרד ממכוו.

ג. אף הוא בא בבחינת 'מקץ' – שהוא קיים בנשמה באופן שלמעלה מהתלבשות, והוא יכולת לקבל דבר שלמעלה ממציאו. רק ההתקשרות העצמית יכולה לחדר בפנימיות מפני שעצם הנשמה היא העצם גם של הנשמה המלבושת בגוף.

ד. סדר העניינים במאמר: "ואותה תצוה" – המשכת האמונה בפנימיות – ע"י ("כתייה") מאור" – גילי העצם, וזה גופא – עיקר העניין הוא בזמן ה'כתייה' של הגולות, כדלקמן.

אמונה ומסירות נפש

בסעיף שלפניינו יתבאר מדוע עיקר גiley עצם הנשמה הוא בעניין המסירות נפש בזמנ הגות. הקשר בין המסירות נפש ואמונה העצמית אינו רק שהם באים מאותו המקום, מעצם הנשמה, אלא שהם תלויים זה בזה, והמסירות נפש היא תוצאה ישירה מגילוי האמונה

כן מציאתו אינה מחייבת שים סור נפשו על אלקות. גם אם בפועל ימסור נפשו בכח האמונה הו – היה זה באופן שאינו מוכחה בכך מצד מציאותו, אלא באופן שהוא מכיד במעלה האלקות והוא מבטל את מציאותו.¹⁹

זהו שהאמונה דישראל היא באופן שהוא מוסר נפשו על זה הוא מפני שהאמונה באלקות היא העצם שלו, ולכן אי אפשר כלל שכפורה ח'.

בזמן הגות מתעוררת אצל בני ישראל מסירות נפש כזו שמצוידה 'אי אפשר כלל' שכפורה ח' ולא ימסור נפשו. ומסירות נפש זו היא מעצם הנשמה.

*

הסיבה ותוצאתה

מכאן נובא לבאר מדוע הוחair ריעא מהומנה' הניתן למשה רבינו על שם שהוא זו ומפרנס את האמונה – שיק' גם לאתפתשותה דמשה שבזמן הגות, וכן כי ישיב סדר ושיקות הענינים במאמר:

ועל פי זה יש לבאר מה כתוב בהמאמר דזהו משמה הוא ריעא מהימנא (שהוא זו ומפרנס את האמונה) הוא גם בוגוע לדועי ישראל שככל דור (אתפתשותה דמשה שככל דרא) שהם מוחזקים את האמונה דישראל שייעמדו במסירות נפש בקיום התורה ומצוות.

¹⁹ ראה בעיונים.

'יהודי' 'מוסר' למisor את הנפש

ומබאר את הקשר שבין האמונה העצמית והמסירות נפש:

והענין הוא, דזה שהאמונה דישראל היא באופן שהוא מוסר נפשו על זה, הוא (בעיקר) בהאמונה שמציד עצם הנשמה.

ההאמונה מצד זה שהוא רואה (מוזילה חי), הגם שהיא בתוקף גדול [כידוע הדחתאות שמציד הראייה היא התאמות גודלה ביוטר³³] –

גם האמונה שמציד ראיית הנשמה יכולה להביא למיס' (@emailן מודיעיך ואומר בחצאי עיגול שהמס' נ' היא 'בעיקר' מהאמונה העצמית), מפני שהאלקות מתתקבלת אצלך דבר וודאי, והוא יכול לחוש שרואי למיסור את הנפש עבורי האלקות.

אך המס' נ' בכאה מהאמונה העצמית היא שונה:

מכל מקום, כיון שהאמונה שלו היא מצד סיבה (מציד זה שרואה) ואני קשורה עם עצם מציאותו – אינו מוכחה שים סור נפשו על זה.

כפי שנותבר לעיל, בדרגת אמונה הבאה מהראיה באלקות, לਮורות ההתאמות הגדולה במצוות ה' – עדין תפיסת האדם באלקות היא דבר נפרד, ועל

³³ שלכן 'אין עד מעשה דיין' (ר'ה כו, א). וראה לקו"ש ח"ז ע' 121 ושם.

ועל פי הנ"ל יש לומר, שעיקר העניין דרשו
מהימנה הוא זה שהוא זו ומפרנס את
האמונה עצמה, שהאמונה תהיה לא רק כמו
שהיא מצד הגילויים (מצד זה שהנשמה
שלמעלה רואה אקלות) אלא מצד עצם
הנפשמה;

על פי האמור כאן מתחדשת ההבנה מהי פועלתו
של משה רבינו:

מה מבואר במקומות אחרים בחסידות בענין זה²⁰
ניתן להבין שעיקר פועלתו של משה רבינו כרעיא
מהימנה היא – להזכיר את האמונה בפנימיות.
והיינו שאותה האמונה שכבר קיימת וגליה אצל בני
ישראל לא תשאר בבחינת מיקף אלא תשפיע על
פנימיות האדם.

וכאן מתחדש, אשר עיקר פועלתו של משה היא
בענין אחר – לגלות בני ישראל את האמונה
העצמית.

האמונה הגליה בבני ישאל מצד היותם "מאמנים"
בנ"מ "מאמנים" היא רק האמונה הקשורה לגילויים,
שהיא האמונה הבאה מראית הנשמה שלמעלה,
ומשה מנשיך בהם את האמונה שאינה גלויה אצלם
מצד עצמה, שהיא האמונה העצמית, שבאה לידי
גילוי רק בכווחו של משה.

זהו שימוש ממשיך את האמונה בפנימיות
(בדעת והשגה) – הוא תוצאת מזה שהוא
זו ומפרנס את האמונה עצמה (המשכת
וgiloy האמונה כמו שהיא מצד עצם
הנפשמה).

וכנ"ל (סעיף ה), המשכת האמונה
בפנימיות (בדעת) הוא על ידי גילוי
התקשרות עצמית דעתם הנשמה.

마חר ועicker עניינו ופועלתו של משה הוא גילוי
האמונה העצמית, הרי שהמשכת האמונה בפנימיות

²⁰ המצוינים כאן בהערות רבינו.

על פי מה שנותבר עד כאן, אשר א. רק בכך
האמונה העצמית ניתנת להמשיך את האמונה
בפנימיות, ב. שלימות המסרות נשפ באה גם היא
עצמם הנשמה, ניתן לבאר ענין מוקשה במאמר
האדמו"ר הרוי"ץ:

במאמר שם מבואר שנשייאי ישראל שככל דור
נקראים "רויא מהימנא" כמו משה רבינו, מאחר
והם פועלים פועליה דומה בני ישראל: משה רבינו
משיך את האמונה בפנימיות וה'אטפשותא
דמשה' שככל דור מבאים את ישראל לידי מסירות
נפש.

ויש להבין, מדוע משווה ומדמה שתי פועלות אלו,
המשכת האמונה בפנימיות והחיזוק למסירות נפש,
והרי הם לכואורה שתி פועלות שונות לגמר?

ומפרט את ההבדל שבין ב' הפעולות:
دلכוארה, זה שימוש זו ומפרנס את
האמונה הוא (cmbואר בכמה מקומות),³⁴
וגם במאמר זה עצמו³⁵ על ידי משפטיע
ליישרל דעת באקלות, שעיל' ידי זה באה
האמונה בפנימיות,

וזה שרווי יישרל שככל דור מוחזקים
האמונה (המבואר במאמר זה³⁶) הוא,
שהאמונה דישרל תהיה באופן דמסירות
נפש.

משה רבינו משפטיע את האמונה בפנימיות על ידי
פעולה פנימית ומוגדרת המתקבלת אצל בני ישראל
לפי ערכם, שהוא משפטיע להם דעת' באקלות.
ואילו החיזוק למסירות נפש היא פעולה של הגבהה
ורוממות, השונה לגמרי מהפעולה הפנימית של
משה. ואם כן כיצד משווים בין ב' הפעולות?
ומתוך ע"פ האמור:

(34) ת"א משפטים עה, ב. ובכ"מ. וראה גם תינא רפמ"ב.

סעיף יא.

(35) משא"כ בתניא שם "ירודין ניצוץ מנשمت מרע"ה כי למד
דעת את העם".

לאחר שהסביר שעיקר פועלתו של משה הוא גילוי האמונה העצמית, מתברר שלפעולה זו יתכונו ב' תוצאות, שהן ב' צורות לביטוי המשכט האמונה העולינית. הראושה היא כפי שהיא אצל משה רביינו בדור המדבר, שימוש השפיע עליהם דעת באקלות ועיי"ז נסכה אמונהם בפנימיות, והשניה היא כפי שהוא אצל האתפסותא דמשה, שבכל רוח, המחזקים את אמונהם של ישראל עד למסירותו נפש.

וכאמו, שני פעולות אלו יתכונו רך ע"י גילוי עצם הנשמה, שرك על יהה (ש'היא העצם של הנשמה המלובשת בגוף) יכול האמונה לחדר בפנימיות, וرك על יהה תתן מס'ן אמיתית באופן שא'אי אפשר כלל שכפור ח"ר.

אך מבין שתי פעולות אלו, במסירות נפש באה לידי ביטוי האמונה העצמית ומתרגל עצם הנשמה כמו שהיא, ולעומת זאת ענן המשכט האמונה בפנימיות²² אינו מבטא את תוקף התקשרות הנשמה לאלקות כמו במסירות נפש מושג.²³

*

ביסכומו של הביאור ניתנן להלך את פועלתו של משה וה'אתפסותא דמשה' לג' נקודות:

א. עיקר פועלתו של משה היא – גילוי האמונה העצמית. זהה נקודת הקישור והחיבור שמשה 'מצווה' וקשרו את ישראל, שהוא משפייע להם את האמונה שאינה גלויה בהם מצד עצם על ידי שmagala בהם את עצם הנשמה,

ב. התוצאה והביטוי הראשון ראשון שנפעל מזה, כפי שהיא בדורו של משה רביינו, שהאמונה שהיתה בישראל לפני שתתגלתה בהם האמונה העצמית – נמשכת בהם בפנימיות,

ג. התוצאה השנייה והנעלית יותר של גילוי האמונה העצמית, כפי שהוא בדורותיהם של נשיין ישראל בוגן הגלות, שבבני ישראל מתעורר ומתייג לה

²² בנוסך לך שכמו, האמונה הנמשכת בפנימיות בפועל היא רך האמונה שמראית הנשמה ראה בעיונים.²³

אינה אלא תוכאה מעיקר פועלתו, שכותזהה מכש האמונה העצמית מתגללה – האמונה גם חודרת בפנימיות.²⁴

כלומר:

הביאור במאמר כאן אינו שולץ רק השפעת האמונה בפנימיות נדרש גם גילוי האמונה העצמית, שעל פי זה תהיה עיקר פועלתו של משה – המשכט האמונה בפנימיות; ואילו גילוי האמונה העצמית הוא אמצען.

אלא החידוש המבוادر כאן הוא, שעיקר פועלות משה היא – גילוי האמונה העצמית, שימוש מקשר את ישראל לסוג אחר של אמונה שלא היו שייכים אליו עד עתה.

ולזה ישנה תוצאה נוספת – שהאמונה שהיתה לישראל לפני שגילה בהם את האמונה העצמית, שהיא האמונה שמראית הנשמה, הנה גם היא נמשכת בהם בפנימיות.

על פי ההסבר בנדר פועלו של משה עלה חידוש נספָּה:

ועל פי זה יש לומר, דבזה שבחדירות שהויצו למסירות נפש בפועל היוזקו רועי ישראל (אתפסותא דמשה) את האמונה דישראל שתהיה במסירות נפש – נתגלה העניין ד clue מחייננו (בעניין זה²⁵) עוד יותר מבהמש עצמוני.

כי המשכט וגילוי האמונה כמו שהיא מצד עצם הנשמה [על ידי משה ואתפסותא דיליה שבכל דרא], עיקר התגלותה הוא – מסירות נפש בפועל.

(37) ראה לקמן הערה .56

²¹ לפקן בהורת רביינו (56) יתבאר שהאמונה הנמשכת בפנימיות ע"י פעולה משה רביינו אינה האמונה העצמית עצמה אלא האמונה הבאה מראה, שלמרות שמצד עצמה היא בבחינת מקייף – הנה על ידי גילוי האמונה העצמית נמשכת אמונה זו בפנימיות.

מסירות נפש באופן שאין הם יכולים כלל לנכוף
ח"ו.

סיכום

- א. עיקר גילוי האמונה העצמית הוא במס"ג שבזמן הגלות - שאז מתגלה שיודי 'מוכרח' במס"ג, בשונה מהאמונה שבראייה - שגם אם יסגור נפשו איינו באופן שמכורח בזה.
- ב. ההשוואה בין מס"ג להמשכת האמונה בפניימיות: שניהם **תוצאות** הבאות **מעיקר פעולתו של משה** - גילוי האמונה העצמית, והוא לא **לצורך** התוצאות אלא זה עיקר העניין.
- ג. מכך מובן **שעיקר** גילוי של עצם הנשמה הוא - במס"ג שבגולות, וע"כ עיקר גילוי עניין רעיון מהימנה הוא דווקא ב'אטפתותה דמשה' שבזמן הגלות.

חלק א המקיף שולל את הפנימי

בחינת 'יחידה'. בחינת חיה נקרהת כח מكيف, ובוחנת 'יחידה' מוכנה 'מكيف למكيف', ושניהם כוחות בלתי מוגבלים.

ונקודת ההבדל, בעניינו, בין הכוחות היה ל'יחידה' הוא, שבבחינת היה ישנו 'צ'יר' ובבחינת 'יחידה' היא מעלה מכל 'צ'יר' והגדלה.

ביאור העניין:

בחסידות מובא² שהבחינת היה מקבילה לשנים מכוחות הנפש האלקטיקת, כח הרצון וכח החכמה. שני כוחות אלו הם כוחות בלתי מוגבלים של הנפש, הרצון הוא הדביבות הטבעית הבלתי מוגבלת של הנשמה באלקות, והחכמה היא כח ההתקשרות לאלקות באופןן מוגבל.³

בכוחות אלו הנשמה מתקשרות לאלקות באופןן מוגבל. וענין העדר הגבלה הוא הן מצד האדם – שהוא מקושר לאלקות בכוחות הבלתי מוגבלים שבנפשו, והן מצד האלקות – שהוא מקשור לאור האלקי של מעלה מהגבלה.

ענין המידידה וההגבלה באופןן מוחלט מתחילה בכוחות הנמנומים יותר של הנשמה, נפש-روح- נשמה, ואילו בחינת היה, שהיא מעלה מטעם וודעת, היא לכוארה למעלה מכל הגבלה.

² זהה המשמעות של עניין בלתי מוגבל – שהוא מעלה מטעם וודעת, שרי השליל לעניין הוא להגביל ולהגדיר את הדבר כדי היה ניתן לחשגו (וכמובן שכח החכמה המדבר כאן הוא הבדיקה הנעלית שבכחoma של מעלה מהשכל).

³ כאמור תබאר בפרטיות יותר הפרש שבין הרצון והחכמה בעניינו.

האמונה היא תמיד חידוש

א. החלוק האמור בין שתי בחינות האמונה, שהאמונה של האמונה הבאה מראית הנשמה של מעלה מתקבלת אצל האדם בדרך מكيف והאמונה הבאה מעצם הנפש הזררת גם בפנימיות, דורשת ביאור נוספת.

דנה המשמעות הפשוטה של אמונה היא – הכה קיבל ולהתחבר לדבר שלא מובן בשכלו, שהוא עניין שהחוץ לאדם, שעל כן הוא לא מחובר למציאותו ולא מתΚבל אליו בפשטות, ובכל זאת האדם מאמין בו.

ענין זה כמובן, לכוארה, בכל דרגות האמונה, שהיא תמיד דבר חדש אצל המאמין, שאם הוא דבר המתקבל בפשטות מצד גדי מציאותו – לא יכונה בשם אמונה.

ועל כן יש להבין, איך ניתן לחלק ולומר שדרגת אחת באמונה היא בבחינת 'מكيف' והשנייה בבחינת 'פנימי', בשעה שכל עניין האמונה הוא כח מكيف. וכך שיתברר לנו, החלוק בין בחינות האמונה הוא מהותי ועמוק, והוא קשור לא רק לשתי דרגות שונות בנפש האדם, אלא גם תוכן האמונה, بما הוא מאמין, אינו שווה בשתי הבדיקות הללו.

חיה ויחידה – 'צ'יר' ו'פשטות'

ב. בהערת כ"ק אדמו"ר בהמשך המאמר⁴ מבואר, שב' דרגות האמונה קשורות לב' בחינות נפש האדם: האמונה הבאה מראית הנשמה היא האמונה של בחינת 'חיה', והאמונה העצמית היא האמונה של

¹ הערה 56.

ענין זה מותבטא גם בצורה בה האמונה משפיעה על האדם עצמו:

בחינת ה'חיה', שהיא הכח ל渴渴 וلتפוס את הכל, גבול של אלקלות הנעה ממנה לאין ערוך – היא גם בחינת 'מקיף' על שאר חלקי הנפש, שהרי האדם לא התחרב והתחדר עם 'הבל-גבול' אלא ורק הצלחה להכיר בו מצד ה'בל-גבול' שבנפשו, ואילו – שאר חלקי הנפש שאינם שייכים אל ה'בל' גבול – יקבלו את העניין רק בדרך 'מקיף'.

כלומר: כשם שהוא-גבול גורב על הגבול ווזה ומבטל אותו, כה ההשפעה של בחינת היה על שאר חלקי הנפש היא בדרך ביטול ודחיה, שהיא כה בלתי מוגבל הגורב על כל הכוחות המוגבלים שלמטה ממנו, בלי להתחבר אליוים או לשנות אותם.

'תחתון' המאמין ב'עלין'

ומכך מובן, בעומק העניין, שגם הבדיקה **באקלות** המתකבת בבדיקה זו אינה בתכילת הפשיות אלא – ב'צירות' מסוימים. אמונם הוא צירע נעה לאין ערוך – אך לא יצא מכל צירע:

כאשר האדם 'טופס' את האקלות כ'בל-גבול', הרי בזה גופא הוא מגדיר את האקלות ענין שמהווים אליו ולמעלה ממנה, ובעצם ההרגשה שלו שהאלקלות הוא 'באיין-ערוך' אליו – בזה הוא מגדיר וככיוול נוטן 'מקום' לאקלות, שכادر נאמר שהאלקלות הוא 'למעלה' – הנה בזה אנו אומרים שהמטה נפרד ממנה, שהוא למטה והקב"ה למעלה, והוא בטל לאקלות. ענין זה הוא בבדיקה 'צירע'.

בצורה כזו לא ניתן להתחבר עם עצמו של הקב"ה, שהרי הקב"ה עצמו הוא למעלה מכל צירע והגבלה. ומובן שבדוגא זו האדם מתחבר רק אל ה'בל-גבול' של אקלות, האור האלקטי שלגביו כל העולמות בטלים ולאTOPFSIM מקום, אך הוא אינו מתחבר אל העצימות ממש.

ובambilים אחרות:

בדוגא זו ה'בל-גבול' עצמו נתפס אצל האדם בדרך של מדידה והגבלה, ש愧 שמאמין בקב"ה

ואגנס, למורת שהתקשות זו היא בלתי מוגבלת – הרי היא מוגדרת ויש לה צирע. הדבר מותבטא בשתי הבדיקות, הן מצד האדם והן מצד האקלות:

מצד האדם, בבדיקה היה הק舍 לאקלות הוא מוגרש. כפי שמודגש בקשר של בדינה זו לכח הרצון – שתוכנו של הרצון הוא שהוא, האדם, רוצה את הדבר, ובעת הרצון האדם מרגיש את מציאותו.

ובבדיקות יותר, גם באם לא נתאר את ההתקשות לאקלות ('רגש' מוחשי' ממש שאפשר להגדירו, אלא 'כהנה' בנפש), שהיא מצד נפשי בו ישנה וודאות באקלות בצורה שאינה מתחשבת עם המדידה והגבלה של نفس האדם, הנה גם ענין זה הוא 'מצב נפשי' שאפשר לחוש ולהתאר אותו.

ובעומק יותר, למורת שהתפיסה של האדם באקלות בבדיקה זו היא, כאמור, באופן בלתי מוגבל, אך הוא בצורה שיש בה הגבלה:

כאשר האדם מקבל את האקלות ענין בלתי מוגבל, שמכיר בכך שלקב"ה אין כל מדידה והגבלה, המסקנה המתקבלת אצלו היא – שיש לבטל את המציגות שלו לפני רצון ה'. וכך בטלים כל שיקולי השכל או כל ביתוי אחר של מציאותו, שהרי אל מול ה'בל' גבול של אקלות אין מקום לשום דבר אחר.

מטעם זה יכול האדם להגעה גם לכדי מסירות نفس, שהרי אל מול ה'בל-גבול' של אקלות – מציאותו אינה תופסת מקום והוא מוכן גם לבטלה לغمורי.

אך ככלות הכל, נשארו האדם והאקלות, הגבול והבל-גבול, שני צדדים נפרדים שהאחד מבטל את השני. בבדיקה זו 'ה'בל', אינו מאוחד ומהוחר עמו ה'בל-גבול', אלא הוא נדחה ובטל לפני.

הביטול והדחה של הגבול מפני ה'בל' גבול נבעים מצד תחושת הריחוק והאיין-ערוך שיש בינהם, שהוא, כאמור, להיפך מעنى האחד.

וזהו הפירוש והמשמעות של בדינת 'מקיף' – שהאדם מקבל דבר שהוא למעלה ממנה.

והגדר וה'ציוו' שבאמונה זו הבאה מראיה הוא – שהאדם בטל לענין שלמעלה ממנו ואינו מאוחד אליו, וזהי תוכנת ה'מקיף' שבאמונה זו.

ליתר ביאור:

– ענין ה'ציוו' והגדרה בדגרת האמונה הוא – העובדה שה'בלי-גבול' שולל את האבול' והלמעלה מטעם ודעתי' שולל את הטעם ודעתי'.

ויש להבaya ודוגמא לדבר: מבוואר אודות ב' סוג המצוות 'חוקים' ו'משפטים', שהמשפטים הם המצוות שיש עליהם טעם וקיים שליהם נובע מהשכל והטעם ודעתי של הנפש, והחווקים הם למעלה מטעם ודעתי וקיים נובע מה'בלי-גבול' של הנפש.

אך ייחד עם זה מבוואר שבמצאות מסווג ה'חוקים' ישנה הגבלה – הם שוללים את הטעם ודעתי, שבקיים של מצות אלו מורגש שלשלל האדם אין מקום. וזהי ההגבלה ב'חוקים', שהם אינם יכולים לחדר בתוך השכל והטעם ודעתי.

ומזה יובן לענין האמונה המתකבלת ב'חיה/, שבבחינה זו האדם מגדר ככינול את האלקות כ'בלי-גבול' שלמעלה מהגבול ושולל אותו, וудין אינו תופס את עצמותו של הקב"ה שכיכלו לו לחדר גם בגבול (כפי שייתברר יותר בחילקים הבאים).

וזוהי גם התנוועה הנפשית המתווערת מיאת האמונה – התגלות ה'בלי-גבול' שבנפש, המבטלת את כל השיקולים השכליים, אך לא חודרת אל השכל והכוחות הפנימיות עצמן.

באופן של בל"ג – הרי הוא מוכrho לציר לעצמו את הדבר במידה מסוימת ולהגדיר את האלקות בדבר 'עלין'.

הדבר מובן גם מכח הראה הגשמי, בו האדם מוכrho לציר לעצמו מה ראה, למروת שהראיה היא כח שלמעלה מטעם ודעתי ויש בה התאמות עלי-שכלית, בכל זאת, עדין הכל זהה מוגבל בכך שיש בו ציוו והוא מוכrho לציר לעצמו את הדבר הנראה.

'ציוו' של למעלה מטעם ודעתי ועל פי האמור מובן עניינה של האמונה שבבחינה היה:

הבחינה הנעלית ביותר אותה יכול האדם להשיג בבחינה זו היא – כמה יוכל האדם 'لتפות' בהרגשת הנשמה, שהרגשה זו היא ה'ציוו' שהאדם נותן לאמונה. וה'הורש' הזה הוא כפי שנთבאר, שהאדם תופס את האלקות בדבר עלין שהוא בטל פניו.

דנה, אף שבעינינו מדובר אודות אמונה, ולא הרגש או הבנה הנתפסים בהרגשה מוחשית, והאמונה הרי לא מוגבלת ברגש במובנו הרגיל, שהרי זה כוחה של האמונה שהיא קיימת באדם גם כאשר אינו חש בכך במוחש – מכל מקום, לאחר שאמונה זו נובעת מ'ראיה', שענינה הוא תפיסה למציאות שמצוין אליו, על כן מוכrhoת האמונה להיות קשורה לאיזה גדר.

סיכום חלק א

- א. שאלה:** האמונה היא תמיד דבר החדש ובדרך מוקין, ומהו ההבדל בין ב' סוג האמונה.
ב. ב' הcheinות הם חייה ויחידה, והגדר של חייה הוא שיש בה 'ציוו'.
- ג. ענין ה'ציוו' בנפש האדם:** א. שיש בה 'הורש' (רצון או 'הנחה' מורגשת). ב. האמונה פועלת ביטול המציאות, וגם בתוך האדם עצמו – קיים ביטול של שאר הכוחות מפני החיים/שזהו עניין המקיורי'.
- ד. ענין ה'ציוו' בתפיסת האלקות:** א. האדם מתאר את האלקות כ'למעלה' הנפרד ממוני, כמו ראייה – שמוכרה לתאר מה ראה. ב. הפירוש בזה: בבחינה זו ה'בלי-גבול' שולל גבול ולא חודר בו, כחוק השוללים שכל ולא משפיע בו.

מבואר שஸירות נפש זו באה מהחכמה שבנפש, וענינה הוא ש'יהודית חש' "אילו הוא דבר שא' אפשר לסמוך בה' אחד".

ויש לומר, שמכאן מוכחה שגם עניין זה ש'יהודית' אינו יכול להפרד מALKOTOT אינו מבטא את ההתקשרות שמצד היחידה אלא ורק את עומק ההתקשרות שמצד בחינת היה, הקשורה לחכמה שבנפש.

ויש לבאר זאת על פי דיקון נוסף בכח הראייה, שהוא המתאר במאמר זה את ההתקשרות והאמונה שבבחינת היה, והוא גם מקבל לכך החכמה (כמובא בחסידות):

אדם שראה דבר מה – לא ניתן לגרום לו שלא להאמין בו, אפילו אם יוכיחו לו עם כל ההסבירים הטובים ביותר שמה שראה אינו נכון.

הסיבהuai אפשר לגרום לאדם להתנטק ממה שראה אינה מפני שהוא לא רוצה לקבל את כל ההסבירים המוכחים אחרות, אלא מפני שהוא לא יכול לקבלם, מאחר וראה בעיניו. גם אם אין לו שום רצון לעניין ולא אכפת לו שישיה אחרות – הוא מוכחה להאמין בכך.

וזאת למורות אשר, כפי שהתבאר לעיל, הדבר הנראה נשאר נפרד מהאדם ולא העשוה חלק ממנו, והוא תופס אותו אמנים בודאות גמורה אך בדבר נפרד ממש.

על דרך זה בעניינו: עניין זה ש'יהודית' אינו יכול להפרד מALKOTOT – יכול לנבוע מדרוגה שאינה עצמית, אלא דרגא שבא נוגשת אחדותו של הקב"ה בפרשיות ובטבע, והסיבה שאין הוא יכול להפרד מALKOTOT היא מפני שיש לו וודאות מוחלטת במצוות ה' כדבר הנראה לעינים והוא 'מורחה', בכיוול, להסכים לכך.

² וראה לקור"ת צו יי, ב. ובירובי מקומות

יהודי אינו רוצה ואינו יכול להפרד מALKOTOT ג. נוכל לקבל הבנה נוספת בבחינת היה והאמונה הbhava ממנה, על ידי הבנת עניין המסירות נפש כפי שהיא נובעת מבחןה זו: ידוע הפטגם: "יהודי אינו רוצה ואינו יכול להיות פרד מALKOTOT". גם חלקו הראשון של הפטגם מורה על דרגה עמוקה בנפש, שרצונו התקיף של היהודי הוא לעמוד במסירות נפש נגד כל דבר המונע מדיבוקות בקב"ה.

גם כאשר מישחו 'רוצה' למסור את הנפש – הרי זה רצון תקין מאד שלמעלה מטעם ודעת, שמצד השכל האדם יכול רק להבהיר את הצורך למס"ג אך השכל אינו יכול להוביל למס"ג בפועל, מפני שהשכל מגביל את הרצון ונתקשר אומו למציאות האדם, ומצד המציאות המוגבלת של האדם לא יכולה להביא ההחלטה לוותר על המציאות. ואם כן הרצון למס"ג הוא רצון שלמעלה מהגבלה הנפש והוא בתקוף גדול, שהאדם 'מתעקש' על רצונו למסור את נפשו למורות השכל לא מסכים לכך.

אך כמובן, חלקו השני של הפטגם מורה על בחינה עמוקה יותר, שגם אילו היה היהודי רוצה ח"ז להפרד מALKOTOT – אין הוא יכול.

ובפשטות מוכן, לכורה, שענין זה הוא עניין 'עצמי' – שם שהאדם אינו יכול להפרד מעצמו כך היהודי אינו יכול להפרד מALKOTOT.

'אינו יכול' – 'טבעי' ולא 'עצמי' – והנה, כאשר מבאר רビינו חזקון בתניא (כברקים יה ויט) את עניינה של המס"ג הקימות אצל כל יהודי,

והנה מובן שהרגש הזה הוא דבר נוסף על העצם, והוא לא עניין ה'עצמיו' גופא. שהרי העובדה שאי אפשר להפריד את האדם מעצמו מענינה תוליה בזה שהוא מרוגש כך, וגם אילו יציריך של אדם לא היה הרגשת עצמו – עדין לא הייתה אפשרות לנתק את האדם מעצם שלו.

לשם הממחשה: לאבן דוממת אין שם רגש ותחושה, ולמרות זאת מובן שאין אפשר להפריד בין 'האבן' ל'עצם האבן' – מפני שהוא יכול להפריד מעצמויו.

אך ייחד עם זה מובן שגם הרגשת עצמו' ו'אהבת עצמו' הם ביטוי חזק ביותר לעצם הנפש, שהרי נרגשת בהם תמיד מיציאות האדם בתוקף גדול וללא שינויים. אלא שכאמור, עניינים הוא ביטוי של עצם הנפש בתחום הרגש' והאהבה, שהם עניינים החיצוניים ונוספים על עצם הנפש.

והראיה לכך – שהרי בעולם הרגש והאהבה ניתנת לאחוב ולהרגיש גם מישחו אחר, ואם כן מובן שביטוי הרגשת והאהבה אינם עניינים 'עצמיים' השיכים לאדם עצמו בלבד.

ומהאמור מובן שכארש יהודי מרוגש שהוא אינו יכול להפריד מהקב"ה, על אף שהוא רגש נעלם ביוורו והוא מהוهو ביטוי מוחשי לקשר העצמי של יהודי לקב"ה – הנה עצם הדבר שהענין בא בהרגשה, הרי הוא מורה שאין זה העצם ממש, ורק שהביטוי של עצם הנשמה ברגש הנפש הוא – התחששה שהוא אינו יכול להפריד מALKOT.

וזה בחינת ה'חכמה' שבנפש, שהיא ה'הנחה' הפחותה שישנה ליהודי, בלי צורך בראיות או הסברים, ש"אין עוד מלבדו", ועוד שモכן למסור את נפשו על כן, אך זה גופא הוא הרגשה של הנפש ועדין אין זה העצם ממש.

ויבן יותר על פי המשל המובא בתניא שם לעניין התקשרות הנשמה באקלות:

רביינו הזקן מלמה את המשיכה הטבעית להכלל באקלות הקיימת בנשמה, לשלהבת האש הרוצה להכלל במקורה ורשאה, שהוא "יסוד האש הכללי שתחת גלגל הרוח".

ומובן, שהאש אינה 'מאוחדת' עם מקורה בגלגול הרוח, אלא שישנו טبع במציאות האש הנפרדת ממקורה להמשך תמיד למקרה ורשאה.

על דרך זה הוא הענין שייהודי נמשך לאקלות מצד טבע הנשמה, שימושות הענין היא שאחדות ה' נרגשת אצלו באופן טבעי, על אף שהוא עדין הרגשה כמציאות נפרדת.

ביטוי לעצם בעולם הרגש

ויש לבאר עמוק יותר, מהו אותו הרגש של יהודי שאינו יכול להפריד מALKOT.

ונקודת הענין היא, שהרגשה זו היא אמונה ביטוי של עצם הנפש, אך איך שהוא מושתלש ובא לעולם של רגש.

ביאור העניין:

עצמ הנשמה של היהודי היא "חלק אלהקה ממועל ממש", חלק ממש מהקב"ה, וכ舐ש שאי אפשר להפריד אדם מעצמו – אך אי אפשר להפריד יהודי מהקב"ה. וזהו ה'עצם' של היהודי.

ובנוספ' זהה, לכל אדם ישנה הרגשת עצמו' ו'אהבת עצמו' – והוא מרוגש תמיד את קיומו, והוא תמיד יאהב את עצמו, גם אם יהיה במצב נחות ביותר הנה על כל פעעים תכסה אהבה" והוא תמיד ישאר "קרוב אצל עצמו".

סיכום חלק ב

- א. העובדה שיוודי 'איו רוצח' להפרד מאלקوت עד מס"נ - הוא רצון חזק ותוקף שמתגבר על הטoid, אך מה שאינו יכול' להפרד - כבר נראה לכואורה כענין 'עצמי', כמו שאינו יכול להפרד מעצמו.
- ב. בתניא לגביה במס"נ הבאה מוחכמה (חיה) מבאר אדה"ז - שהיא מה ש'היוודי איו יכול להפרד, ומובן א"כ שאינו ענן עצמי.
- ג. וויבן מثال הראייה: האדם איו יכול להתחחש למלה שראתה, אף שהדבר נפרד ממנה. ובנשמה: הוא מצד טبع הנשמה, כמו טבע האש לעלות למעלה, שיש לאדם וודאות טבעית במצוות ה'.
- ד. בעומק יותר: ההרגשה ש'איו יכול' להפרד מאלקות - היא 'הרגשת עצמוני' של היהודי, שהוא ביתוי העצם בעולם הרגש.

חלק ג גilioi ha'utzim' מחבר הפלכים

והכרה שלו בכך שאין מציאות אחרת מלבד רצון ה' – התגללה הדבר גם בים, והוא אכן הפסיק להיות מניעה לציוני' זיסען'.

וכשם שהוא מצד האלקות, שהאדם מגיע להכרה שאין שם מציאות מלבד רצון ה', כן הוא גם משמעות המשירויות נפש בנפש האדם: נקודת החידוש של המס"נ באופן זה היא, שהאדם כלל לא מרגיש שהוא 'מקורי' את עצמו, אלא אין לו הרגשה עצמית כלל וכל מציאותו היא – לקיים את רצון ה'.

דנהה בדרגת הקודמת של המס"נ האדם 'מוסר' את נפשו, והוא עושה דבר ש'קשה' לו לעשותו, אלא שהוא מתגבר על עצמו. ענן זה קיים בשני הטעמים שישנם למס"נ בהינה זו – אם מפני שהוא אינו רוצה להיות נפרד מALKOT או אפילו מה שאינו יכול להיות נפרד – תמיד הרי זה, כפי שהתבאר, שאויה הנקודה בנפשו הקשורה לאלקות באופן בלתי מוגבל גוברת על שאר חלקיו הנפש.

במס"נ שמצד ייחידה – האדם כלל לא מרגיש שהוא 'מוסר' את עצמו, והוא בדוגמה נחשון שמיון מכיר בשום מניעות ועיכובים והדבר היחיד שקיים הוא רצון ה'?

למעלה מצייר – בחיבור הפלכים

ה. אופן זה במשירויות נפש בא עמוק ותוקף האמונה העצמית שבבחינת ייחידה, שהיא האמונה בקב"ה באופן של 'למעלה צייר'.

² בדומה למאמר אודוטה המס"נ של אברם אבינו (אאא), שהוא לא חשש משירויות נפש אלא עניינו היה לפרש את האלקות בעולם, ואם נדרש לכך ממשירויות נפש – הרי הוא מוכן גם לכך, בשונה מהמס"נ של ר' עקיבא שאמר "מתי יבוא לידי ואקראיינו".

מס"נ אמיתית – בלי הרגשת עצמו

ד. עד עתה נתבאר עניינה של המס"נ כפי שבאה מצד הכמה שבנפש, בחינת חיה, שתוכנה הוא שיהודי מרגיש שאינו רוצה ואני יכול להיות נפרד מאלקות, כמובן בתניא.

ומכאן נבוा לבאר, בדרך-אפשר, את הבדיקה הנעלית במס"נ, שהיא הביטוי לאמונה שמצד יהidea שבנפש:

בלקוטי שיותי שואל כ"ק אדרמו"ר אודות משירות נפשו של נחשון בן אמינדב, שהלך לתוך ים סוף ובכך נבעק הים, איך הותר לו למסור את הנפש, והרי היה זה לפני מתן תורה ועדין לא צו ישראלי במצוות קידוש ה', ומונין היה לו את המכ לך? ומבאר שם כ"ק אדרמו"ר את עניין המס"נ בדרך-שונה:

משירות נפשו של נחשון לא נבעה מתוך הרגשה שהוא אינו רוצה או 'אינו יכול' להפרד מאלקות, אלא שכאשר נחשון שמע את ציווי ה' "דבר אל בני ישראל ויסען", הנה מבחנתנו כשישנו ציווי של הקב"ה ללכט – אין שם מציאות שיכולה להפריע לך, והוא הולך לקבל את התורה.

במשירויות הנפש של נחשון הורגש ש'אין עוד מלבדו' ואין שם מציאות חזון מרצונו של הקב"ה, ואם כן הים אינו מפריע, ואפשר ללכט 'דרכו' אל הרים.

ומזה מובן שכאשר נבעק הים – לא היה זה בדרך 'שוכר', שבזכותו המעשה הגדול של נחשון זכו ישראל לקריעת ים סוף, אלא שהיה זה בדרך של גilioi הפנימיות, שעל ידי התוקף האמתי של נחשון

¹ חלק א עמ' 135.

لتפוס מהי חכמה שבה המדע, הידוע והידוע אחד, אך עדין לא נשלلت כאן כל הגבלה בזיכרון מוחלטת, והאדם רק מכיר בכך שהALKOTOT היא למעלה ממנו, והוא עדין לא יכול ששהALKOTOT היא למעלה מכל ציור.

ועל דרך זה בנידון דידן: על אף שבבחינת האמונה התחתונה ייתר האדם לא נותן ציור וגודר מסוים לALKOTOT, והוא ממש אמין שהALKOTOT הוא 'בל-גבול', הנה עצם העובדה שהוא מציב את האALKOTOT כענין של'מעלה' ממנו – הרי בו הוא מגדר ונותן הגבלה.

וזאת מיפוי שגדרי 'המעלה' וה'מטה' הם באוטו הסולם והם ביחס זה זהה, ואם מגדרים ענין אחד 'למעלה' – הרי bahwa מישיכים אותו ונותנים לו ערך כלשהו ל'למטה'.

וכך, כאשר מתארים את האALKOTOT כ'בל-גבול', הינו שהALKOTOT היא מעל הגבלותיו – הרי בזה אנו מגדרים ונותנים 'ציור', בזורה 'שלילית' על-כל-פנים – שהALKOTOT שולל את הגבול ונבדל ממנו.

גilioi העצמות בחיבור הפלחים

ו. יש להבין, מהי אם כן האמונה האמיתית, ומהו העניין שהוא למעלה גם מבלי גבול?

וכאן נבוא לעיקר ענין האמונה, האמונה בעצמותו של הקב"ה. הקב"ה עצמו מושלן מן ה'בל-גבול' בשם שהוא מושלן מן הגבול, והוא הפשיות האמיתית⁶.

ומבואר בחסידות⁷, שהדרך להכיר ולהשיג מה פשיות אמיתית ומהו למעלה מציור, ובambilim אחרות: כמה אפשר לומר שישנו 'ביטוי' כביכול לעצמותו של הקב"ה – הרי זה ובעניין חיבור הפלחים.

להבנת העניין לאשווו יש להרחב מעט בענין זה, מהו 'חיבור הפלחים' אמיתי.

שני אופנים כליליים מצינו בענין זה:

⁶ ה'בל' או ר' דלקמן בא בקיצור ובתמציתיות, והם רק ראש פרקים לנושא עמוק יותר.

⁷ ראה ספר'ם מלוקט שבת ע' שלה, וש'ג.

ויש להסביר את עניין, ע"פ ביאורו של האדמו"ר הצ"ץ בדרך מצוית³ בחלוקת הרמב"ם והמהר"ל מפררג בענין האמונה:

בעיקר השני מבין י"ג עיקרי האמונה, שהקב"ה הוא "אחד האמת", דנו החוקרים איך לפרש את התארים שנאמרו בכתובים על הקב"ה, שהוא ית' "חכם" ו"יודע" וכיצד זה. תארים אלו מורים על תכונות מסוימות, תוכנות החכמה או הדעת, ואין ניתן לישב זאת עם ענין אחד האמת – שהקב"ה הוא 'אחד' מוחלט שאינו מורכב ח"ז מתכונות וכוחות.

הרמב"ם⁴ תירץ קושיא זו ע"י שביאר שהקב"ה הוא המדוע והוא הידוע והוא הדעה עצמה", ככלומר: היכולת שישנה באדם להבין דבר כלל נחלה לשולשה חלקים, 'המדוע' – כח השכל, 'הידע' – האדם, בעל הכח, וה'ידע' – דבר השכל אותו האדם מבין באמצעות השכל.

אצל הקב"ה כל אלו הם אחד, שהקב"ה אינו מורכב ח"ז מחבלים, אלא הוא 'אחדות פשוטה', ואף שאפשר לתאר את הקב"ה כ'חכם' – אך חכמתו היא מופשטת לחולין.

המהר"ל חילק על הרמב"ם וכתב שאי אפשר כלל להחיליל על הקב"ה את התואר 'חכם', אפילו לא באופן שההוא המדוע והוא הידע והוא הדעת, מיפוי שהקב"ה הוא "הויה פשוטה" שלמעלה מכל הגדירה, אפילו הגדירה הכ' דקה⁵, אלא שמצד זה גופא הוא שייך לחכמה והדעת – שהഫישיות המוחלטת יכולה להתבטא בכל דבר. וכמובואר שם בארכוה.

ובנוגע לנוינו:

אמנם גם בחינת האמונה שע"פ דברי הרמב"ם היא למעלה מהשכל, שהרי השכל המוגבל אינו יכול

³ מצוות האמונהALKOTOT פרק ג' ואילך.

⁴ היל' טורי התורה פ"ב הל' א.

⁵ עיין שם בדרכ' מצוית, שמדובר בדברי הרמב"ם נכוונים בדרוג נמוכה יותר באALKOTOT. וכך גם בענינו, הדוגג בה הירושי מאמין באALKOTOT בזיכרון שישי בה ציור – הוא האמונה השיכית לאור האלקי ואינה שיכית לעצמותו של הקב"ה.

ליתר ביאור: מצינו בין חוקרי ירושלים⁹ שיש מי שלא הגיעו את הענין שהקב"ה יכול לעשות גם את ה'מנעות', כגון להכניס "פילה בקופא דמחטה".

המחלוקת אינה האם יכול הקב"ה להקטין את הפיל עד שיוכל לעבור בחור מהחת או להרחיב את המחת עד שיוכל הפיל לעבור בתוכה.

יתירה מזו יש לומר: ככל עולם מודים שביכולת ה' לחולל נס ולבטל את גדרי הטבע לפי שעיה והפיל ומהחת יאבדו את גדרם הגשמי וכך יעבור הפיל בחור מהחת. המחלוקת היא האם ביכולת ה' להשאיר את הפיל והחת בגדים וגדרם הטבעי וכן הכנסת הפיל בחור מהחת.

אלו הן ה'מנעות', עניינים שנוגדים את גדרי המיציאות. ועל פי האמות הררי הקב"ה הוא "מנען הנמנעות", וב יכולות ה' לאחד ולהרחיב הפקים, גם כאשר כל אחד מוהצדדים נשאר במציאותו בשיא התוקף.

ביטול וחיבור הפקים באופן זה יכול להתרחש רק בכח העצמות, שהוא אינו מוגדר בשום ציוו.

ובביאור בזה:

היכilot ל לחבר הפקים בזרחה מושלמת יכולת לבוא רק ממי שאין לו ציוו. שהרי כשהבא כח בלתי-מוגבל לחבר הפקים, אין הוא יכול לבטל את הציור שלם, שהרי גם לו עצמו יש ציוו – העובה שהוא כח בלתי מוגבל, ואין הוא יכול לבטל ציוו של זולתו, שהרי הוא עצמו מוגבל ב'ענין' הציור.

הפעולה היהודית שהוא יכול לפעול באופןם הפקים היא – לדרכם אותן לציוו הנעללה שלו, ש מבחינת ציוו זה ההבדלים שביניהם אינם תופסים מקום.

רק על ה'עכבות' ניתן לומר שאין לו שום ציוו. כל עניין ובחינה שחוץ לעצמות, אפילו הבחינה הנעלית ביותר בארן אין סוף – מוכrhoה להיות לה 'תכוונה' או 'תואר' כל שהוא, שתכוונה זו היא הגדר של מציאותו. שהרי הקב"ה ברא וחידש את הכל, וכל

(א) חיבור הפקים על ידי ביטולם לעניין שלמעלה משניות:

על הפסוק "עשה שלום במרומייו", עליו אמרו בו"ל שהוא מרמז על "מייכאל שר של מים ובריאל שר של אש" ש"אין מכם זה את זה", מובואר בחסידות⁸, שהוא בדוגמה שני שרים המנגדים זה לה, שכשר באים שנייהם לפני המלך – מתבטלת מציאותם ואוי הם כבר לא מנוגדים, וכך נעשה שלום וחיבור בין שני הפקים.

ומובן שביטול זה לא חיבר את הפקים עצם, להיפך, ההבדלים שביניהם הם שההבטלו וכעת הם אינם הפקים ولكن הם יכולים לשוכן יחד.

דנהנה ההבדל בין האש והמים הוא בצייר והתקנות שלהם, וכשהם נמצאים לפני המלך, שלגביו התקנות אין תופסות מקום – בטל הצייר הפרטיאי של כל אחד מהם מתחדשים.

הדבר דומה לשני ילדים קטנים שיש ביניהם מריבה על עניין פערות, וכאשר בא המבוגר, שלגביו כל המריבה היא חסרת חשיבות, ומרומים אותו לדוגתו – המריבה מתבטלת כלל היתה. ואין זה שנעשה 'שלום' בין יריבים, אלא כבר אין ביניהם שם ניגוד.

(ב) חיבור הפקים אמיתי, כשהשני הצדדים הפקיים נשאים בתוקפם:

על ארון הברית אמרו חז"ל "מקום הארון אינו מן המודה", היינו שמקומו הגרפי של הארון לא תפס מקום. עניין זה לא התרחש על ידי ביטול מקומו הגרפי של הארון, להיפך – הتورה הרי מצויה על המדודות הנדרשות לארון ובאים לא היה נעשה הארון כמידתו האמורה בתורה – לא היה מתרחש בו נס זה.

ביטול מקומו הגרפי של הארון היה תוך כדי קיומו הגרפי בתוקף ובשלימות. והוא חיבור הפקים אמיתי.

⁹ הדיון בזה הובא בספר החקירה ל'צ'צ', ע' 68.

⁸AAA.

כדי לעמוד בנסיבות והיה על אברהם להאמין בשני הפסלים גם יחד, להאמין בהתגשותם דברי הקב"ה "ביצחק יקרה לך וועך" יחד עם קיום הציוני להעלתו לעוללה, ולהמשך בתפקידו לפرسم אלקטות יחד עם ההליכה לקיים מעשה שנראה כסתור לזה, אף שמצד השכל לא הייתה יכולה להיות שום הסברה לדבר.

במצב זה לא יכול אברהם אפילו לומר לעצמו שבשל כל העליון שלמעלה ממנו יש הסבר לדבר שהוא לא מבין, שהוא במקורה כזו בו נאמר לו שני דברים הstorים זה לזה בתכלית – הרי על פי גדרי השכל הדבר הוא מופרך לגמור.

ועל כן זה גילוי האמונה הנעלית יותר, האמונה בקב"ה כפי שהוא למעלה מכל גדר.

כל עוד נפש האדם מוכנה לקבל את הניסיון במידה מסוימת, והאדם יכול להסביר לעצמו שישנה בחינה נעלית באלקות שלגביה אין זו סתרה – עדין לא התגלתה בוה האמונה האמיתית.

דוקא כאשר על פי השכל, אפילו שכל דקדושה, אין לדבר שום הסבר, ועודין נשאר האדם דבק באמונותו – זה גילוי האמונה בעצמותו של הקב"ה הנושא ומהבר הפסלים.

וכן באגרת מהאדמו"ר הררי"צ" נאמר, שכאשר האדם נמצא בצרה, אך יש לו איזה 'ק'ש' במא להאו ולתלות לעצמו שיש סיכוי, אפילו הקלווש ביתור, שהוא ינצל מהצרה הוו – עדין אין זה בטחון אמיתי. רק כאשר על פה דורך אין שום סיכוי שהוא ינצל, ובכל זאת הוא בוטה בה' – וזה שילימות מידת הביטחון¹¹.

¹¹ אבא.
ונכן הוא גם בספרו עם תלמידיו אורייז'ל – שלא רק שהיו צרכיהם התלמידים לסמן על הארייז'ל שיווען החשבון ע"פ תורה מודע א"צ להמליך עם ביהם, אלא שצרכיהם לסמן עליו באופן שאין שאלות. שאלות היה למעלה מציריך ואא"פ שקבלת האלקות תהייה קשורה במשהו.

דבר חדש (שלא היה קיים תמייד) – מוכחה שתהיה לו הדרה, מה התהדים, שהגדלת התכונות היא הגדר של אותה המציאות ובזה היא קיימת.

וגם אם תכונת המציאות תהיה – היותו בלתי-מוגבל, הרי אנו מוכרים לומר שהיותו בלתי מוגבל היא-היא התכוונה והגדירה שלו, שהקב"ה חידש אותו כדי שתהיה קיימת מציאות כזו ולא אחרת.

רק הקב"ה עצמו, שאינו מציאות מחודשת ח"ו¹⁰, הרי הוא לא שירק למושג 'תכוונות' ואי-אפשר לומר לנו עלייו ('מיוח') או ('מהו'), ורק הוא מציאות ' פשוטה' בהחלטה, וכל הגדר של 'תכוונות' ו'ציריך' נוצר כאשר התחדשו מציאות חדשות.

וזה האמונה האמיתית בעצמותו של הקב"ה שمبرහנות היחידה שבנפש, האמונה בפשיותו המוחלטת של הקב"ה ובחיותו נושא הפסלים, שהוא למעלה מכל גדר וצирיך.

חיבור הפסלים בעבודת ה'

ז. מצד האמונה הנעלית הו יש בכח האדם להגיע לידי חיבור הפסלים בעבודתו, הינו שעבודות ה' שלו תהיה באופן שלמעלה מציריך.

ויש להביא דוגמא לביטוי אמונה זו וענין חיבור הפסלים, ממסירות נפשו של אברהם אבינו בניסיון העקידה:

ע"פ ביאורו של כ"ק אדרמו"ר במעלת ניסיון העקידה על פניו שאור הניסיונות של אברהם יש לומר, שעיקר הניסיון היה במא שהארם היה ציריך לחבר בנפשו הפסלים.

הקב"ה הבטיח לאברהם "כי ביצחק יקרה לך וועך", ועתה הקב"ה מצווח להעלות אותו לעוללה. נוסף על כך, כל מציאותו ותפקידו של אברהם היה לפرسم אלקטות, "יিירא שם בשם ה' אל-על עולם", ובשונה משאר הניסיונות שבעמידה בהם היה קידוש שם שמיים – הנה כאן התבקש אברהם לעשות מעשה שלול להביא להפסק פרוסום שם¹².

¹⁰ כידוע בענין "מחויב המציאות" המבוואר בכ"מ.

השפעת האמונה בפניםיות - ביטוי לעצם הנשמה

ח. ע"פ כל האמור ניתן להסיף ביאור ב' האופנים של ר' ריעיא מהימנא, משה רבנו בדורו ואთפתשותה דמשה בזמן הגלות:

נתברר במאמר שעיקר עניינו של משה הוא – המשכמת האמונה העצמית, ורק שלהמשכה זו יתכונו שתי תוכחות, המשכמת האמונה בדעת ומוסרות נפש.

ואם כן מובן שהפירוש "ר' ריעיא מהימנא" – זו מפרש האמונה בפניםיות – קאי על משה ועל אתפתשותה דמשה באופן שווה, מפני שגiley האמונה העצמית היא-היא פרנסת האמונה והמשכמתה בפניםיות.

כלומר: הפירוש 'פניםיות' בענייננו הוא לאו דוקא הכוחות הפנימיים, השכל והמדות, אלא העובדה שהאמונה נעשית חלק בלתי נפרד ממיציאות האדם. שהזו עניינה של האמונה העצמית, שהיא באה מעצב הנפש ועיצם המיציאות של יהודים.

וניתן לומר שישנן ב' נקודות בקשר של אמונה זו לעצם הנפש: א. מצד תוכן האמונה, שהקב"ה הוא למעלה מגדר וציויר, ואמונה כזו תתקנן רק מצד עצם הנפש הקשורה לאקלות באופן מיצירותו, ב. מצד תוקף האמונה, שהיא חודרת בתוך מציאותו של האדם ולא נשארת בבחינת מكيف, שהוא מצד שבאה מעצב הנפש.

וזאת בשונה מהאמונה הנמוכה יותר, האמונה שמצויד ראייה, אשר א. תוכן האמונה הוא רק בבחינת הבלתי-גבול של אקלות ועדין אין הוא תופס בבחינה זו שהקב"ה למעלה מכל גדר, ב. תוקף האמונה אינו מוחלט מפני שהיא נתפסת באדם בבחינת מكيف ולא חודרת בעצם מציאותו.

אך יחד עם זאת ממשיך במאמר, שוגם המשכמת האמונה בדעת – היא תוצאה מכך שימוש רבנו מישך את האמונה העצמית. וכי שנותבר לעיל, הכוונה בזה היא שימוש מישך ומחבר לפניםיות

של בני ישראל את האמונה שמצד ראייה, האמונה של בחינת היה.

ויש להבין:

התוצאה מהמשכת האמונה בפניםיות של האתפתשותה דמשה' היא – מסירות נפש על קיום התורה ומצוות. במסירות נפש זו ניכר בגileyו שהיא תוצאה מעצם הנשמה, שהרי רק מי שהאמונה שלו היא בעצם מציאותו יכול למסור את הנפש באופן שהוא 'מכורה' בכך ואין לו אפשרות אחרת כלל.

אך עדין איינו מובן מדוע המשכמת האמונה בדעת ובכוחות הפנימיים נחשבת לתוצאה של גiley האמונה העצמית?

ויש לומר, בדרך אפשר, את נקודות הביאור בזאת:

נתברר לעיל שהאמונה שמצויד היה, בה תופס האדם את הבלתי-גבול של האקלות, מוכחתה להתקבל אצל האדם בבחינת מكيف, שהרי הוא מכיר באקלות באופן כוה שהוא שולל את הבלתי-גבול, וכך גם הכל-גבול שבנפשו שולל ו מבטל את הכוחות הפנימיים, כדלעיל בארכה.

ופעלתו של משה ורבינו היא שהאמונה זו, שמצויד עצמה איה כיכולת להדר למצוות האדם, שהרי כל תוכנה וענינה הוא אוור מكيف השולל את המיציאות, תחדור ותתחרב עם מציאות האדם.

כלומר: גם לאחר המשכמתה נשארת האמונה זו שמצויד היה האמונה באופן בלתי מוגבל שלמעלה מטעם ודעתי, שהרי וזה גדר האמונה הוא וזהו כל מהותה, אלא שלמרות זאת פועל בה משה רבינו שלא יהיה בה החסרון של המكيف שאינו יכול לחדר אל הכוחות הפנימיים, אלא היא נשכמת 'בדעת והשגה'.

בהמשך וו נעשה חיבור מיוחד, חיבור של הבלתי-גבול עם הגבול. האמונה שמצויד היה נשארת אמונה מكيفה וככלתי מוגבלת, ובכל זאת היא מתחרבת ומתאחדת עם מציאות האדם.

ועל כן, למורות שהגילוי בפועל הוא – גילוי של נס של מעלה מהטבע כפי שהוא מלבוש בטבע, אשר הוא גילוי נזוק ומוות יותר מהגilio שבס שלם על מהטבע, הנה בצללות יש כאן גילוי העצמות – שהנס והטבע מתחברים ייחד.

בענין זה מתגלת האור האלקני של מעלה מהעולם – בתוך העולם, והבלגי-גבול מתחבר ומתאחד עם הגבול.

על פי זה מובן שישנה מעלה בכל אחד מביטויי האמונה העצמית, בהמשכתה בדעת והשגה על ידי משה רבינו ובגilio המסירות נפש על ידי האתפסותוא דמשה¹⁴:

בגilio האמונה העצמית בענין הנס על ידי האתפסותוא דמשה באה האמונה העצמית עצמה בגilio יותר, שהרי המסירות נפש היא תועה שאינה שיכת לשום כח פרטיא אלא היא בטוי למציאותו האמיתית של היהודי שהוא והאלקוט אחד מהה.

giloi האמונה העצמית בהמשכתה בפנימיות – איןנו גilio האמונה העצמית כמו שהיה, שהרי האמונה הנמשכת בדעת והשגה היא רק האמונה – שבבחינת היה, אך יש לומר שיש בה גם מעלה – שעילידי פעה זו מתחברים הכוחות הגליים והמוגבלים של האדם עם עניין בלתי מוגבל, ויהודי כמו שהוא כאן למטה זוכה להכיר ולהרגיש אלקות של מעלה מהעולם.

בஹשך המאמר יתברר אופן שלישי ונוסף, שהוא גilio עמוק יותר של עצם הנשמה, בו גם הכוחות הפנימיים מתחברים ומתחדים עם גilio עצם הנשמה כמו שהוא.

היכולת לחבר את האמונה זו עם פנימיות האדם באה, כאמור, מצד גilio עצם הנפש. והענין בזה: מאחר ומצד עצם הנפש ומצד אמיתת מציאותו האדם שייך לכל הcheinoot שבאלקוט, لكن יש לו את הכח להתחבר, גם מצד הכוחות הפנימיים שלו, עם הבלגי-גבול של האלקוט. ניתן לדמות זאת לביארו של כ"ק אדמוני" במקומ אחר¹⁵:

על הפסוק "חלקי הו" אמרה נפשי" הובא משל במדרשי מפิกח שכוחר במלך על פניו כל שאור השרים. ושאל כ"ק אדמוני" שלכאורה הם ב' עניינים שונים, הפסוק מדבר אודות בחירות ישראל בקב"ה, שהוא עניין של מעלה מהשכל, ואילו המשיל מדבר אודות פיקח הבוחר במלך מצד הבנה שכילת מעלה המלך?

ומבואר שם, שמצד הבחירה העצמית של הנשמה באלקוט – גם שכד האדם מושפע והרי הוא בוחר באלקוט גם מצד השכל. והיינו שהקשר לאלקוט שמצד עצם הנשמה יש בכוחו לחדר ולהתגלות גם בתוך הכוחות הפנימיים.

ויש להביא עוד דוגמא, שיש בה גם תוספת ביורו: איתא בחסידות שישנים ב' סוגים ניסים כללים, ניסים של מעלה מהטבע וניסים המלבושים בטבע. נס המלבוש בטבע הוא נס כוה שניכר לעין כל שהוא, אך הוא התלבש בתוך דרכי וסדרי הטבע.

ומובן אם כן שבפרק זה הנס והטבע נשארו כל אחד במציאותו, הנס נשאר בעניינו – גilio אלקי של מעלה מהטבע, והטבע לא איבד את המדייה וההגבלת שלו. ולמרות זאת התהברו שנייהם והנס התלבש בלבושו הטבע.

ומבואר בזה, שהיכולת לחבר את הנס והטבע יחד באה מעצמותו של הקב"ה שהוא למעלה מגדרי הנס והטבע.

¹⁴ כפי שניתן למוד.modיק כ"ק אדמוני" במאמר (בחזאי עיגול) שמעלת גilio האמונה העצמית על ידי האתפסותוא דמשה על פני המשכת האמונה על ידי משה עצמו, היא בענין זה, היינו שישנה מעלה בכל אחת מהן.

¹⁵ סה"מ מלוקט ניסן ע' קללא.

סיכום חלק ג

- א. ענינה של המס"ג כפי שהיא מבחן יחידה הוא - כפי שהיא אצל נחשון - ש מכיר שאין שום מציאות מלבד רצון הר' ואף אין צורך ציריך להזכיר את עצמו.
- ב. מס"ג זו נובעת מזהאמונה שאין שום 'ציוו' באקלות, גם לא ציור של מעלה ממנו.
- ג. ענין זה מותבטא בחיבור הpecificים, באופן שהם אינם מटבטים אלא נשאים בתקפים, שיזהו ענין נמנע הנמנעות - שלעצמאות אין שייכות לצייר וככל מושג הצייר שיעיר לנמצאים מחודשים שמוכרים בתוכנות.
- ד. הביטוי בעבודת ה': אברם האמין בשני הpecificים, ההינו ענין של מעלה מהזיהה במציאות, וכך והבטיחון בה' גם כשהיא שום דרך להצלחה ע"פ הטבע.
- ה. משה מגלה את האמונה העצמית, השיכת עצם מציאות האדם, ומוחבר אותה אח"כ גם עם **קדדי** המציאות ע"י שימוש רקotta אותה בדעת. היכולת לכך היא מצד שבאמת היא למעלה מצייר ועכ' יכולה להתגלות גם בזכיר (במدة מסוימת), וזהו הצורך בה - לאחד את העולם עם למעלה מהעולם.
- [גiley הענן כמו שהוא - הוא במס"ג, אך מבנת המעלה וה צורך גם באופן הב'].

סיפורים חסידיים

שידוך בברכת הרבי הרש"ב נ"ע

קטע מותך ספרו של סב החתן, המוחל הנודע הרה"ח ר' חיים עוזר
מרינובסקי ע"ה, על אבותינו ועל יהוסם על המעורבות המופלאה של
כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע בשידוך של סב זוגתו מרת מלכה ע"ה, הרה"ח
ר' שלמה רסקין ע"ה, כפי ששמעו מחתנו המשפיע, איש מסירות הנפש,
הרה"ח ר' משה וייצקי ע"ה

על יהוסם החסידי של הורי הזוג תחיה:
חמי הרה"ח ר' בצלאל בהרה"ח ר' יהודה לייב הלוי רובשקין
וחמותי מרת צביה בת הרה"ח ר' שלמה רסקין
מדובריהם הק' של רבותינו נשיאינו
על חותנו של ר' שלמה רסקין - ר' מיכל שצ'רבינר,
על חותנו של ר' מיכל - הרה"ח ר' זלמן שצ'רבינר
ועל חותנו של ר' זלמן - הרה"ח ר' יהושע אל'י רבה של הארכי מחשובי חסידי
כ"ק אדמו"ר הצע"צ נ"ע

ולמען "יכירנו נכדינו וידעו בניי כי אנחנו זרע ברוך הוא", זרע ברכום רבותינו הקדושים, אצגה נא לפניהם את הסיפור הנפלא מכ"ק אדמור"ר הרש"ב ג"ע מליבוואויטש עם זקן החסיד ר' שלמה רסקין ז"ל. הוא הסבא של זוג' מרת מלכה תחיה (בת התמים ר' בצלאל הלוי רובשקין ז"ל וזוג' מרת צבי' ע"ה).

אביו של ר' שלמה הי' החסיד המפורסם בתוככי עדת חסידי ליבוואויטש, ר' חיים בן ציון רסקין מגזאטסק, ואותו זמן המשפחה גרה ברודניה. (אביו של ר' חב"צ, הרה"ח ר' יהודה ליב, היה חסידו של אדמור"ר מהר"ש נ"ע, והיה הרבה של הורקי ושם אמו צביה).

חסיד זה הי' דבוק ברבו הקדוש מליבוואויטש, בכל נימי נפשו ומסורת כל לבו, וכבן המתפרק לפני אביו הי' עיל בלא בר, אל הקודש פנימה כבן-בית ממש.

נוהג hei ר' חיים בן ציון לחתן את בניו בגיל צעיר, ובהגיע בנו שלמה לגיל שמונה עשרה, כבר הציעו לפני נכבדות מכל עבר.

ר' חיים בן ציון לא הי' מוצא לנכון להשكيע מחשבה בהצעות וליכנס לפרטיו פרטימים, שהרי יש לו רבוי והרבוי יודע הכל, וכאשר ישאל איש בדבר אלקים ישאל ר' חיים בן ציון באיזה הצעה לבחור. מה שעלו לעשות - הוא רק לרשום את השמות המדויקים של ההצעות, ולהציג את הרשימה אל הרב, ואשר יבחר הוא הקדוש, כן יקום.

כשנסע ר' חיים בן ציון בפעם הזאת לליובאוויטש התארכה כבר הרשימה, ומספר ההצעות השונות הגיעו לשמונה.

נכns ר' חיים בן ציון אל הרב ל"יחידות", ושם לפניו את הפטק עם השמות. הרב הרכיב את משקפי - הזהב ובסקירה אחת במשך שני' אחת, סקר את הרשימה כולה במבט אחיד מסוף הרשימה כלפי מעלה ושם אותה הצדה, באומרו "אין כאן שום דבר מתאים. יש בינהן צו שלא תדייק לשים את הפאה כמו שצראן, ויש - שלא תדע לחנק את יידי וככו". ידע ר' חיים בן ציון שמהרשימה כולה לא באה בחשבון אף אחת ואין על מה לדבר יותר. הדבר הי' בליל שיש. רחוב'צ נשאר לשבות את יום הש"ק במחיצת רבו, ובמושצח'ק נגע אליו אחד החסידים ואמר לו: ברצוני להצע שידוך לבן שלמה. ר' חב"צ הקשיב והלה המשיך: את בתו של ר' מיכל שטשרברגינער.

ר' חיים בן ציון נכנס שניית אל הרבי ושאל: האם להטות אוון להצעה החדששהחצינו לו זה עתה. מישחו אחר לא הי' מעיז להיכנס להיכל קדשו של הרבי, פעם אחר פעם, אבל ר' חיים בן ציון היו לו פריביליגיות של בן בית ושל מקורב בצורה מיוחדת.

תשובתו של הרבי הייתה הפעם מעודדת ביותר. בהבעת סיפוק מעצם ההצעה ומתוך סבר פנים יפות, נעה לו הרבי ואמר: אה, מיכל שטשרברגנער איז דאך און ערעלעכער איד, אונן זי (הכוונה לאשתתו של ר' מיכל) איז דאך ר' יהושע אליס און אייניקל (ר' יהושע אליהו הי' אחד מחשובי חסידי כ"ק הツצ נ"ע, רבה של העיירה הארכאי), איז דאך אדם אגלייכע זאך. ר' חיים בן ציון לא הי' ציריך יותר מזזה. הוא חזר הביתה ובפיו בשורה טוביה: לשלהמ'לה שננו מגע מזל טוב - הרבי הסכים להצעת שידוך שהוצעה עבورو... אך כאן קרה דבר למורי לא מובן. חתן דנן לא הסכים לשידוך זה. הוא טען כי בין ההצעות שהרביה פסל היו אלו שההורים שלהם גרים בערים גדולות כסמאלנסק והדומה, אם כן למה לו לשם הצעות אודות בת כפר (חולומו של כל בחור באוטם הימים הי' יצאת מהעיירות הקטנטנות לעולם ה"גדול". האפשרות היחידה שעמדה לפני צער צהה, כדי למשם את "חולומו", הוא שידוך עם בת עירונית, והמדוברת הרוי היא בת כפר), לאmittio של דבר גם לא בת כפר הייתה, שהרי משפחתה מתגוררת ב"חווטור" (= ישוב קטן של מספר בקודות עלבות המצוות הרחק מכפר). בקיצור הוא לא יכול להסכים לשידוך זהה. הוא מסרב וזהו.

עברו חודשים, וכמנางו - נושא לו שוב ר' חיים בן ציון לילובאוויטש אל הרבי, הוא נכנס ליחידות, והשיך בכאב לפניו הרבי כי בן הזקונים שלו ממן לקבל את ההצעה.

הרבי תמה על הדברים וחזר שוב מלא במלה על דבריו הראשונים ואמר: איך פארשטיini ניט, מיכל שצ'רביבר איז דאך און ערעלעכער ייד, אונן זי איז דאך ר' יהושע אליס און אייניקל, איז דאך אדם אגלייכע זאך, פארוואס זאל ער ניט וועלן? הדבר הפליא מאוד את ר' חיים בן ציון. הרבי הי' איז "אין די רעכטיע יארן פון דער רב'יסטווע" (בשנים הראשונות של תרס"ה), עסוק בדברים העומדים ברומו של עולם, ומכל ארבע פינות העולם פונים אליו בשאלות של נפש ורוח, והוא - מתענין כל כך בשידוכו של בחור צער? הדבר הפליא אותו והוא העז לשאול: וואס איז, דאס איז זין אמרת'ער זוג? אך הרבי ענה לתמייתו בהחלטיות: יע, יע!

לשאלת ר' חיים בן ציון אם בכל זאת יתעקש הבן, ענהו הרב: ברייניג איהם א הער.

הרחב"צ הודיעו לשמעם הדברים המפורטים של הרב. בחזרו לביתו והבן-זקונים עדין עמד בתאנגדותנו, המתין רחబ"צ עד לקראת הנסיעה הבאה שאז יקח עמו את שלמה'לע שלו לליובאוויטש..

הנסעה הבאה לליובאוויטש הייתה לקראת י"ט כסלו ור' חיים בן ציון לקח אותו את בנו הסרבן.

אחרי התוצאות הגדולות, נכנס ר' חב"צ עם בנו אל הקודש פנימה. הרב פנה ראשונה אל ה"חתן", שלמה, ושאל אותו ישירות: "בחור'ל וואס דארפסטו?"

שלמה התאזור באומץ ושפך לפניו הרב את כל מרוי-לבו: אבא מבקש כי אתחנן. קודם כל, אני עוד צעיר; שנית עוד לא עברתי את הפריזיו (ההתיצבות לצבא); ושלישית - אם מציעים לי שידוכים מערימים גדולות, למה לי להסכים לשידוך שההוריה גרים ב"חווטור"?

כאן בא לידי המכחשה ש"צדיקים דומים לבוראם" (ב"ר פס"ז, ז), וכשם שלגבי הקב"ה נאמר ש"במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנו" - כך גם אצל הרב נ"ע. למורת רוממותו הנפלאה ירד מפשגת רוממות זו כדי לדבר על לבו של הבחור-הסרבן, ובcheinה אבהית במלים שיובנו גם לנער זה, לפי שכלו הוא, עומד ומפרק את אחת את כל טענותיו: "דאס וואס דו זאגסט איז דו ביסט נאך יונגע, וועסטו אם ירצה השם עלטער ווערען...; דאס וואס דו זאגסט איז דו האסט נאך ניט געדינט, זאג איך דיר צו איז דו וועסט ניט דינען (וכך הווה, שלמה קבל פטור מהצבע); און דאס וואס דו זאגסט איז מען רעדט דיר שידוכים פון גרויסע שטעת, וויא וואלאט זיין איז זיאואלט גיווען פון וויטעבסק אדרע סמאלנסק וואלאט געווען גוט? זאג איך דיר, חסרוןות וואלאט זיא האבן א זודאי מערער, און מייכל שטישערביבנער איז דאך אן ערלעכער ייד (בפעם המיי יודע כמה חזר הרב עלי אונטם המלים לא פחות ולא יותר אותן אחת) און זיא איז דאך ר' יהושע אל'יס און אייניקל, איז דאך דאס א גלייכע זאק, איז דאך דאס א גלייכע זאק, פארוואס ווילסטו ניט?!"

יותר לא יכול ה"גבור" שלנו לסרב, והוא נכנע והביע סוף סוף "הסכמתו" לשידוך. הגיע הזמן המוגבל ורחב"צ עם בנו החתן וב"ב נוסעים כבר לחתונת שהתקיימה בבית המחוון באותו "חוטור" ששמו שצ'ערבני. אך כיצד יתכן לנסוע לחתונת מבלי לעبور דרך ליוואויטש ולקבל ברכה מפי הרבי לפניו החופה ?!

ועל כן שמו פעמיים תחילת ליוואויטש. ר' חב"צ ובנו שלמה הגיעו אל היכל הקדש ושמו מאחרוי הדלת שהרב מברך ברכבת המזון בקולו המתוק וכל מלאה יורדת חדרי בטן.

עברו כמה דקות והרבנית פתחה את הדלת ודוחה אל הרבי: בנצח' אין געקומען מיט זיין זון. הרבי רמז להם להכנס ושאל מה רצונם. ר' חב"צ ענה שם נסעים לחתונת ו באו לבקש ברכה לפניו החופה.

הרבי ענה: א ברכה? וكم על רגליו הקדושות והתחליל לסדר את הסירטוק ולכפתור את הכת��רים. פניו נעשו להבים ורחב"צ שהי' רגיל לעמוד לפני הרבי לעיתים כל כך קרובות, נבהל ורעדה אחזתו, הוא הרגיש שעוד מעט הוא עלול להתמוטט וליפול מרוב התרגשות ופחד, בנו שלמה ארכבותיו דא לדא נקשן והרב גמר לסדר את הסירטוק והתחליל דבריו בהאי ליישנא:

"עס וווערט געבראכט אין א ספר, אין א ספר וווערט געבראכט (כך חזר הרבי על הדברים פעמיים, ישר והפוך), אז זוען מ'שטייט אונטער דער חוזה דארף מען טראכטן ממשיך זיין קבלת על מלכות שמים אויף זיך, און אויף איר, און אויף די קינדערלאך ואס דער אייבערשטער וועט געבן און דאס העלפט אויף פופציך יאר."

הרבי חזר פעם נוספת מהתחילה: "עס וווערט געבראכט אין א ספר וכו'", וכן פעם שלישיית. הם מרגיגים שם יוסיף לדבר עליהם עוד פעם נשמתם פורחת, אך הפעם פטרם הרבי לשלום...

רחב"צ ה' מספר זה לדודנו הרה"ח ר' משה וישצקי ע"ה פעמים אין מספר. וכל פעם באותה התרגשות והתפעלות, כאילו זו פעם ראשונה שהוא מספר.

והנה האיר ה' את עיני ומצאתי בעבר זמן מקור נאמן לדברי כ"ק הרב הרש"ב נ"ע ב"ליקוט שמעוני"

בקשר לדברי כ"ק אדמור'ר הרש"ב נ"ע "און דאס העלט אויף פופציק יאהר" ברצוני להעתיק את מה שמצאתי בעז"ה ב"ליקוט שמעוני", תהילים, רמז תשכט, על הפסוק "בטח בה' ועשה טוב" (פרק לו), מקור מפורש לדבריו הק' ואולי זהה כוונתו בדבריו הק' "אין א ספר ווערט געבראכט":

"תנא דברי אליהו, מעשה בכון אחד שהיה ירא שמים בסתר, והוא לו עשרה בניים מאשה אחת, ששה זרים וארבע נקבות, ובכל יום היה מתפלל ומשתתח ומלחק עפר בלשונו, כדי שלא יבוא אחד מהם לידי ערבה ולידי דבר מכוער. אמרו, לא יצא אותה שנה שלמה עד שבא עוזרא והעלה הקב"ה את ישראל מבבל, והעלה אותו כהן, ולא נכנס הכהן לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ובניו, עד חמישים שנה, ואחר כך נכנס לעולמו".

"מיכל שצ'ערבני ראט געדאגט סליהות... ניט וויאט פון טאטן, אויז בא דעם טאטן איינגעפאלאן די באקון פון קנאה"

וכשעליתך ארצתה מצאת-ראייתי בסוף חלק ד' של "ליקוטי דיבורים" מכ"ק הרב הראי"ץ נ"ע, בחלק "ModelPropertyות שמות ואנשים" את השם "מיכל שצ'ערבני", המוכר לי כל כך מהסיפור ששמענו מודdone ר' משה הנ"ל ברוסי לפניה החתונה.

מיד פתחתי את הספר הקדוש ומצאתי כתוב בו (בדף תשיא) בשיחת קודש שלפניהם ה Kapoorות, בשם "תרכז", אמר הרב הראי"ץ נ"ע בדברים האלה:

" איך וואלט וועלן זיין א איש פשוט, נאר איזוי ווי די רבותינו הקדושים האבן פארשנען דעם עניין פון איש פשוט.

מיכל שצ'ערבני (בහurret המוציא לאור): "דאס אויז געווען א ישובניך פון דארף שצ'ערבני, נאנעט פון ליובאוויטש און ער פלעגט פארן אין ליובאוויטש צום רב'ין" אויז אמאל געשטאנען בא סליהות ניט וויאט פון טאטן, און עס האט גערונן בא אם טרעערען פון ביידע אויגן, האט דער טאטן אם מקנא געוון. דער טאטן אויז דאך געוון א שיינעדר אין גשמיות, אויז בא אם איינגעפאלאן די באקון פון

קנאה, און האט געזאגט או ער איז מקנא מיכלען וו ער זיצט בא זיך אין דארף
און שטייט אויף צוויא זיגגער ביינאכט, און זאגט תהילים וכו' ."

הרבי הרוי"צ מגלה לנו מי הי' חותנו של מיכל שצ'רבינר

זה עתה יצא לאור, בראשונה מתוך כתבי יד הרושיםם, ספר השיחות טרפ"ט-טרצ"א מכ"ק אדמור' הרוי"צ נ"ע. ושם נאמר שבמושאי יהה' פטרפ"ט דבר הרבי הרוי"צ בשבחו של ר' מיכל, והוסיף ואמר שהחסיד מהולך ר' זלמן שצ'רבינער היה חותנו. ואנחנו לא ידענו ולא שמענו בלתי הימים, וגם אבותינו לא הגידו לנו, כי נראה גם הם לא ידעו מלחמת פער הדורות. ודמתמן להו - גילה לנו כ"ק הרבי הרוי"צ נ"ע בשיחותיו ה'ק', וכך נספה טבעת קרה זו בשושלתה דדהבא החסידית של משפחת רסקין. התרגשנו מאד מהמציאות הנפלאה, שהרי ר' זלמן חסיד גדול היה וחייב מאד על רבותינו, ולכן לאו מילתא זורתה היא להימנות על עצאיו.

שפע תהלות ותשבחות על ר' זלמן שצ'רבינר מפי הרבי הרוי"צ נ"ע

זו היא לשון קדשו של הרבי הרוי"צ ב"לקוטי דברים" כרך א' עמ' 234: "אין שצ'רבינא האט געוואוינט איז אחסיד ולמדן, א בעל מדראגה han אין מוחין און han מדות טובות, נאר אוזו ווי חסידים זייןען דאך ניט מדיק אין תואר הכבוד, איז ניט קווקנדייך אויף דעת וואס ר' זלמן שצ'רבינער איז געוען א בעקי בש"ס בבלוי מיט אידיעה אין ירושלמי וד' טורדים, בעקי בזוהר וכתבי הארייז'ל און אין די געדראקטע ספרי החסידות, און און דערצ'ו א בעל-צדקה מפורסם, האט מען אים גערופן נאר זלמן שצ'רבינר

"ווען איך האב אים געקענט איז ער שווין געוען איז א בן שבעים. דער תואר און הדרת פנים איז געוען אומבערשראיבליך. אויף דעת פנים איז געלעגן סימנים פון גרויסע מוחין און לייבליך גוטסקייט און גלאטקייט, ער איז בי מיר פון די חשוב'סטע נרשמים אין מײַן ספר ההזכירות פו די קינדער יארן.

"ר' זלמן שצ'רבינער, א חז' וואס ער איז געוען דער ריכטיגער טיפוס פון די אמאליקע חכמי היישוביניקעס, פון די חכמי האמת ובועל' מידות טובות איז

געווען איינער פון די חשובע יונגעלייט ביי דעם עלטער-זידן (אדמו"ר הצעמה צדק) און איינער פון די גרויסע מקושרים צום זידן (אדמו"ר מהר"ש)".

"בא מיר איז צוגלייבן איז זלמן האט גיהאט גילוי אליהו"

והרי תוספת מרובה בмедиיה גודשה וקדושה שב"רשימות" הקודש שיצאו לאחרונה (חוברת יד עמ' 16):

"סיפר: בשנים תרמ"ז, מה' ומט' - האט מען פאברהכט ביי אדנ"ע ערבי יהכ"פ שעה 10 בעוקר, א שעה. אחד המשתתפים היה ר' זלמן סרעבניע (על שם עירו-צערביבנה. מ"מ), שהיה אדנ"ע מיקרו ומחבבו. היה מחסידי הצע"צ. אדנ"ע אמר עלייו בשנת תרנ"ד - ואז כבר לא היה בעלמא דין: בא מיר איז צוגלייבן איז זלמן האט גיהאט גילוי אלוי, און האט ניט געוואסט ואמס דאס איז. היה ישוב'נייק. בקי' בהרבה גمراו גם דא"ח וקבלה. היה אומר שקשה עליו המונה של ליובאוויטש".

וזכה החסיד ר' זלמן, שרבותינו נ"ע הזכירוהו בשיחותיהם הקדשות במשך שנים, בערבי יהכ"פ ובמושאי יהכ"פ, וכן אמרו בשם און עבודה'דיקן ווארטי, כדאיתא בספר השיחות ה'ש"ת עמ' 10. וכאן המקום לקבוע ברכה לשאר בשרכנו, ר'יע"צ קמניצקי נ"י עינה פקיחא דשפיר חזא, אשר מצא את הפרטים אשר מילאו והשלימו את התמונה של ייחוסנו, יישר חיליה!

וגם אני עצירא קא מחזיקנא טיבותא לנפשי אשר מצאתי את מכתבי הקודש של הרבי הצע"צ נ"ע, אל חסידו אהובו ר' יהושע אלוי ז"ל, וראינו שהרבי לא זו מחבבו עד שקראו "ידיך".

ותיתי לי על שבומנו נתתי אל לבי להקליט במדוק אט הסיפור על זקננו ר' שלמה רסקין וחותנו ר' מיכל, ככל היוצא מפיו של דודנו הנכבד, החסיד המשפיע ר' משה וישצקי ז"ל, שהרי כל ערכו של סיפור, הוא דיוקן! ואלמלא הקלהתו איז, זמן קצר לפני פטירתו, היינו מאבדים מרגניתא טבא דא. אבל עתה הוודות לסרט ההקלטה שבידינו יש לסיפור תוקף של מסמך رسمي, לתפארת דורותינו. חדי נפשאי שיכולני לספר לבני שוי' שאני הקטן

חתן

חיים עוזר הנני

חתן	ר' בצלאל רובשקין
חתן	ר' שלמה רסקין
חתן	ר' מיכל שצ'רבינר
חתן	ר' זלמן שצ'רבינר

ר' יהושע אליו' רבה של הארקי.

"לא דמעות, רק بشמחה"

במקום אחר בספרו 'על אבותינו ועל חוסם' מספר סב החתן שי', הרה"ח ר' חיים עוזר מרינובסקי ע"ה מעט על נסיעותיו אל הרביה ועל דברים שאמר לו הרב ב'יחידות', כדלהלן:

בחודש תשרי תשכ"ח זכיתי לראות את הרב שלייט"א בפעם הראשונה. וגם על כך אני כבודה לרבי שליט"א. כזכור, הרב הזמן אז על חשבונו את העולים החדשניים שהגיעו מروسיה באותה שנה, לעשיות את ההגימ במחיצתו. באותו חודש זכיתי להכנס בפעם הראשונה ל"יחידות" ולהזק ולאמץ מקרוב את ההתקשרות שהתחילה במקום, בזמן ובתנאים שונים כל כך.

זכות מיוחדת במינה, גדולה ונפלאה, נפללה בחלקי וגורלי ביום ו' עש"ק בראשית תשל"ט, שבחיותי ב"יחידות" פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א, באתערותא דלעילא, מבלי שהזכיר דבר לפני דבר וחצי דבר בנושא זה (ועוד שמשנת תשכ"ח ועד אז לא זכיתי להראות פנוי ב - 770, כי טפלתיabei ע"ה שהיא מוטל על ערש דוווי) ואמר לי:

"און בזכות וואס איר זיינט מכניס יידישע קינדערלאך בבריתו של אברהם אבינוו, ברית עולמים, וכו"ו והריעיף עלי ברכות עד בלוי די. וכשפראצ'ו דמעות מעניין מרוב התרגשות, אמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אן דמעות, נאר מיט שמחה" (= לא דמעות, רק بشמחה).

וכשמלתי את בנו של הרה"ח ר' מנחים מענדל שי' גרונר בצתפת, בחודש סיוון תש"מ, התענין כ"ק אדמו"ר שליט"א אצל אביו המזכיר בקדש, הרה"ח הריל"ש' גרונר, מי היה המוחל של נסדו. וכשענה לו הריל"ל "מרינובסקי פון כפר חב"ד" היהתה תגובתו של כ"ק שליט"א: "מרינובסקי פון כפר חב"ד? א גלייכע זאר!". כ"ק אדמו"ר שליט"א המשיך להתענין ושאל שוב: מי היה המברך ברכות "כורת הברית"? וענה לו הריל"ל כי גם באמירת הברכה כובד המוחל מרינובסקי מכפר חב"ד. שוב חזר כ"ק אדמו"ר שליט"א על דברת קדשו: "מרינובסקי פון כפר חב"ד? א גלייכע זאר!".

ובסיום וחותם ספרו מוסיף ומספר הרב רח"ע מרינובסקי ע"ה:

זכינו להעלות ארצה כמו ביכלאך חסידות, מאמרי דא"ח של כ"ק אדמו"ר הצע"צ נ"ע, שנשתמרו בידינו עוד מתקופה סמרקנד. ושלחנות מיד עם בואננו לכפר חב"ד לכ"ק אדמו"ר שליט"א (בטבת תשכ"ז) על ידי דודנו הרב ר' שלמה טרשנסקי ע"ה אשר בא לבקרנו והזور לאמריקה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אישר את קבלתם במקתב קדשו ב"תשואות חן, תשואות חן" זוכינו אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א רשם על ה"ביבלאך" את שם משפחנתנו "מרינובסקי". וכן ראיתי בתורה אור' הוצאת קה"ת, תשמ"ט, ב"הוספות" שבסוף הספר, בדף שלפני האחרון ב"מראי מקומות כתבי יד" בהערה לדף לב, ד - תננו רבנן מצות הנוכה: עיין בור להבין - מרינובסקי (כא, א) בשינויים.

וכאן המקום להביע את תודתנו לשאר בשרכנו היקר באדם, חסיד נעלמה, איש המעללה, ר' משה קצנלבויגן נ"י אשר עשה חכמתו והצלחתו, וברצוי כסף קיבל אישור משלטונות המכס במוסקבה להעביר את ה"ביבלאך" ואות כל ספרי אבא מארי ע"ה מעבר לגבול ווסיה. זכרה לו אלקינו לטובה!

ציילום איגרת הרבibi ובה ת"ח על הספרים נדפס לעיל בתחילת קובץ זה

שליחות בעניין אישי

בשנת תשל"ב זכה סב הכללה הרה"ח ר' מרדכי מנשה שי גורליק ליחידות מיוחדת אצל הרב. סיפור היחידות הופיע כבר במספר במוות וכן בא בצורהמושלמת ומדויקת כפי שפורסם על ידי אשתקד בכינוס השלוחים האירופאי ביום ההילולא כ' אב באلمיא אטא.

אתן קצת רקע: בקי"ץ תשל"א, בטש肯ט, אחרי שתקופה לא קיבלו היתר יציאה, התחליל משה לוזו ואנשיים בודדים קיבלו אישור לצאת מריביה"מ.

גם אבי ע"ה הגיע שלוש פעמים בקשה וקיבלו סירוב. אז אבא כתב מכתב לרבי וביקש ברכה. התשובה הייתה שהרבி מבקש לנסוע לאלים אטא, להשתתף על החzion של אביו, לומר מענה לשון ולבקש ברכה, ובתחי קיבלו את הישועה ושללא יפחדו. הרבי שלח לנוך בן דודנו ר' גרשון בער ג'יקובסון, תמונה ידועה של הרבי. כמדומני התמונה בה הרבי יצא מ-770 עם סידור. כמו כן ביקש שייעשו מזה צילומים וכל אחד יחזק תמונה בכיסו, ולא יקרה כלום.

וכך נסענו אבא ואנחנו שלושת האחים וגם בן דודנו חיים אלעזר וילנקין שהיה חובב ציוצים והייתה לו מצלמה. כשהיינו באוהל החלתו לצלם, עשוות צילומים מקרוב ומרחוק ומכל הצדדים. ה' עוז וזמן קצר לאחר מכן אחיהם שלום בער ומשפחתו קיבלו היתר יציאה וגם אני ואשתי קיבלנו. אך ההורים ואחינו חיים אלעזר לא קיבלו.

הגעתנו לארץ בכ"א מנחם אב תשל"א. ומיד התחלנו לטפל בהכנות לנסיעה לרב. בפועל הדבר הסתדר רק אחרי ראש השנה וכך הגעתו לרבי בלבד עם עוד שלושה חברים שלי - ישעיהו גרצמן והאחים אהרן ואברהם מוקובצקי - בערב יום כיפור תשל"ב אחרי מנחה ונכנסנו ל-770 לבדוק בברכה הכללית, כאשר הרבי

בירך את כל הברכות לפי אותיות הא-ב למטה בזאל הגдол. מיד אחר כך, בעוזרת בן דוד גרשון בעיר יעקבסאהן (שהוא זה שפגש אותנו בשדה התעופה והביא אותנו ל-770) רצנו לעמלה כדי להספיק ולקבל לעקאה מידו הקדושה של הרבי. החלוקה הייתה למי שלא קיבל בבור. ואז בעצם הייתה כמו היחידות ראשונה, ממש ייחידות. הרבי עצר את החלוקה והתעכבר כמה זמן, והתעניינו בפרטיות; מי הגיע? איך קוראים לחברים? ביקשתי ברכה עבור ההורים ואחי שנשארו. והתשובה של הרבי הייתה "אתABA עדין צריכים שם". היה קשה לשמוע את זה...

לאחר שמח"ת נכנסתי ליחידות. זה היה מאוחר בלילה. הכתני מכתב קצר עם בקשות פרטיות. וציירפתי את התמונות שהבאתי (היה תי' הראשון מבין אלו שהיה באותה נשעה לאלמא אטא שיצאת מروسיה ולכן אני זכייתי לחת את התמונות ATI לרב) וכתבתמי שזה תמונות מהאוהל של ר' לוי. ואז התחלת היחידות, שהיא מאד מרגשת. הרבי התחיל להתבונן בעיון בתמונות, הוציא מהמגירה זוכית מגדلت והתחילה לעבור תמונה תמונה. זה לך זמן רב. אה"כ התחל לשאול שאלות. בית הקברות בו טמון רלו"ץ הוא כלל, לא יהודי. ויש בו רק איזור מסוים שם קברים יהודים. הרבי התעניין מה המרחק מהקבריםلال יהודים, להבדיל, לר' לוי? מי טמון מצד שמאל, מצד ימין? שאלות שעלו רובן לא היו לי תשובות ברורות כי לא שמתי לב לכל הפרטים הללו כשהייתי שם.

واחר כך הרבי פנה אליו, לכיווני, אך ראיתי שהרביב' לא פה. הוא הסתכל בכיוון החלון, והתחילה לומר כך: "מה דעתך, האם אפשר להעביר את הצעון לכאן? (הכוונה מלאמא לנו יורך). האם היה תקדים זהה? האם אפשר לעשות מזה עניין אינטראנציונלי בין המדינות? (כלומר מהו שמשלה של מדינה אחת עשויה עבר ממשלה של מדינה אחרת)". כל זה הרבי מדבר, כביכול כאילו הוא פונה אליו, ושוב ראיתי שהרביב' לא כאן. לך קצת זמן והרביב' שוב התבונן ואז אמר בהחלטה: "זאל שווין בליבבן אזו" (שיישאר כבר כך. כלומר שהצעון יישאר באלמא אטא). "ואני מבקש למסור לאבא שאני רוצה לשפץ את המצבה מחדש".

כדי להזכיר שהמצבה המקורית היא משנות הת"ש, מיד לאחר המלחמה, וכנראה שלא היו מומחים ולא אמצעים כספיים. לכן היא הייתה מאוד עלובה והאבן הייתה לא של שיש שלם, אלא מודבקת מחתיכות. וכותב החריטה גם היה מאד מאד לא מקצוע וללא ברור, והיתה מילה שלא הייתה ברורה בכלל 'תנווח' או משחו זהה.

והרבי ביקש להודות לאבא ההתעסקות בענין הציון. ואז הרבי מסר את ההוראות הבאות:

1. להחליף את המצבה הישנה במצבה חדשה מאבן טובה.
2. גודל המצבה החדשה יהיה באותו הגודל של הישנה.
3. לא לשנות את הנוסח.
4. האותיות צרכיות להיות יפות.
5. האות 'ן' שבתיבת 'הגאון' צריכה להיות ארוכה יותר מאשר במצבה הישנה.
6. להשמיט את המילה שאינה מובנת כלל ('תנוח').
7. לא לחזק את המצבה עם ברגים (כפי שנעשה במצבה הישנה).
8. המצבה תיעשה על ידי חרט יהודי שומר תורה ומצוות, שומר שבת.
9. להשאר את ציור המגן דוד על גבי המצבה.
10. כל הנ"ל ייעשה באופן הטוב ביותר. לא לחסוך בכיספים, ולרשום את כל ההוצאות כדי לדוחה, היהת שזו חובתו האישית כבן.

ועוד פעם הרבי הודה ואח"כ היו ברכות גם לאבא גם לנו ולכל המשפחה.
והורה שיטפלו בה זה ושישתדלו. כל זהלקח 24 דקות!

'צאתי. והיות זו הייתה גם ייחדות ראשונה וגם מיוחדת כזו והרבה פרטים, פחדתי שאני לא אזכור את הכל. מיד רצתי לزال הקטן והתחלתי לרשום שלא אשבח. ושלחנו את זה דרך גרשון בער במכותב לאבא לרוסיה (כמוון שלא היו פקסים וטלפונים...).

העברתי את הבקשה והתחילה לפועל. את האבן מצאו די מהר, אבן שיש טובה. הבעייה העיקרית הייתה למצוא חרט שומר שבת. בתקשנת לא מצאו, ובஸמרקנד גם לא. ניסו במוסקבה, בריגה, בלינינגרד, ולא מצאו. וגם לא היה ברור מה לעשות עם המצבה הישנה.

אבא החליט לכותב מכתב לדבי, עם שתי השאלות. בונגש לכך שלא מצאו חרט שומר שבת. ובנוגע למצבה הישנה. שלחו וחויכו כמה שבועות ולא הייתה תשובה.

אבל בינתיים כן מצאו חרט שומר שבת בטשקנט, קראו לו גבריאל, דיברו איתו והוא אמר, 'אני לא חרט אבל אבא שלי היה חרט, ואני הייתי מלוהו אותו הרבה פעמים, ויש לי את כל הכלים ואני אנסה. אבל אף פעם לא עסكتי בזה בפועל'. ביקשו ממנו, לחזו עליו, הסבירו שהוא שזה דבר גדול ומיחוד לצדיק, והוא הסכים. סיכמו שתווך שבוע ימים הוא יסייע את העבודה. ועוד תנאי היה לאבא, שככל يوم לפני שהוא מתחילה את העבודה לטבול במקווה [למרות זהה לא היה כולל בהוואות שננתן הרבי, היה מונה אצלם בפשתות שלא יתכן אחרת]. בכל יום אח' לאזיך היה לוקח אותו במוניות למקווה המחרתית שהיתה בביטנו¹. ורק אח' כ' הוא היה מתחילה לעבוד. הוא התחליל לעבוד יום אחד, והספיק לעשות רק שתי שורות. ולמחרת הוא לא הגיע. התחליל לדאג, מה קורה אליו. יומיים, שלושה ימים, עד שהתברר שהוא חלה מאד, והוא אמר שהוא לא יודע אם הוא יוכל להמשיך. אבא אמר לו שיש את הברכה מהרבי "אתה חייב להבריא! ואתה חייב להמשיך!" ולפלא, הוא הרגיש טוב. הרופאים התפלאו. והוא המשיך את העבודה.

בהתגחה פרטית, כשהטסנו ממוסקבה לאלמא אטא, ניגש אליו בני הרב זושא עם אברך צעיר, ואומר לי "אבא תכיר, זה שליח מונית, הוא נכד של גבריאל, היהודי שהרט את המצבה". הוא אכן איתנו, קוראים לו הרב ישראלי נתנאלוב. והוא גם סיפר לי פרט מעניין שלא ידעת (כל מה שאני יודע זה מה ששמעתי מאביו) ששמע מסבו, שמספר לו שהוא כבר היה חולה במצב סופני, והרופאים לא נתנו שום תקווה. ובזכות המצבה הוא הבריא וחיה עוד 30 וכמה שנים (!)

הוא נפטר לפני 10 שנים בארץ ישראל וגם היה אצל הרב זושא שהנכד שלו שליח של הרב בויינה.

סיימו את העבודה, אך נשארו עוד הרבה פרטים לסדר; להטיס לאלמא אטא, להקים את המצבה. מפה לאוזן התפרסם הדבר והגיעו 15 איש מרחבי רוסיה. אבא ע"ה ויבלחט"א חיים אלעזר שיהה בריא ועוד כמה מאנ"ש ביחיד עם ר'

1. בשנת תשכ"ד, כאשר האח הבכור שלום דובער התחתון, הוא בנה יחידת דיר לבית שבת כללו מקווה טהרה נסתרת שהכניסה אליה הייתה דרך דרך ארון בקר. ראה להלן בסיפורו של האח ר' חיים אלעזר שי'

יוסף נימוטין ע"ה שהתגורר במקום (והוא היה זה שdag בכל הקשור לאוהל) שהcinן כבר את הפעלים, וכך התחליו לעשות את העבודה במעמד של 15 איש. פרופסור ברנובר גם הגיע במילוי מריגה. הוא בא לבקש מר' לוייך ברכה, כי היו לו בעיות גדולות מאוד בקבלת היתר יציאה. ואז הקימו את המצבה. צילמו עוד פעם את המצבה החדשה. כשהתחלו להודיע את המצבה הישנה, היא הייתה כ"כ חלהה שהיא התפרקה. והיוות שלא קיבלו תשובה מה לעשות איתה, הוחלט לחבר אותה עם המלט בתוך הקבר.

מיד לאחר שביצעו את הבקשה של הרבי, הם קיבלו היתר יציאה. בחודש טבת, עוד לפני פורים, הם היו בארץ הקודש.

מיד כשהגיע אבא התחל לhocין דרכון וויזה כדי לטוס לרבי לי"א ניסן שנת השבעים.

אצלנו במשפחה היה אז מאורע מאוד ממש. בד' ניסן תשל"ב, נולד בנו הבכור, הרב זושא שיהיה בריא עד מאה ועשרים. הברית שלו הייתה צריכה להיות בי"א ניסן תשל"ב. באתי לאבא ואמרת: אבא, זה הבן הבכור שלנו, שחיכינו לו 3 וחצי שנים אחרי החתונה (הוא אחרי שבקשנו ברכה מהרבבי באמצעות בן דוד גרשון יעקבשאהן שהגיע לביקור ברוסיה בשנת תשל"א). איך לא תשאיר בברית?!

אבא אמר כך: "אני נוסע לרבי לי"א ניסן. אני לא יכול אחרת". הוא ביקש שאקח אותו לבית הרפואה קפלן, הוא בירך את הילד, בירך שהחヒינו, ונסע לרבי ביחיד אמא ע"ה ולאזיק שהיא בריא. הם התארחו אצל גרשון בער.

מיד כשבא הגיע ל-770, הוא הודיע על בואם והגיש את הדוח' למזכירות על ביצוע השlichot. לפניו פסח הרבי נתן לאבא 3 מצות שלמות, ולהיים אלעזר מצחה שלימה אחת. בנוסוף לזה הרבי נתן לאבא חבילה של 50 מצות קטנות כדי לחלק לכל אלה שעבדו אצלו במפעל ברוסיה והוא עוזר להם אח"כ לצאת מרוסיה.

במהלך שהותם שם, אבא שאל את גרשון בער: הרי שלחנו לך מכתב עם שאלות לשאול את הרבי ולא קיבלנו תשובה. גרשון בער אמר: מה זאת אומר לא קיבלתם תשובה?! מיד שקיבלת המסרת לモזכירות מיד יצאה התשובה! מה הייתה התשובה? - על השאלה הראשונה על כך שלא מוצאים חרט, התשובה הייתה - יגעת ומצאת - ובודאי יצילחו ובאמת מצאו. ובקשר למצבה הישנה,

מה לעשות איתה? התשובה הייתה לפורר אותה ולהניח אותה בקביר. **בדוק כמו שהרב רצה כך הטענו!**

אחרי פסח הם נכנסו ליחידות. והרב שוב הודה לאבא ולאחי על מה שהם עשו ואמר כך: עבור מה שעשית בשבייל יהודים ברוסיה, על לך ישלם לך הקב"ה בעצמו. אבל מה שעשית בשבייל אני רוצה לומר לך יישר גדול ואני מבקש ממך לתת לי דוח כי אני רוצה לשלם את זה". והמשיך בברכות בלי סוף.

אבא רשם את כל ההוצאות ברוכלים ורצה לתרגם את העלות לדולרים לפי השער הרשמי [שהיה פי כמה מהשער הבלטי רשמי] אבא רצה להקל בכך על הרב ולهزיל בכך את ההוצאות של הרב. אך הרב אמר לו "ר' מענדל, חשבו נא צדק". אבא אם כן לא הצליח להתחמק, ומיד לאחר מכן הוא קיבל בזיכרונות את הכספי.

לסיום, ברכוני להוסיף הרגש אישי שלו. לאחר היחידות התבוננתי שוב בכל מהלך היחידות; ההתלבבות כביכול של הרב, ולאחר מכן הכרעה לבסוף שה敖ול צריך להישאר שם. והרגשה האישית שלו הייתה, שהרב כבן מאוד רזה והשתוקק להיות אצל אבא באוהל... וכך הוא רצה להביא את האוּול לנו יורק. אך נראה שהרב ראה את גודל התועלת שיכולה ליצור להיות ליהודים דוקא בכך שהוא יישאר באולם אטא. ושוב כמו תמיד הרב ויתר על רצון אישי שלו על כיבוד אב ואם שלו, לטובת חסידיים ויהודים.

ה' יעזוז שנתראה עם הרב בקרוב ממש!

סיפורו של הרה"ח ר' מנחם מענדל גורליק ע"ה

כפי שהובא על ידי הסופר החסידי הרה"ח ר' נפתלי צבי גוטليب ע"ה
בספרו 'תולדות לוי יצחק' ח"ג (עמ' 813)

הרה"ח ר' מענדל גורליק ז"ל, סיפר לנו אף הוא על שרשורת האירועים שקרו אליו, ועם בנוי שיחיו, בקשר למצבה:

זה היה בשנת תשכ"ו (1966). רבים מאנ"ש שנשארו עדין בטשקנט הגיעו לשולטנות בקשת הגירה לארץ-ישראל. גם אני הגיעתי בקשת יציאה, אך לא רצוי

לקבלה מمنי, היהת והייתי אסיר שתיים עשרה שנה, ובתום שכזה לא מגיע לי "מענק" של היתר יציאה מהמדינה.

היהתי במכוכה גדולה ולא ידעתי מה לעשות. כתבתני מכתב - באמצעות קרוב משפחה שלי בארץ"ב - אל הרב ושאלתי בעצמו.

הרבי נתן לאותו קרוב את התמונה שלו, ואמר שליכו עם התמונה אל ציונו של אביו נ"ע באלאמ-אטא, גידו שם את ה"מענה לשון" ויעוררו רחמים. כן אמר לשות מהתמונה צילומים נוספים ויתנו אותם "פאר נאך אייניקלאך, זיכער ווילן זיי דאס אלע קענען דעם זיין" [=לעוד נכדים. בודאי רוצחים כולם להכיר את הסבא].

עם קבלת המענה של הרבי - בדרך כלל היה קרוב המשפחה כותב במא כתבו עניינים שונים, ובין השאר מצין שכך וכך אמר ה"זידע", ואנו ידענו כמובן מיהו ה"סבא" - נסעתו מטשקנט לאלאמ-אטא, מרחק של שעה וחצי טישה באירון - והצטרפו אליו שלושת בניו: שלוםDOBער, מרדכי וחיים אלעזר שיחיו. כן היה אנתנו הר' יוסף נימוטין ז"ל שהתגורר באלאמ-אטא. ביחיד הינו שישה אנשים, ולא יותר, כי פחדנו לקחת איתנו אנשים נוספים. סוף סוף מדובר כאן ב"שניאורסאנים", וכיודע, כל מי שהיה לו ברוסיה קשר ושיקות לתנועה חסידית זו, נחשב היה בין הבוגדים והפושעים הגדולים נגד המלוכה.

השתתחנו על ציונו של רבוי יצחק, התפללו והרבינו תפילה ותחינה עבורו בנו הגadol, לכתיבת חתימה טוביה, ואשר נזכה לצאת מדינה זו, ולהתראות אותו, בקרוב ממש.

לאחר השתחחותי על הארץ, כהוראת הרבי, אורותי אומץ והגשתי שנית בקשה יציאה. הפעם קיבלו זאת ממני מיד, ואמרו לי לחכות למענה.

כעבור כמה חודשים, בחודש כסלו, קיבלו היתר-יציאה כל אלה שהגישו בקשה. הייתה היחיד שלא קיבל שום מענה.

באוטם הימים קרא לי המנהל הכללי של בית החירות שלנו, ומספר לי שהזמין אותו במשרדי הק.ג.ב. שם שאלו אותו בתמהון על מה שקרה לאחרונה בבית החירות שלו, כאשר חמשים מעובדיו הגיעו בבת אחת בקשרות ליציאה מרוסיה ולנסוע לארץ-ישראל, וכך יהפכו לחילים ישראלים וילחמו נגד מדינות ערבי!

הוא גם סיפר לי, כי אמרו לו שם שיודעים הם שישנו אצלם יהודי אחד בשם גורעליך אשר הוא מהמארגנים שלהם.

"מהאחר שעלי לבקר שם אחר, הרי עלי לדעת מה לענות להם על כך - אמר לי המנהל הכללי - הדבר מוזר מאד בעיניים, כאשר לפטע נזכר פלוני שיש לו סבא בארץ-ישראל, השני נזכר בסבtha שלו, והשלישי בקרוב-משפחה אחר, וכן הלאה. חמשים איש נזכרו לפטע שיש להם קרובוי משפחה בארץ-ישראל, והגיבו בקשות להיתרי יציאה בכדי להצטרכ אל קרוביהם!..."

המנהל גם ביקש ממני שלא אמשיך בטיפול בבקשתו להיתר יציאה, היהות וכל העניין מאד לא נעים בשביילו, וזה גם יאשר כי אמנים אני הוא המארגן של כל הבקשות האלו.

באוטם הימים התפרסם בטשקנט, בעיתון "טרוד" סיפור על היהודי אמריקאי בשם מרכוס גראעליך, היהודי עשיר מאד, אשר מת ללא ילדים. בצוואתו הוא מבקש להעיר את גופו לקבורה בארץ-ישראל, וציווה בצוואתו כי הוא מורייש את ירושתו הענקית, בשווה, לכל מי שיתסתח בהלויתו ובקבורתו.

לאור סיפור זה אמר לי המנהל: גורעליך זה הוא בודאי קרוב שלך, וחושבני שמוTEL עלייך החוב להשתתף בהלויה ולקבל את חלקך בירושה, כי אחרת יפול החלק שלך לידי שליטונות ישראל והצבא, אשר יקנו בכספי זה טנקים ומטוסים להרוג בהם ערבים!...

גם אני הצלרפת, כמובן, לדעתו והבעתי את דעתני כי עלי להגיש בקשה בכל המהירות.

זה היה ביום שני, וסיכמתי אותו שהוא יברר את הדבר אצל המומונים עליינו. ויביא לי את תשובה עד יום שני.

ביום שני אמר לי, בשם המומונים, כי אמנים הם מפקפקים באミニות הסיפור, אך, גם מחמת הספק כדאי להגיש בקשה ולהציג את אשר ניתן להציג, פן יועד חלקך בירושה לרכישת נשק.

הגשתי את הבקשתה, אך לא אישרו אותה. הגשתי פעם שנייה ושוב קיבלתי תשובה שלילית.

חיכיתי, אפוא, להזדמנות שלישית.

•

בני מרדכי שיחי' יצא מרוסיה שלשה חדשים לפניו, יחד עם זוגתו והוריה. כאשר הגיע לארץ-ישראל, נסע מיד לביקור אצל הרב, והגיע לשם בערב יום הכהנים, אחרי הצהרים, בעת שהרב חילק "לעקהח" לקהל גדול. הוא ניגש מיד לרבי, סיפר כי זה עתה הגיע מروسיה ואף הוא ביקש "לעקהח". הרבי נתן לו גם עבורנו ואיחל לו שבנון אלעזר - שעדיין נשאר בטשקנט - יצא משם במהרה, בחסד וברוחמים. כן אמר לו שמיד אחריו יהוכ"פ ייכנס ל"יחידות", אז יספר לו מכל אשר יש לו בספר.

כאשר נכנס ליחידות, מסר לו מרדכי תמורה מהצון של אביו נ"ע.

הרבי הביע משאלתו כי אביו - הכוונה עלי - יטפל בתיקון המצבה, בסידורaben-shish החדש וחירית האותיות בצורה יפה, ושהחרט יהיה יהודי ירא שמיים. כן ביקש כי הנוסח יהיה בדיק כפי שהיא קודם, פרט למילה "תנוח" שהיה כתוב על המצבה ואשר לא מובנת פירושה, אותה ישמשו ויישארו את מקום המילה ריק למגורי.

מרדי כותב לנו על כל מה שאמר לו "הסבא" - "דער זיידע" - ומיד עם קבלת המכתב, עוד באותו היום, השיג בני אלעזר שישי חדש עבור המצבה.

ברצוני לצין, כי פעלנו במתירות ובזריזות גדולה, כי ידענו כי חינו תלויים זהה. ככלומר, במילוי בקשת הרבי לכבודו של אביו, אותו גאון וצדיק רב לוי יצחק נ"ע - נזכה לישועה מהירה. ראיינו כי בדרך הטבע אין לנו שם סיכויים לצאת עמוק הכא, ובטעחים היינו כי רק על-ידי פעללה זו, ומילוי רצון קדשו, נושא בע"ה בקרוב.

טבלתי במקווה-טהרה - שהיא במרתף بيתי, במחתרת - והכנתי את הנוסח של המצבה.

בהתאם להוראת הרבי כי "חרט יהיה היהודי ירא שמיים", התחלנו לחפש אחר שכזה - ולא מצאנו! חיפשנו בטשקנט ובסמרקנד, התקשרנו למוסקבה, צ'רנוביל וריגה - ואין להשיג. הייתה במקורה גדולה ולא ידעתי מה לעשותות.

בסיומו של דבר מצאנו את אשר חיפשנו - יהודי ירא שמים, שומר תורה ומצוות, בשם ר' גבריאל (הוא נמצא כיום באראה"ק), אשר היה חרט מומחה.

טרם החל בעבודתו טבל במקווה, ואחר כך חרט שתי שורות אותיות, בצורה יפה ומקצועית.

למחרת לא הופיע יותר. עברו יום, יומיים ושלש - והלה אינם מגיע. היינו כבר מודאגים ולא ידענו מה היה לו. רק כעבור כמה ימים הוא חזרשוב. הוא סיפר כי להה פתאום בלבו חזק והיה רתוק לmitsito. "בזכות ה'זידע" החלמתי במஹירות והנני חוזר כבר לסיום עבודתי" - אמר בשמה.

שוב טבל במקווה וגמר את עבודת חריטת האותיות על המזבחה.

מיד עם גמר החריטה, העביר בני שי' את השיש לאלמא-אטא. הוא החביא אותו בכעין "מזודה" גдолה והעבירה לשם. היה זה נס ופלא שהצליח להעבירו.

•

החויר היה אז בעיצומו. הודש כסלו. במקום שרר קור עז וכפור נורא.

היינו יחד חמישה עשר איש. לפני יציאתנו טבלנו במקווה טהרה, לקחנו את שיש-המצבה והלכנו אל בית העלמין. בין אלה היה גם פרופ' ר' ירמיה ברנובר שי', אשר צלצל אליו מריגה וביקשני להודיעו זמן הקמת המזבחה, ולאחר שהודעתינו על כך, מיהר להתרחיך את עצמו ממרחיק רב ובא לחלוק כבוד לאוטו צדיק וגאון. לפני כן גם מלא בצעע תיבה אחת של המזבחה.

תיקנו את המזבחה, הורדנו את המזבחה הקודמת (מצבת השיש, עליה הייתה חרוט האותיות, ואשר הייתה מותקנת בתוך מצבת האבן הקבועה, העומדת), והצבנו תחתה את המזבחה החדשה שהבנו זה עתה. את כל החתיכות והפירורים מהמזבחה הקודמת שנפלו ונשברו - קברנו במקום.

- אגב, מכיוון שככל פרשת יציאתי מروسיה הסובייטית כרוכה בזכות טיפול בציינו הך' של רבי לוי יצחק, لكن הנני מרשה לעצמי להרחב קצת את הדיבור בכל הכרוך בנושא זה. -

בטש肯ט היו שלושה משרדים נפרדים, בהם ניתן היה להגיש בקשות להיתר-יציאה. בזמןנו, נסיתי את מזלי בכל שלשת המקומות והגשתי את הנירות הדרושים לשם בקשת היתר יציאה. אך בכל אחד משלושת המקומות קיבלתי אותה תשובה: לא, בא"פ רבתה!

למחרת אותו יום, בו סיידרנו סופית את המצבה - נסitti את מזלי מחדש. הפעם הייתה הרגשתי שונה למורי מכל הגשת הביקשות הקודמות. בטוח הייתה כי זכותו של אותו צדיק בודאי תגן עלי, ותפלתי ליד ציונו הך' אמש, תפחה לי שער רחמים, תשבור ותmgr את מנעולי הפלדה אשר על שער היツיה של אותה מדינת-רשע.

ביקרתי במועד ההגירה והגשתי את בקשת. הפעם לא היו לי כמעט שום דברים אחרים. במקומות נאמרו לי דברים מפורטים "הכן תשע מאות וובל על כל פספורט וחזור מהר לקבל את רשיון היツיה. זכור! לרשותך עומדים רק עשרה ימים לשבות בגבול המדינה, ובתום מועד זה, عليك להיות מחוץ לתחומי ברית-המועצות!"

ממש לא יאמן!

דומני כי גם חסר-בינה ישכיל לקשר סיפור המצבה עם קבלת הרשיון.

אכן, עד כמה גדולים צדיקים בmittahן!---

•

[בהמשך מספר ר' מענדל סיפור מיוחד מיום אחד מהיהודי רוסיה (שהלמד בצעירותו ב'חדר' ואח"כ נתרחק) שהתעורר בתשובה שלימה לקיום התומר"ץ לאחר שהעניק לו את תמורה של הרב כמי הוראת הרבי - ראה ב'תולדות לוי יצחק' שם]

•

ביום ב' איר תשל"ב, "תפארת שבתפארת", זכיית לראשונה להכנס ליחידות אצל הרבי. בהכנסי, התנצל הרבי על אשר לא יכול לקבלני עד היום, ולאחר מכן אמר לי: מה שעשית ברוסיה למען הצלה יהודים בIALIZEDות וברוחניות - על כך

ישלם לך הקב"ה בבעצמו. אך, באשר לגודל הנחת-רוח שגרמת לך, נתן הנני לך
"ישר-כח גדול ותשואת-חן!"

היהתי נרגש מאד ופרצתי בבכי מר. אמר לי הרבי:

- "בקשה לי אליך, ואבקשך שלא תשיב פנוי. כל עניין המצבה הלא עלה לך
כספיים. היו זוהה עבור אביך - היהתי רוצה מאד שזה יהיה מהכסף שלי. הכן
חשبون מדיוק בכמה הסתכמו ההוצאות - ואשלם לך!"

למהחרת נתן לי הרב חדקוב, בשם הרבי, שלוש פעומים ח"י דולר, תמורת הסך
של 350 רובל שעלו ההוצאות ---

בעת חלוקת המצוות לפני פסח, נתן לי הרבי חבילה מיוחדת של מצוות קטנות,
ע"מ לחלקם בשם עבור העובדים שעבדו תחת ידי בית החירות - שם עבדו
אתים חמשים איש, שומרי תומ"ץ וחסידים - אשר זכו לצאת מרוסיה.

.

הרה"ח ר' מענדל גורליק ז"ל מסיים את סיפורו:

"אולי כאן גם המקום לציין, כי הרבנית חנה ע"ה אשר, במיוחד, יצאה את גבולות
רוסיה, דרך לMBERG, בתעודה MOZIPT - זכות זו נפלה בחלקי איש הכרתית עבורה את
התעודה, אותה קיבלתי באמצעות העסקניות הדגולת מרת שרה קאצינעלנברגין
היא"ד, וכן עשית תעודות רבות כאלו עבורי רבים מאנ"ש אשר יצאו אותה שנה
ממצרים-דרוסיה, ואשר על כך כתוב ורבינו מוהרי"ץ נ"ע: מעשה ממ"ג [מנחם
מענדל גורליק] טוב והשיית ישמרתו ויצילתו---".

סיפורו של הרה"ח ר' חיים אלעזר גורליק שי'

כפי שהובא ב'תולדות לוי יצחק' שם (עמ' 823)

על כל מה שאירע אחר כך, מספר לנו בנו הרה"ח ר' אלעזר שי', אשר התגורר
از יחן עם הוריו בטשקנט, ועזר לאביו בכל תהליכי שיפוץ הקבר והמצבה:

"אבי, הרה"ח ר' מנחם מענדל ע"ה, כבר סיפר באופן כללִי מה שאירע עם הקמת המצבה החדשה. אך כיהודה ועוד לקרוא, וכאחד שעיקר הפעולות בעניין זה עבר דרכי, ברצוני לספר כאן בפרטיות יתרה בנושא זה:

מיד עם קבלת המכתב מאח'י הר' מרדכי מנשה שי' ובו הוראות מפורטות שקיבל מהרב, החילונו - אבי ע"ה ואני אבדליך"ט - לטפל בעניין. חשוב לציין, כי בתקופה ההיא, שנת תשל"ב, נשארנו כמעט היחדים מאנ"ש בטשקנט, לאחר שמרבית החסידים כבר עזבו את ברית המועצות, ורק הורי ואני - שהייתי אז בחור - נשארנו שם. כך, שעיקר הביצוע נפל علينا.

דבר ראשון הזמןו את השישי עبور המצבה בבית-חרושת לשיש בטשקנט. לא הייתה בזה שום בעיה מיוחדת, והצלחנו להציג שיש משובח. השלב הבא היה - חריטת האותיות בהתאם להוראת הרב, החריטה הייתה צrica להיות על ידי יהודי שומר שבת, שומר תורה ומצוות. חיפשנו במקומות שונים איש זהה. במוסקבה ובבלניינגרד, בצ'רנוביץ וריגה ובכל מיני מקומות אחרים - ולשוווא. לא הצלחנו להציג אחד זהה.

בעיה נוספת הייתה שלא ידענו מה לעשות עם המצבה הקודמת. בזמןנו, לאחר הסתלקותו של רבי לוי-יצחק, לא ניתן היה, כמובן, לסדר מצבה משובחת מחדש, וכך היא לא הייתה איחודית אלא מורכבת מכמה חתיכות.

בתוך כך חיכינו לקבלת אישור יציאה מבריה"מ, לאחר שהגענו כמה פעמים בקשה לקבלת האישור, וחיכינו כל יום לקבלתו. בדרך כלל, כאשר השליטונות נתנו את האישור המוחלט, היו מתנים זאת בתנאי כפול, שעל מקבל האישור לעזוב את גבולות המדינה תוך 10 ימים. מכיוון שכן, היינו לחוצים מад לסיים את עניין המצבה בהקדם הכי אפשרי, בהתאם להוראות הרב.

לאור המצב, החלנו לשאול את הרב מה לעשות. כתבתי למכתב להרב גרשון ג'י'קובסון שי' - אשר ביקר אצלנו שנה לפני כן - את כל הבעיות, ובקשתי לשאול בדחיפות את הרב על כל זה.

עברו שלשה שבועות ולא הגיעו שום מענה. במשך זמן זה לא הרפינו לחפש אחר חרט יר"ש, עד שמצאננו, ת"ל, בטשקנט יהודי שומר תורה ומצוות, ור' גבריאל שלו. הוא עצמו לא התמחה בחריות, אך אביו היה מומחה במקצוע זה,

ולאחר פטירתו נשארו כל המכשירים אצל בנו, ר' גבריאל. מיהרתי אליו וביקשתי לסדר את עניין החיריטה על צד היותר טוב. הוא אמר לי, כי הוא עצמו לא עסק בזה מעולם, אך בהיותו ילד, היה אביו מבקשו להצטרף אליו ולעוזר לו בעבודתו, ואולי יתמזל מזלו ויצלח בכך.

הוא קיבל, אפוא, על עצמו את מלאכת הקודש, לחורוט על המצבה על ציונו של אותו צדיק, ולגמר את העבודה ממש שבועיים.

טרם החל את העבודה התניתי אותו תנאי מפורש, כי בכל יום לפני שהוא מתחיל בעבודת החיריטה, עליו להיטהר ולטבול במקוה טהרה. אני קיבלתי על עצמי להסיעו يوم-יום במוניות לבית שלנו, שם היה מקוה טהרה במחתרת, ולהסיעו חזרה לביתו.

- אגב,بعث שבנו את הבית סידרנו במרותף מקוה טהרה, אשר הכנסה לשם הייתה דרך ארון קיר מיוחד שהSIDרנו על הקיר. זכורני,بعث שבנו את המקווה ואת בריכת-המים, לא נראה היה הדבר בעיני הבנא-הגוי והדבר היה חדש בעיניינו. כאשר שאל אותנו לשם מה ולמה ברכית מים זו - הסברנו לו, שהבא היה אסיר למעלה מעשר שנים במחנה-רכוז מרוקק, והחל מאך היה סובל מאד על רגליו, ולכן נחוץ לו בrica מיוחדת לצורך בריאות רגליו -

ובכן, אותו יהודי בוכרי עשה את עבודתו באמונה והרגיש לעצמו כי נפלת בחלקו זכות גודלה שיכל לעשות עבודה זו עבור קברו של אותו צדיק.

לאחר גמר החיריטה שנעשתה במקום מגוריו, בתקנית, התעוררה הבעייה איך להביאה לאלים-אטא. הייתה זו בעיה רצינית, כי אריזתה הייתה צריכה להיות בצדקה כזאת שאוכל להחזיק משא כבד בידי שלא יקרה תקלת כלשהי לשיש ולאותיות. לקחת ב בחשבון גם בנסעה באירון, מיטקנת לאלים-אטא, אצטרך להחזיק בידי במושב המטוס, ולא במחלקת המטענים.

בסוף דבר הצלחת, ת"ל, לארוז את המצבה בצדקה שלא יעורר חשש כלשהו בעיני השלטונות.

הת@studentנו להרה"ח ר' יוסיפ נימוטין, שהתגורר באלים-אטא, כדי שייכן במקום את כל הדרוש להחלה מצבאה, ויחכה לנו שם לבואנו, ואילו אני יצאת לשלדה-ההתופה כדי לנסוע לאלים-אטא. בהגעי לשדה התופפה נדחתתי לראות שם

את ... פروف' ירמיהו ברנובר שי', אשר הגיע במיוחד מרים כדי לסייע לאלמא-אטא להשתתח על קברו של רבי לוי יצחק!

- כאן עלי להזכיר באופן במיוחד, כי בין א"נ"ש ברוסיה רוחה אז השמורה, כי מי שיש לו קשיים בקבלת אישור יצאה מروسיה ומשתתח על קברו של רבי לוי יצחק - מובהך לו שיוושע וסוף-סוף קיבל את האישור המוחלט. שמוועה זו הגעה גם לאוזני של פروف' ברנובר שי', אשר בתור מדעת>Dוגל וידע-סוד במדוע, העירימו עליו השליטונות קשיים רבים ולא רצוי לאשר לו את היציאה. מסיבה זו התכוון להשתתח על קברו של רבי לוי יצחק ולהתפלל שם על ישועתו -

כאשר רצתי לעלות על המטוס, עם המצבה הארוזה שבידי, מיאנו להרשות לי העליה למטוס עם משא צזה. התחלתי להסביר לאחראית במקום, שאני חייב לקחת זאת בידים, אך דברי נפלו על אוזניים אוטומות. עלי להשאיר את ה"מוזודה" במחلكת מתענים, זהה.

היהתי כבר כמיואש, אך זכותו של אותו צדיק הגינה עלי, ובסיומו של דבר נתנו לי האישור לעלות עם "המוזודה המזורה" בידי.²

כעבור שעתיים של טיסה הענוו, פروف' ברנובר ואני, לאלמא-אטא. לקחנו מוניות ונכנסנו לבית העלמין.

בית העלמין עצמו הוא גדול מאד, אשר ברובו קבורים לא-יהודים, אך במקומות זה ישנו איזור מיוחד המשמש כבית עליון היהודי.

בהכריי כבר את המקום, נגענו ישר לקברו של רבי לוי יצחק, שם כבר חיכתה לנו ר' יוסף נימוטין, יחד עם הפועל, עם כל המכשירים הדורשים לפרק את המצבה הקודמת ולהקימים במקום המצבה החדשה.

התחלנו בפירוק המצבה הקודמת, ותוך כדי העבודה התפוררה לאבני קטנות. לאחר מכן סיידרנו את מצבת השיש סביבה המצבה החדשה, והכל סודר, ת"ל, בכיס טוב. ואמנם, מצבה זו עומדת על תילה עד היום הזה על קברו של הצדיק רבי לוי יצחק נ"ע.

² בראיון לחברת JEM הוא מוסיף ומתריך כיצד ניסה להראות לפקידה איך הוא מציליח בקהלות ממש להרים את החבליה באצבעות ידו האחת. - "עד היום אני מנסה להבין מה McCain היה לו פתחים את הכוחות הערביים להגבה באצבעות ד' את אבן כל כך כבדה..."

עם תום מלאכת עבודת הקודש, אמרנו יחד פרקי תהילים והתפללנו לשalom בנו הגדל, כ"ק אדמור' שליט"א. כן צלמנו את המצבה החדשה על מנת להראות את התמונה לרבי.

כל זה היה בחודש כסלו תשל"ב.

בחודש טבת אותה שנה, כבר היו בידינו האישורים הדורשים והתכוונו לעלות לארץ הקודש. בפורים היינו כבר כולנו באה"ק, ולקראת י"א ניסן נסענו לרבי.

אחרי חג הפסח זכינו כולנו להיכנס ליחידות. הראנו לרבי את התמונות מהמצבה החדשה והרבוי הודה לנו מאד, ביחס לאבא ז"ל, על כל הטרחה בסידור המצבה החדשה.

הרבי גם ביקש מאבא למסור לו לבדוק את סכום ההוצאות, בהדגישו, שהוא בתור בן חייב לישא בהוצאות אלו - אם כי הזכות בטרחאה המרובה ובסידור המצבה שיצת לנו. אבא ז"ל ניסה להפחית מסכומי ההוצאות, אך הרבי עמד על כך לכתוב את הסכומים המדויקים ולא להעלים ממנו מאומה. לחרת, כבר מסר הרב הودוקוב לאבא את כל הסכום של ההוצאה.

דרך אגב ברצוני לציין, כי ממש ימי חג הפסח התאכسنנו כולנו אצל קרוב-משפחה, הרב גרשון-בער ג'ייקובסון.

כבר סיפרתי לעיל כי מטש肯ט שלכנו מכתב להרב ג'ייקובסון ובו ביקשנו הobar אצל הרבי מה לעשות עם פירורי המצבה הקודמת, וכן אודות הקשיים למצוא חרט יהוד' יר"ש, אך לצערנו לא קיבלנו ממנה כל תשובה. הרב ג'ייקובסון נדחים לשמעו שלא קיבלנו המענה שלו, מכיוון שמיד עם קבלת המכתב שאל את הרבי על כך, ואף ענה מכתב ברור. על שאלת החרט, ענה: יגעת ומצאת - ובודאי יצליחו; ועל השאלה האחרת ענה, לפרק את המצבה הקודמת לחתיכות ולקברים בתחום הציון.

לבסוף מן הרاوي לציין, כי בערב פסח, בעת חלוקת המצוות, נתן הרבי לאבי כולנו שלוש מצות שלימוט. אף אני, שהייתי אז בחור צעיר, זכיתי לקבל מצה שלימה, עובדא נדירה מאד שבחוור יקבל מצה בכלל, ומיצה שלימה בפרט."

סיפורו של מר גבריאל אוחונוב ע"ה³

כאשר הרב הורה לר' מענדל גורליק לשפץ מחדש את המזבח על קברו של אביו הרלו"צ, הרב הורה 10 הוראות, בין השאר התנאי היה שהאותיות תיעשנה בצורה יפה ומקצועית ושהחרט יהיה יהודי ריא שמים, שומר שבת.

לאחר חיפושים רבים הם הגיעו אל סבי מר גבריאל אוחונוב ז"ל שענה בהידור על התנאים שהרב הודה. על אף שלא ידע כ"כ את מלאכת החניתה ולא זה היה מקצועו, אך היה לו כל חניתה שנשארו לו מאביו - מר אליהו ז"ל - שהוא מומחה ומןנו למד מלאכה זו. סבי היה אז בגיל 46. לא היה לו מקצוע מסודר במיוחד בגלל שלא רצה לעבוד בשבת וכן עקב מחלותיו

כאשר הגיעו הגורლיקים לבית סבי, הוא היה חולה במחלה לב קשה מאוד. הרופאים אמרו לו שלא נשאר לו הרבה זמן לחיות וכעת לאחר טיפול ממושך של חודשיים בבית החולים סוף סוף חזר לבתו, וגם כאן היה מרותק למיטתו עם חום גבוה. כך שכារ בקשונו להתחיל להתעסק בהנ"ל, לנוכח מצבו הקשה, הוא צחק כאילו אינם מבינים את המצב.

השלוחים אמרו לו: אם תקיים את הוראת הרב, זה יביא לך רפואה שלימה מיידית! כי זהו רצוננו של הרב.

לאחר הנסיבות מרובות הוא הסכים אך CUTם התנו את התחלת העבודה בכך שצריכים לטבול במקווה כיאה למצוותו של קדוש וצדיק קרלו"צ. אכן היו צרכים לעبور עם סבי סבב נוסף של מאבק עד שלבסוף התרצה גם זהה. וכך קרה שהוא מעוניין, סבי ספר שבעל טבילה שובל הרגיסטר אין שנהיה לאדם חדש וכחשים לטבול כאילו קם לתחיה והבריא לחולוטין. לידיים מספרים שפתחום כאילו קיבלו אבא חדש. זה לא היה אותו אדם שהוא צריך לטפל בו ולסחוב אותו למקום לא היה אלא נהיה כאדם רגיל.

סבי התחיל לכתוב המזבח וב"ה החלים את המלאכה. סבי נפטר 35 שנה אחריו הסיפור הנ"ל, בא' בתמוז תשס"ו. ובעצם כל חייו הרגיסטר שקיבל שנים אלו בזכות מצויה מיוחדת זו.

3. כפי נכון שליח הרב ישראל נתנאלוב

כאשר סבי, בשנים האחרונות, שהה כמה פעמים בבית רפואה, הרופאים אמרו שהם אינם מבינים בכלל איך האדם הזה חי, הרי הלב שלו כלל לא מתפרק!

אנחנו ידענו שבעצם.Libו הפסיק כבר לתפקיד לפני שלושה עשוריהם... רק شبזוכות מצויה זו המשיך לחיות באורך פלאי!

•

הרב ישראל ממשיך ומספר על עוד מופתים שקרו במשפחה בזכות התעסקותו של הסבא בהכנת המצבה של אביו של הרב הראל"ץ, כפי ששמעם בעצמו מסבו ר' גבריאל ז"ל ומיבלחט"א אביו ר' אליהו חיים שי' נתנאלוב [עם עלותם לארץ, פקידי משרד הפנים רשמו אותם בטיעות על שם המשפחה של הסבתא ומماז הם נקראים נתנאלוב ולא אוחונוב] מנתניה שבאה"ק:

שנתיים מסpter לפני היציאה מבריה"מ, סבי הגיע כמה וכמה פעמים בקשות לקבלת היתר יציאה ונתקל בסירוב מהשלטונות מצד כמה סיבות, כולל גם היה שואה היה דל אמצעים מפהאת מחלותיו ואירועונו לעבוד בשבת, ובמילא לא היהתו לו אפשרות לשלם את הסכומים העצומים שנדרש לשלם על פי החוק 'כופר' (על החינוך וההשכלה וכל הטעבות שקיבלה מרוסיה הסובייטית...) כדי לקבל את ויזת היציאה מבריה"מ.

מיד לאחר שהשלים את המלאכה בהכנת המצבה, העניינים התחלו להסתדר באופן פלא. והוא הגיע את המסמכיםשוב והפעם קיבלו ממנו וכן הצלlich לצאת עם משפחתו מרוסיה כשלצורך זה הוא מכר את ביתו וכל אשר לו.

בנו, אבי ר' אליהו חיים שי', נכנס למדוד בישיבת חב"ד בראשון לציון ולאחר מכן בשנים תשל"ה-תשלו"ו עבר למדוד בד' אמותיו הקדושות של הרב במוסד פר"י.

לאחר כמה שנים הציעו לו את השידוך עםAMI תח'י בתו של הרה"ח ר' יהודה ארלי ניאוזף משיכון חב"ד בלבד.

באוטו הזמן היה יהודי אחד מיוחד שהיה נחשב כצדיק ומקובל שישב הרים עוד מרוסיה והיה מותיעץ איתו בעניינו וכעת שאל בעצתו בעניין השידוך. היהודי הוא אמר לו שהוא רואה שהזיווג הזה לא מתאים...

כאן התחילה מאבקים שבמסופם ההחלטה הייתה שיכתבו לרבי וכפי שהרבינו יורה כך היה. כתבו לרבי וקיבלו תשובה של הסכמה וברכה של הרבי לשידור, ולאחר מכן לקראת החתונה הוריי קיבלו מכתב ברכה עם שפע ברכות מהרב.

לאחר מכן עברו כמה שנים מהחתונה ולהוריי עדין לא נולדו ילדים. סבי היה בצער גדול. הוא גם חש פגוע במיוחד היה שמצו בדיקות הוא חש והנה לצערו מתרבר שצדק. סבי שהיה יהודי פשוט שלא ידע חכמתו, החליט לקום ולנסוע לרב ולדורש מהרב כי יהיה ילדים שהרי בגלל הרבי הוריי התהנו!

ואכן, לקראת חודש תשרי תשמ"ג הוא נסע ביחד עם סבتي.

כאן כדי להזכיר שמיד לאחר שהם יצאו מרוסיה, הרבי שלח לסבי מכתב [ראה מסגרת] בו הודה לו על חלקו בהכנות המצבה עם הרבה ברכות. ובמשך השנים הרבי התענין אצל כמה וכמה אודוטיו (ביניהם אצל ידידו הטוב ר' אברהם חיים לדיבוב ע"ה) מדוע גבריאל אחונוב לא מגיע?

סבי לא נסע לרבי מסיבה פשוטה, היוות שהוא הגיע מרוסיה ממש בחוסר כל, כשלשם כך הוא היה צריך למכור את ביתו וכל אשר לו, ולכן לך לו כמה שנים כדי להתאושש מבחןתך כך שיוכל לנסוע לאראה"ב.

כאשר הגיע ל-770 ניגש למזכירות וביקש מיד להתקבל לפגישה אצל הרבי. אמרו לו שככעת לפני החגים זה לא שיך והוא יצטרך לחכות בתור. סבי ממש לא הבין את זה. לאחר שבמאצים רבים הגיע במיוחד הארץ הקודש, וכעת אומרים לו לחכות בתור?!

הוא החליט שהוא מסדר לעצמו ייחידות. הוא חיכה בכנסייה ל-770, וכשהרבן חזר מהאהול הוא נעמד בדרכו של הרבי והציג את עצמו "אני גבריאל אחונוב", הרבי מיד הכירו והודה לו על כל מה שעשה עבורו. כשהסביר הזריר את עניין הילדים, הרבי אמר שיחזור לארץ הקודש ו"הכל בסדר".

כך הסתיימה פגישתו עם הרבי. סבי הי' מאד כעוס ופגוע בלשון המעטה לשmeno את המענה ה'סתמי' של הרבי. בתוחשה זו הוא התהלך במשך כל חודש תשרי.

יאילו

ב"ה, ט"ו טבת, היטשל"ד
ברוקלין, נ.י.

מר גבריאל שי אחונוב
שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма от.

Хочу еще раз выразить сердечную благодарность за В.
участие в надписе на моего отца. **זצ"ל** מצבחה

Дай Б. чтобы В. участвовали в многих местах, главном образом, связанные с жизнью и с еврейством творчеством, музой и энергии и средства нужны на это, лучше употребить на устройство в Томске.

В ответ на В. вопрос, то не стоит выезжать из Архангельска, чтобы участвовать в многих местах, главном образом, связанные с жизнью и с еврейством творчеством, музой и энергии и средства нужны на это, лучше употребить на устройство в Томске.

ברכה לאורך ימים ושנים טובות.

צילום מכתב הרבי למר גבריאל אחונוב מתאריך ט"ו טבת תשל"ד.
נדפס באג"ק חלק כת.

הילולא של ר' לוייק!) נולדה להורי אחותי הבכורה. שנה לאחר מכן, גם כן בחודש אב, נולדתי אני. ולאחר שנה שוב בחודש אב, נולדת אחותי הצעירה ממנה. וכך זכו הורי שי' לשמהונה ילדים לאריכות ימים ושנים טובות!

כאשר חזר
לאرض הקודש,
iami ספירה לו
שבדיוק בזמן
שהיה אצל הרבי
היא הייתה אצל
הרופא ולראשונה
הרופא אמר לה
שהכל אצל
בסדר מבחינות
האפשרות להביא
ילדים לעולם.

בדיקת תשעה
חודשים לאחר
חזרתו של סבי
מהרבבי, בתחילת
חודש אב (החודש
בו חל היירצ'יט

לסיום ברצוני להוסיפה, שבכל פעם שאבי שי' נכנס לרבי ליחידות בשנים תשל"ה-תשל"ו, הרבי תמיד הזכיר והודה מחדש על מה שסבוי עשה עבורו בהכנות המצבה של אביו של הרבי הרלו"ץ.

יהי רצון שזכות זו תעמוד לנו לעד!

השליחות הפתואומית לבrazil

הסבָּרָה רְבִּיה שֶׁל הַכְּלָה הַרְהָ"ח ר' שְׁלוֹם אֲוִרִי נָתַן נֶטֶע בְּרֵכָהן הַיְהָ חַסִּיד מִסּוּר מִזּוֹן מִיּוֹחָד, בַּעַל מִרְצֵץ וּרְבֵב פְּעָלִים, אֲשֶׁר זָכָה לְחַבְיכּוֹת מִיּוֹחָד אֲצַל הַרְבִּי, כַּפִּי שְׁרָאוֹ בְּפֻ�ָל וּכַפִּי שְׁגַם הַעֵד הַמּוֹצִיר הַרְילְגַשׂ נַעֲתָקָה בְּרֵכָהן הִיה יָקָר וְחַבֵּב מִאַוְד אֲצַל הַרְבִּי". אחד הדברים המייחדים אצלו היה התמסורתו בזריות ובמרץ נפלא בשדה הפצת היהדות ובמיוחד בשטח החינוך של צאצאיו ושל תלמידיו ומוספעיו. באישיותו וסגנוןיו הייחודיים פעל גדולות וניצרות. בשנים האחרונות התפרנס בכמה בימאות סיפור השליחות הפתואומית מהרבבי לבrazil שבסתופו של דבר הצללה נשמה יהודית מורדת שחת. בעת לראשונה הבאנו את הדברים מהקהלטה כפִי שְׁסִיףָר בְּעַצְמוֹ בְּהַתוּעָדּוֹת הַסִּידִית בְּשִׁנְתַּת תְּשִׁנְתַּחַת.

הדבר התרחש בשנת תשמ"ז. הגיעתי לרבי לחג השבועות. ביום ראשון שלפני חג השבועות, עברתי בחולוקת הדולרים, קיבלתי דולר מידו הקדוצה והרבבי נתן לי ברככה (בענין מסוים שבבקשתי).

ביום ראשון שלאחר חג השבועות, לפני חזרתי לאה"ק, עברתי שוב בחולוקת הדולרים. הפעם הרבי נתן לי דולר ולא אמר לי מיליה? (דבר שהפליא אותי מאוד. היוות שבסמך כל השנים כשעברתי אצל הרבבי, הרבני נהג תמיד לומר לי משה).

כשכבר עמדתי בפתח, הרבி קרא לי בחזרה ובעודו אווחז בדולר הרבבי שואל אותה:

האם הנך נושא היום לבrazil?

מיד עניתי שכן, למרות שלרגע לא חשבתי על כך לפני כן. הרבי נתן לי את הדולר והעניק לי שפָעָה של ברכות. הייתה נרעש ולא ידעת מה קורה איתי. لأن בדיקן אני נושא? כיצד? מהי מטרת הנסיעה?

אחד החברים עוזר לי לרכוש כרטיס טיסה לברזיל, וכבר באותו הלילה היתי על המtos לברזיל. במטוס פגשתי אברך חסידי בשם ר' ישראל זיין. הוא שואל אותי:

להיכן הנך נסע?

לברזיל.

לאיזו מטרה?

אני יודע.

היכן תתראה בשחותך בברזיל?

אני יודע.

azi תהיה אורח. אתן לך חדר בבתי ואצלי תגור בכל זמן שאתה בברזיל.

הגעת אליו הביתה ומיד התישבתי להתקשר לכל מי שהנני מכיר.

ואז נזכרתי באשה אחת שהגיעה מליניגרד והתחתנה עם יהודי מקומי. כשהיא קשלה ממש לרקוד משמה. התפלאת. אחר כך אמרה לי שבנה (החוורג) ישמה אפילו עוד יותר לפגוש אותה.

למחרת נפגשתי עם הבן. ראיתי לפני בחור בן 24 (בפעם הראשונה שראיתיו זה היה לפני 13-14 שנה). שהולך עם כיפה, מניח תפילין, שומר שבת, אפילו פותח ספר קודש מעט לעת. התחליל לשאול אותו שאלות על גבי שאלות, והוא מדבר ומדבר... הנחתתי לו לדבר. הרגשתי שיש כאן משהו שמסתתר מאחוריו כל זה... ואכן די מהר הוא גילה לי שהוא הכיר בת נכר [והוא מתכוון להתחנן אליה] רח"ל. ראיתי שהדבר מייסר אותו עצמו אלא שהוא ממחפש נואשות לאיזה מוצא של היתר והצדקה כביבול למעשה.

לא ידעת מה עלי לעשות. מצד אחד הרי אני יכול להסכים איתו, מצד שני ידעת שאני עלול ח"ז לדחות אותו לממרי... השתמשתי בכל כוח הדיבור והשכנוע שלי. בסופו של דבר הוא הבטיח לי שיעזוב אותה. מצד אחד הייתה

שמח, אך בלביו לא הייתה רגוע. הרי הוא עצמו יודע שהה אסורה, אלא שלא מצא העוז בנפשו להתגבר על הניסיון. ואם כן, מה היה כאשר אסעה... הרי הוא ישכח על כל מה שדובר בינינו. במושאי שבת שוב נפגשנו. שוב היהת לנו שייחה ארוכה, שבסיוםה נתנו לי הבטחה בתקיעת כף שעוזב אותה לנצח.

מצד אחד הייתה שמח מההתפתחויות, מайдך, לא הייתה רגוע. ידעתה שאני חייב למוצא לו 'תחליף' מתאים. אבל היכן 'מוצאים' כלה אחרי חנות הלילה של מוצאי שבת ועוד בעיר זרה?

בלית ברירה התחלתי לחקור אותו האם הוא מכיר בנות יהודיות. הוא אמר לי שאין לו שום הכירויות עם בנות יהודיות מקומיות (הוא ה' בחרור טוב ממשפהה טוביה שמוסכאה מאית מהמשפחות היודאות והמיוחסות בגרמניה' עם 'יחס' של מעלה 700 שנה!).

אחרי זמן מה פתאום נזכר שלפני כמה שנים כאשר ה' מדריך ב'בני עקיבא' הכיר ילדה בת 12 (משפחה ספרדית). שלפי החשבון היא אמורה להיות כעת כבת 19-18. אמרתי לו: רצוני שתביא אותה לכאן...

הוא הסתכל עלי המומך לא מאמין שאינו מתכוון ברצינות.

כעת, אחרי חנות הלילה?!

כן. לך והבא אותה הנה!

כשיצא חשבתי לעצמי, מי כאן המשוגע - הוא? היא? אני? או שלושתינו יחד...? הייתה בטוח שהיא תגרש אותו מעל פני. חיכיתי משך זמן והנה אני רואה בשניהם באים יחד.נו, כעת גייסתי את כל כוחותי ובאמת עוד באותו מוצאי שבת ביום ראשון הם הגיעו אליו כדי להיפרד לפני נסיעתי זורה לנוי יורק. הם שלחו אותי שני מכתבים לרבי, בו הם ביקשו ברכה והסכמה לשידוך. באותו הזמן הרבי לא ענה על שום מכתב. אני הבאתי עמי מברזיל 30 מכתבים, וכעבור שעתים בלבד (!) כבר קיבלתי מהרבי מענה על 29 מכתבים מהם!

רק על אחד מהם לא קיבלתי מענה.

על איזה? - על מכתבו האישי שעסק בענייני האישיים...

בתוקופת תשעה באב היא הגיעה לאرض ישראל ביחד עם אביה והביאה איתה מכתב ממנו בו הוא מודה לי על כל שמה שעשיתי עבורו. היא חזרה בפנוי שוב את כל הסיפור ורק הוסיפה לי [שהבינה ממנו] שבאים זה היא מתעכבר בכמה ימים, זה כבר יכול להיות מאוחר מדי...

בעבור שנה התקיימה החתונה.

ישבו פעם חסידים בתהוועדות בליניגרד, ושאלו: מהו רבבי? וענו: רבבי - הוא שכאשר אומר קריית שמע של המיטה והוא רואה שאי שם ישנו יהודי, אברך שנצרך לטובה וישועה בעניין מסוים, הרב רואה איך לעוזר לו.

הרבי הקודם אמר פעם: **וואס זאל איך טאהן אויך זע איך פון פערטערבורג ביז באטום!** [=מה עשה שהנני רואה אתכם מפטרבורג - שעל שפט הים הבלטי - ועד באטום - שעל שפט הים השחור]

זהו רבבי. איך רבבי יודע? אין לנו מושג. אך כך היא המזיאות...

מפני כתבים

חינוך חסידי

מכתב מאלף שכטב מ-770 הסבא רבה ר' נתע ברכחו במהלך ביקורו
הנ"ל אצל הרב בחודש סיוון תשמ"ז לנכדו אבי הכהן הרב אלכסנדר
זוסמן גורליק, הנושא אופי חינוכי חסידי "יהודי מסבא לנכדו בתוכחת
מגולה ואהבה מסותרת, והכולל בין השאר הוראות מיוחדות שמסר לו
ראש המזcurות הרה"ח הרוב חמ"א חודקוב עבור נכדו הנ"ל

ב"ה יום ב' בסדר כה תברכו וגוי ד' סיוון תשמ"ז

בית חיינו

לנכדי אהובי יקיריי אשר כנפשי

הת' אלכסנדר זוסמן שי'

שלום רב וברכה מרובה!

תל بعد החו"ש. הגעתך ביום ו' לפנות בוקר בשעה החמישית, ובשעה 10
זכיתי לראות את פני כ"ק אדמור"ר שליט"א (פעמיים, בשעה שהגיעו ל-770 ובעת
קריאת התורה). נדמה לי שראיתי עייפות על פני קדשו. באו הרבה אורה ומי
הוא אשר יכול לתאר הפגישה הלבבית עם חברים וידידים שלא נתראו כבר

שנה. בש"ק הייתה התועדות משעה 13:30 עד 16:30. הפעם עמדתי על רגלי כל הזמן אע"פ שהוא יותר קשה אבל יותר טוב הן מבחינת ההקשבה ואני הנימנים משתלט עליו. תוכן השיחה בטח כבר בידיך. מזג האויר פה נורא. חום בלתי רגיל. המקלט היחידי הוא 770. הסטדרטייפה ז.א. דירות יש לי ע"י 770 [...] אין אני מפריע לאחד ואני מפריע לי חוץ מהחומר הקשה מנושא.

ביום א' ב-4 לפנות בוקר ירדתי ל-770. כמה מהבחורים ישבו על הספסלים בהמלטים מהחומר, וסימני הפארברירינגן נשארו על השולחנות (בש"ק הרב' שליט"א דבר בקשר להכנת אורחים [כנראה צ"ל: קבלת פניהם האורחים] בפרט להרבנים. אז התחילה להתוועד בבייחנ"ס ואח"כ המשיכו הרבעים בלשכתם (לא הייתה נוכחות). מסורת חילק מהמכתבים לכ"ק אד"ש. אגב, בבואי מסורתית פתק לכ"ק אד"ש הוודעת על בואי ובקשה לברכה עבור... בעבר שעה קיבלתי תשובה "ازכיר על הציון".

בבוקר הצלרף אליו הרה"ח ר' אשר שי' [שושנקין] ולמדנו לקו"ת, לימוד אחר אותו.

[...]

עמדתי בתור הארווק לקבל הדולר מכ"ק אד"ש והרב' שליט"א ברכני בהצלחה רבה והזכיר את... והשיב "רופא שלימה לאלטר". כ"ק אד"ש נסע לאוהל וחזר אחרי שעה 9. תפילה המנחה ואח"כ תפילה ערבית.

אני לא התפלתי עם מניין כ"ק אד"ש כי היום הוא יארציזיט של הסבתא [רבה] שלכם לאה ע"ה. בטח אתם לומדים משניות ונונתנים צדקה כפי שבקשתי לפני צאתי.

לפנות ערב נכנסתי אצל הרב חזדקוב. וישאלני כמה שאלות, וכפדגוג מומחה. סיפרתי לו גם עליו.

[...]

עליך סיפרתי על כשרונותיך בע"ה וגם על מגראותיך. הוא שמע בכבוד ראש... ושאל הרבה שאלות שעלה חלק מהן לא ידעת תשובה.

והנה מהנקודות שהוא אמר לי:

לא ללחוץ להשכיח את הנסיבות ההן בציור והן במוזיקה, ואדרבה לנצל אותם בעבודת ה'.

ועליך להתגבר על יצרך ולהיות מסודר. ז.א. הקימה והשכיבה בזמן, ולנצל את הזמן שלא להיות פנווי. בפרט שהראש לא יהיה ריק ח'ו. לקבוע לעצמך זמנים קבועים ההן לנגינה והן בציור, כgon מוצאי שבת וليل שישי בציור, ופעמים בשבוע בעת הפסקה קצר לנגן. אבל שכן הציור והן הנגינה יהיו להם תכלית ומטרה בעבודת ה'. כgon להאמין בשירים ומנגינות כדי לנצלם בשמחת רעים [ו]ופרצת. הציור - להשתדל לצייר יותר נוף מאשר דמויות. והסביר א"ע, לצאת השדה ובieur, וראות את היופי אשר בבריאה מה רבו מעשייך ומה גדלו מעשייך ד' וכו'!
עליך למצוא לעצמך תלמיד, אם זה מכתחך או מכתה יותר נמוכה, שצורך עזרה בלימוד וזה לא יהיה' [במשך] כל הסדר אלא כשעה, וה' יאיר את עני שניותם.

הראיתי להרה"ח חודקוב את הציורים שלקחת אתי והתעניין בהם. סיפרתי לו גם על זה שזכה בכרטיס ובעה"י שתבוא לחגיגים. הבטיח לי שבבואך הנה בעה"י הוא יקבל אותך להיכרות ולשיחה, וביקש גם בעת שהותךפה שיוכלו לנצל אותך בחגיגות שמחת בית השואבה. אך בקשמי מאד שבבל ישפיע כל זה על לימודיך ושתבוא גם עם מלאי ידע כיאות. שאר הפרטים בבואה הביתה אספר.

התחלתי להכין מכתב לרבי שליט"א ואולי אמסור את המכתב ע"י מורי הרה"ח חודקוב שי' ואזכה לתשובה מהירה.

הנה האיר הבוקר השעה 5. יש לכלת להתפלל. ע"כ אקצר הפעם את מכתביו ומקווה שאכתוב לך עוד מכתבים במשך הזמן.
מקוצר הזמן לא אגיה את מכתביו לתקן את שגיאותיו, ועمرך הסליחה.

ממני סבר ואוהבך אהבת עולם ודושו"ט בגו"ר
שאנ"ז הכהן ברכהן

ד"ש לסבטה ולכולם

.נ.ב.

הרה"ח חודקוב שאל אותי איך אתה מסתדר עם חברים ואם יש לך עיסוק בעבודה ציבורית. והוסיף, עבודה משותפת בפעילות ציבורית עם הכנעה וענווה. וקצת שפלות במידה של בטל רצונך, הוא יסוד להיות דעת הבריות נוחה הימנו. ספרתי לו על רצונך להשפיע על נערים מוכשרים שטרם התקרכו יהדות לא הסכימה דעתו ע"ז כתעת.

ביקש למסור לך בקשר לקריאת ספרים; האגרות, ספר התולדות (בפרט כשאדים"רים היו בני גילך), היומן מקונטראס ומעיין מבית ה' יצא.

יציאה לשליחות עם 'מאրש'

קטע ממכתב מלאך של הסבא רכה של הכללה, הרה"ח ר' שלום אורן נתן
נתע הכהן ברכהן ע"ה, לנכדיו הרב זעליג ונה אשכני לקרהת יציאתם
לשליחות בעיר יקטרינבורג

"... בקשר ליציאה לשליחות נכתב כבר הרבה, ואני אוסיף כמה מילים [של]
יעידוד. ביחידות הראשונה שזכיתי, אמר לי כי אדמוני מה'ם בין השאר ... איר
זאגט איז איר זייט מיינער א סאלדאט. מען דארף זיין בשמחה. דער רבּ דער
שווער האט געזאגט, אין פלוג איז ניט פארשטיינדייך, איז מען מאבלזירט א
סאלדאט נעטט מען מיט מוזיקע מיט מארש. מען נעטט אים פון שטוב וואו ער
האט האט אלע אודאבסטוועס, מען פירט אים וועק אפּן פראנט וואו ער האט
ויניקער אודאבסטוועס, אונ נאך מיט א מארש, מיט מוזיקע.

דער תירוץ איז, א סאלדאט, פון דער ערשטער רגע איז ער בטוח אין זיין נצחון.
מען דארף זיין בשמחה.

(מיט ערך 15 יאר פריער אין די שוערטשט עצייטן איידער סטאילין ימ"ש
געפגרט, מען איז געצעען און געוווארט איז מען זאל ארויספֿירן אלע אידן א芬
מזהה, און ידוע היינט, איז דאס איז איינע פון די גרענטע ניסים, וואס דער
רשע איז געפגרט מיט איז טאג פריער וד"ל. יענעם יאר יט כסלו האבען מיר
פארבראכט בא ר' שמואל פרום אין שטוב. עס איז דאך יומ טוב. ר' שמואל'ס זון
וזסיא שיחק במקלט הרadia. באotton הזמן הי בלתי אפשרי לקלוט איזו תחנה
חוֹץ [מחנת] מוסקבה. ולפתע שמענו קול ישראל שידור מכפר חב"ד, מספרים
על חגיגת יט כסלו בכפר חב"ד. באotton ער בעד לנו [על ההסתלקות של הרבי

הקודם ובאותו הערב גם נודע לנו] שיש לנו רב. מה שהתרחש באותו הערב אי אפשר לתאר ... מצד אחד על אבדן הרבי הקודם, מצד שני שמחה שיש לנו רב. בראש השולחן ישב ר' ישראל כוהנzon ע"ה אוחז את ראשו בשתי ידייו התהוב בחזהו ובסוכה חרישית. מעבר השני ישב ר' שלמה פייגין ע"ה, גם הוא תפס את ראשו בשתי ידייו, וטען כל הזמן איך ניכנס אצל הרב' עם... וככה וכך"א במצבו. פה בוכים והנה פה פורצים בניגון של שמחה. משקה שתו באותו הערב [באופן של] גוזמה שעשה את שלו. ואני שלגמתי מידה טובה עניתי, מה השאלה, נכנס ואצדייע [ואומר]: רב, באתי להמשך שירות הצבאי! חברי נתנו לי מנה המגיע לי בכינוי כל השמות המתאים, ע"כ. הדבר נשכח. הוזכר רק פעם אחת בשבוע ברכות של הרה"ח מיכאל מישולבין שי'. כעבור 15 שנה ביחידות, אמר כ"ק כנ"ל)...

... כשיצאים בדרך יש לעשות הכנות הדורשות כרגיל. העיקר [היא] ההנחה שייצאים להשתקע טמה. לא להיראות בעיני עצמנו כחביבים, אלא כשלוחי מה"מ".

דו"ח לרבי

הסביר' מנחם מענדל גורליק ע"ה הצעיר בקשרו לרבי וכיהתעסוקתו כמרץ רב בפועלותיו הקדושות במבצעים ובהפצת המיעינות חוצה, תוך שהוא מקפיד לכתוב דוחות לרבי מכל הפעולות. את הדוחות היה כותב בסגנון הייחודי בכמה טיזיות עד שהמכتب היה יוצא מזוקק וברור בצורה ברורה ומושלמת. להלן טיזות מדו"ח לרבי על התועדות עם תלמידי התלמוד תורה בנהלת הר חב"ד שהבין בשם הנהלת התלמוד תורה. רשות אפשר ללמד ממוני, לגבי אופן התקשרות חסידים לרבי וההתמסרות לעניינו הקדושים ובעניינו הצורה הרואיה של כתיבת חסיד לרבי.

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מההתועדות עם תלמידי הת"ת דנחלת הר חב"ד - באה"ק טובב"א
י"ד כסלו - תש"מ - בעלות המנהה.
יובל הנ"א לנישואיהם - לאויש"ט.

ספרנו לתלמידים. מאשתקד מיום החמשים. - מהברכות שהגישו לכ"ק אדמו"ר שליט"א זקני אנ"ש בשם כל אנ"ש שיחיו ליום הבahir זהה. - בגעת"ת. אצל פתח חדר היחידות - בעלות המנהה - ואת ברוכותיו הקדשות שהшиб ע"ז: "וכל המברך יתברך. ונזכה כולנו ליום השישים בשמחה ובטוב לבב"...

ואם כך הנאו לו ברוכות הזקנים שייחיו עאכו"כ יגרמו לו רוב נחת ברוכות בניו ונכבדו הקטנים שייחו, הבל פה תשב"ר כו.

זהה לשון הברכות שהוائلו לאחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית שתלית"א. ליבול הנ"א לנישואיהם - "לארכות ימים ושנים טובות בבריאות טובה ונכונה. לרעות רוח נחת אמתית חסידותי מכל בנייהם ונכדיהם ובני נכדיהם ודורות של Ach"ז בגור"ר ובשמחה ובטوب לבב.

וכיוון שהשנה הזאת היא שנת ה"נא" ונכנסים אנו בעה"י לשנת ה"אנא" הנהנו מבקשים את ברכותינו הקדושות: "אנא" לברכנו כולם ואת כל ישראל שיחיו לשנת השלום, ושלוה השקט ובטח, לשלים גמור, בשלימות התורה, העם והארץ לגבולהה סביר, ולהצלחה מרובה בלימודינו ובכל עניינו בגור", שנזכה לקבל מהרה את פניו כ"ק אדמו"ר שליט"א יחד עם הרבנית תלית"א, פה בארץ הקודש, בירושלים עיה"ק תובב"א, בנין בית המקדש על מכונו בקרוב ממש..."

ואנחנו בתור הכהנה והכהנה קרוביה זהה, נשתדל ללמידה וללמוד, לשמר וולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורהנו באהבה.

[...]

אחר האיחולים ובבקשת הברכות שרוי ייחד כולם "מהרה ישמע..."

ויקוים במהרה השיר ששרנו לכבוד היובל הזה: "מהרה ישמע בעיר יהודה ובחוץ ירושלים קול ששון וקול שמחה"

מבניכם תלמידיך המשתווקים מצפים ומתחים לראותכם

בארכינו הקדושה בכית בחריתנו השלישי שיבנה על ידך

במהרה בימינו בקרוב ממש.

בשם כל תלמידי הת"ת דנהילת הר חב"ד
המשגיח הראשי שמואל יצחק אל הכהן

התוצאות חסידיים

התזועדות חסידים עם הרה"ח ר' מרדכי קוזלינר ע"ה

ש"פ תולדות ה' כסלו ה'תשס"א, ישיבת תומכי תמימים נחלת הר חב"ד

נרשם על ידי אבי הכלה שי' באור ליום ג' ח' כסלו - במקום השליךות במוסקבה

[בתחילת התזועדות ר' מוטל שי' [ע"ה] כדרכו לא דבר מאומה].

ר"מ שי' לרנר הזכיר אודות היארציזיט בשבוע זה של מרת חי' פרנקל ע"ה [בנה יבלחט"א - רש"ח שי' נתן השבת הקידוש לרגל היארציזיט ביחד עם אבי שי' שנתן הקידוש לרגל היארציזיט של אביו, הזידע מענדל ע"ה שחול ביום ראשון ו' כסלו], ואמר שהייתה אשתו כגופו של ר' ישראל פרנקל ע"ה, ובין הדברים הזכיר המעשה הידוע במספרים על אחד הרבנים העולמא"ש שאמור לרופא "הרגל של אשתי כואבת לנו..." וככ' [כנראה שמספר זאת בכוונה כדי לדובב את ר' מוטל שיתחיל להתוועד וד"ל].

ור' מוטל התחיל לדבר מיד מענין 'הבדלה בחונן הדעת', אם אין דעת הבדלה מנין' בין הדברים התבטה שר' ישראל פרנקל ע"ה הי' 'בר דעת...' ועל זה בעצם נסב תוכן כל התזועדות, במלחת הדעת', און אוז מ'דאך' וויסן וווער מיר זייןען, לדעת להבחן מה ביןינו לבין אחרים.

וסיפור כמה וכמה סיפוריים בזה (המובאים בזה שלא על פי הסדר!):

בכלל אצל חסידים התואר הנעללה הי' לא 'חכם' וכדומה, אלא 'בר דעת'.

ווארט מהרו'ז'ינער ('דער הייליגער רוז'ינער'): "שלשה מרוחיבין דעתו של אדם [אלו הן; אשה נאה ודירה נאה וכליים נאים]" (ברכות נז, ב) - "שלשה מרוחיבין", מתי ובאיזה אופן השלשה דברים האלו 'מרוחיבין'? דאס ווענדט זיך אין [זה תלוי-ב-] 'דעתו של אדם!' ולהמחיש זאת סייר אודות ר' לייבקע חזרנוב שי' שהביבא אותו מروسיא לאה"ק את שולחן האוכל היישן שלו. וכששאלוהו, מדוע לו להיסחב עם שולחן זה לאה"ק? השיב, שעל שולחן זה אכלו עניים ורוצה שי'ה' בירושלים... .

דיבר מענין ברכת 'אשר יצר'. מהו העניין שתקנו ברכה כה מיוחדת ליציאת הפסולת וכוי?

- בדרכ אגב סייר שפעם בלנינגרד [אצל כ"ק אדמוי' ר' מהורי"ץ] הגיע מברך עם שאלה דחופה בעניין ניתוח. המזcur [ר' חוניע מרוזוב ?], העמיד את המברך למול עיני קדשו של הרב, והרבבי הי' אז באמצע אמיירת ברכת 'אשר יצר' וקרא את המברך תוק' כדי ניגוב הידיים (ר' מוטל הדגמים בידיו איך הרב עשה) ותוק' כדי דברו של הברכה אמר: "...ברוך אתה ה' רופא כל בשור ומפליא לעשות קיין אפראציע דארף מען ניט מאן" -

והסביר, שזהו העניין של בירור הפסולת מהמובחר שנעשה דם ובשר וכו' וזהו העניין של "אם אין דעת הבדלה מנין".

סייר אודות החסיד ר' לייזער (לאזע) דער קרוםער, מגדולי החסידים של אדה"ז בליאזנה

- בדרכ אגב סייר: שפעם הרה"ח ר' פרץ (חן) דער אלטער נסע במיוחד כדי לראותו. וכשהגיע לביתו, אמרו לו לשישן כתעת. ור' פרץ המתין שיתעורר, ואז רק הסתכל עליו והלך לדרכו (מלכלי שידברו). וכששאלוהו על כך (מדוע הי' צרייך להמתין שיתעורר אם רק כדי להסתכל עליו? ומה נפשך), ענה: "כשם שבא ליראות כך בא לראות" - מתי נקרה שאני ראייתו, הרי זה כאשר **הוא ראנַי**... -

שהליך לאדה"ז בליאזנה מירוחשים ללא רשות אשתו וכו' וכאשר נודע הדבר לאדה"ז קרא אליו את ר' לייזער, ור' לייזער אמר לרבי יהי' מה שי'ה' הוא בשום אופן לא עוזב את הרבבי! ואז אמר לו אדה"ז שאם כך שיתגט פיטורין לאשתו (ור'

מווטל דיק ש'גט פיטורין' זהו ע"ד נפטר מן העולם' - אז ערד האט געפטוּרט פון עוה"ז. שאצל חסידים הכל בדיקוק!). ואז החסיד ר' בנימין קלעצקער רצה להצעיר לו את בתו לאשה. ואמיר לו: לחתך לך אידישע טאכטער זה כמו לחתך אותה למלאר המות. אך מה עשה שזו הדריך היחידה כדי שתהיה לחתני... .

דיבר בעניין העקידה. שמסופר (במדרש?) שכאשר אברהם לקח את יצחק לעקידה ושרה שאלתו لأن הוא לוקחו, אמר לה שלוקח אותו ללימוד תורה בישיבה. ולכארהה היכיז אמר לה דבר שאין האמת? אלא ההסביר הו, אז מישיקט א זון צו אחסידישע ישיבה זה ממש כמו שלוקחים אותו לעקידה - "האומר לאביו ולאמו לא ראייתו וגוו" [...] .

סיפר שהכير ז肯 מופלג שלמד בישיבה בליבאוויטש, והשיג ממנו ספרים וכתבים - חוץ מהמשך תרס"ו [שלא הסכים לתת] ... ויל דאס האט ערד געהרט אליין פון רבין (ר' מווטל חזר על הדברים כמה פעמים) - וסיפר לו שבilibאוויטש הסתובב אצל הבחורים כתוב יד [של דא"ח] אחד שכולם העתיקו - והוא גם כן ראהו בהיותו בליבאוויטש - שבו הובאה תורה מהרב המגיד:

"ואני והנער נלכה עד כה - עד כה בכסלו". ור' מווטל הסביר את הפשט זהה: שמהעמידה ועד המיסירות נפש דחנוכה הכל עניין אחדי! (בנקודה זו התעורר וכיcoh מעניין בין ר' יענקל נאטיק שי' [ע"ה] האם יתכן שזהו מדרש. ר' מווטל טען בתוקף שאין זהה מדרש! ור' יענקל אמר, מנין לך? וכי יודע אתה כל המדרשים? ואין זה סתירה, ואפשר שהרב המגיד אמר זאת למרות זהה כתוב במדרש. וע"ד המובא בתחילת שעה"א "וכמו שפירש הבעש"ט ע"פ לעולם ה' דברך נצב בשמיים" אף זהה כבר מובא במדרש תילים עה"פ. ור' מווטל בשלו ובתוקף: לא תמצא זהה מדרש!).

סיפר אודות החסיד ר' בנציאון רסקין ע"ה אבי משפחת רסקין - שראהו שלוש פעמים ושהי' אדם חזק (עשה תנוועה מסויימת בידו. ומהאוףן איך שהראה הי' משמע שהכוונה היא חזק ברוחניות) - שבחלוויותו הלאו כל צאצאיו ולא נמצא **בهم אחד שלא חתימת זקן.** וכייך הוא זכה לזה? היהת שכל יום בבוקר הי' אומר

בברכות השחר "ונהי' אנחנו צאצאיינו וצאצאי כל עמק בית ישראל כולנו יודיע שמן ולומדי תורה לשםה" ובשעת מעשה ה' מורייד דמעות. והוא ידע עברו **אייזה צאצאים הוא מתפלל**, הוא לא הלך לרעות בשדות זרים... הוא ידע מה בינו לבין כו'.

•

ספר שאצל חסידים היו אומרים: **שזיגערא מאכער [=שען]** אסור לו להיות שיכור [היות שעבודתו מאד עדינה ויכול לגרום לקילוקל למקום לתיקון]. אך מה עשה אם נהיה שיכור? והוא אומרים כך: **א זיגערא מאכער בליבט א זיגערא מאכער** [השען נשאר תמיד שען]. דהיינו שאין לו ברירה כי אינו כשיר ושיך לשום עבודה אחרת], אלא מה, צריך הוא להפסיק לשתו! ודיבר בעניין זו מ'דארף וויסן ווער מיר זינגען [הינו גם באמ מועדים ח'ז אין זה אומר שמהותנו השתנהה].

•

דיבר אודות זיעד מענדל ע"ה בהתרgestות - ואמר שכעת יודעים שהוא הי' דער אמת'ר חסיד, דער אמת'ר משכיל, דער אמת'ר עובד, דער אמת'ר למדן! - שר' משה חיים דובראווסקי ע"ה אמר לו כאשר הם היו בלבוב [כששניהם פעלו יחדיו ב'זועד' להצלת אנ"ש ביחיד עם הרה"ח ר' מענדל פוטערפאס ע"ה ועוד]: מיט דינגע זכוויות קענסטו שוין זינדיק'ן! [שעם הזכויות שיש לו (ממה שעשה עבור הצלה אנ"ש) יכול הוא כבר, כביכול, להרשות לעצמו...].

וסיפור כיצד הוא (ר' מוטל) הלך להודיע לר' מענדל פוטערפאס על פטירתו. ור' מענדל האט אנגעוהיבן חלשין... (חוותני ר' מאיר שי' [ע"ה] שישב בהתוועדות מול ר' מוטל אמר לי אחר כך שבשעת מעשה ר' מוטל הראה איך ר' מענדל הי' נראה באotta שעה... אך אני ישבתי בצד ובדוק ברגע זה לא הבחנתי). אח"כ ר' מענדל שאל אותו: די קינדרען זיצן יעצעט שבעה? ואמר לר' מוטל שהוא לא ילך היום לשיעור תניא הקבוע שלו ומיד הוא יסע לנichום אבלים. בדרך אמר לו ר' מענדל: **ער** [הינו, זיעד מענדל ע"ה] **אייז שווין אין גון עדן!** ושאל אותו ר' מוטל בפלייה: הלא זהו עדיין בתוך ימי השבעה?... וו' מענדל חזר שוב: **ער אי שווין אין גון עדן!**

(אח"כ ר' מוטל קם משולחן התוועדות והלך למשרד הישיבה והביא לשולחן התוועדות את הרשימות דברים מזידע מענדל שהובאה ב'די אידישע הײַם' (ניסן תשל"ג) והראה לר'ם לרנער איך רואים על הדפים את הדמויות שלו [של ר' מוטל] מקראית הרשימה...).

•

ש"ב שמואל אלעזר שי' [קוזלינר] אמר לי שהזכיר בין הדברים את הווארט שסיפר בשבת השבע ברכות שלנו (ادر ב' תשנ"ה) על "רבו יתר יסגי כו". אבל אני לא זכיתי לשם... [הווארט הוא בשם אבי זקנין הרה"ח היישיש ר' חיים אלעזר ע"ה גארעעליך, המכונה 'לאזע'ע דער מלמד' - זקנו של ר' מוטל, זוכה גם ללמידה ולהתחנן אצלו - שאמר: "רבו" יתר" יסגי" לעילא מן דרגיה" (שכל זה הם דרגות נעלות ובאופן של עלי' אחר עלי') וכל זה תליי ב[האופן בו] "ויסב בת זוגיה דהוות פרישה" ... וד"ל.

ולהעיר שר' מוטל כدرכו דיק למסורת וווארט זה ללא שום תוספת הסבר וארכיות, רק דיק לומר זאת בהטעמה, בנוסח ובניגון כפי ששמעו.ומי שהבין הבין]

•

בתוך הדברים הזכיר איך היו פעם המגידים מפרשים את הפסוק "ויאhab יצחק את עשייו גוי ורבקה אהובת את יעקב" - שיצחק גדול בביתו של אברהם, שהי' צדיק. ולכן כאשר ראה שעשוו שואל איך מעשרין את התבון וכו' מיד חבבו. אך רבקה שגדלה בבית בתואל הארמי ולבן הארמי שהיה רמאים, לא התרשמה מזה. ואמר, "מיר זייןען רבקה" [...]}. אח"כ פירש איך מפרשים בחסידות הפסוק [חסר].

•

ר'ם לרנער התחיל לספר אודות ר' יענקל NATIK, איך שהתקUSH שלא לשלווה את ילדיו להשקל בעשב, וכל אנ"ש נכנסו מזה לחדרה [כי זה יכול להעמיד בסכנה את כולם וכו'], ור' יענקל לא התפעל מזה כלל, וטען שהם סתם מגזינים וכלום לא יהי' וכו'. וכך הוה!

ואז ר' יענקל [שנכח בשעת מעשה בהתוועדות בעצמו] המשיך לספר בעצמו על המקרה הנ"ל שהכל ה' רק עניין של הפחדות. וסיפר איך פעם הגיע אליו היהודי בוכר וסיפר לו שמתארגן כנגדו משפט. ר' יענקל הודה לו בנימוס על שימת לבבו לידע אותו על כך ופטר אותו בכך שאמר לו שהוא צריך לחשב על העניין... אה"כ היהודי הנ"ל פנה לר' בעREL שי' ולזמן וביקש ממנו שהוא ינסה להשפיע עליו. ור' בעREL אמר לו שאית אפשר לו להשפיע עליו, וشنשותיהם (כביכול) רבות בינייהן... אה"כ ניסה לפנות לר' לייזער (מיישלביבן?) וגם הוא אמר שאי אפשר לדבר אליו, כי הוא לא נורמלי...

פעם זימנו אותו [כנראה הנהלת בית הספר] ואמרו לו: טאוואריש נאטיק! קאקדא ווי נאטשניאטי וואספיטאט וואשיך דיעטיעי וו סאוערטסקאי דוחיע? [=החבר נאטיק! מה תחתילו לחנק את ילדיכם ברוח הסובייטית?]

[ר' יענקל סיפר את כל הנ"ל בחיווק של ביטול וראו שזה לא תפס עצמו מקום לא אז, ולא עכשו] כלל!

ר' מוטל באמצע הזכיר ברמזו (בחיווק) לשוער את המעשה עם הגימנאסטייקא. סתום ולא פירש. [אה"כ השוער סיפר לי את כוונתו. שבינוי של ר' יענקל בהולכם בבית הספר (בימי החול) היו חיבים להשתתף בשיעורי התעמלות (גימנאסטייקה בליע"ז) כמו כולם ולא ה' שייך להמנע מזה. אך כאשר כל התלמידים הורידו את בגדיהם העליונים, הם נשארו לעמוד בהיארמולקע (כיפה בוכנית גдолה) ובטלית קטן!...]

•

סיפר שפעם שאל את אביו [דודי זקני הרה"ח ר' חיים זלמן ע"ה קווזלינר, המכונה חז"ק] מפני מה הסכים להשתדר דוקא עם אמו - דודתי זקנתி מרת ציפא ע"ה - (בחורה שקטה מראגאטשאוו) בו בזמן שהיו לו הצעות מאוד מכובדות. וענה לו: היהו שראגאטשאוו סיפקה הרבה שחורה לילובאוויטש...

[וכמו שהוא בא'רישיות דברים' להר"י חיטרייך חלק א' עמ' ט"ב - "ארבע עיירות הצעתיינו בשילוח תלמידים לילובאוויטש. עיר דיסנא פלק וויטבסק - ע"י המלמד החסיד מהור"ר ברוך יוסף קווזלינר.... עיר ראגאטשאוו - ע"י המלמד החסיד מהור"ר אלעזר גראליק...". ר' מוטל מאד יקר מראה מקום זה!]

עוד סיפר שכאשר הצאר הרוסי הביא את הרכבת לרוסיה, ובנה את קו מסילת הרכז הראשונה מעיר הבירה פטרבורג לצארסקאייא סולא (שהיום נקראת פושקין?). הנה הפריצים לא אהבו זאת, היוות שהיו חושבים שזה כמו עניין של שדים ורוחות. אבל פחדו לומר זאת לצאר. וכשהצאר הזמין אליו לצארסקאייא סולא את הפריצים הם הגיעו והללו ושבחוו על כל פעלו בبنית מסילת הרכז וגודל העניין וכו'. וזה הצאר פנה אליהם ושאלם: איך אתם הגיעם הנה, בסוס ועגלה או ברכבת? וענה: בסוס ועגלה... וגער בהם: מה אתה מתחילה לספר סיפורים בשבח הרכבת כשאתם עצמכם מגיעים בסוס ועגלה?!

ודיבר ר' מוטל על העניין שצרכים לדעת וווא האלט מען, אתה בעצם כיצד הנך מתנהגן! לא רק לספר אודות ענינים נעלמים וכו' אלא לשולח את הילדים לישבות וכו'.

(לאחר התווועדות אמר השוער שזו הייתה התווועדותعشירה ביותר ושהוא תמיד טוען כלפי ר' מוטל שהוא זורק בתווועדיות מרגליות, ואח"כ נשארת עבודה גדולה ללקט אותם מהרצפה...)

עוד אמר, ששאל את ר' מוטל מדוע 'ריכק' את העניין של הזיגוגר מאכער שהשתכר וכו', ושלמרות הכלול הוא נשאר זיגוגר מאכער? וענהו: שכך אמרו חסידים...).

לוֹכוֹת
החתן החתמים שמעי' יהודא ליב שי'
והכלה מרת חי' מושקא תה'י
MRIYNBESKI
לרגל נישואיהם בשעטו"מ
ביום הראשון, ה' אלול תשע"ז

ולוֹכוֹת הורייהם
הרה"ת ר' משה ומרת חנה שיחיו
MRIYNBESKI

הרה"ת ר' אלכסנדר זוסמאן ומרת צפורה שיחיו
GORLIK

ולוֹכוֹת זקניהם
הרה"ח ר' פנחס ומרת חי' גולדא שיחיו קארף
הרה"ח ר' מרדכי מנשה ומרת שרה תמרא איטה שיחיו גורליק
מרת ציפא תה'י ברכהן
מרת שרה תה'י וריזוב